

KO PES
GLEDA
V LEVO

Ljudska modrost veli: julij in avgust — pij vino in ženske pusti, september, oktober pa sem spet dober. Naši predniki so že vedeli, kako se tem rečem streže in v pogovorni zakladnici zapustili še nekaj rekov, ki se tičejo t. i. pasjih dni. Denimo: v pasjih dnevih ne sklepaj zakona, zakonci naj se izogibajo drug drugega, da ne bo potomstvo prizadeto, ne puščaj žile, ne sekaj lesa... Tačas, ko je začelo veselo kapljati in curljati, smo pogledali v pratio — in kaj vidimo: v torek, 23. avgusta, je pes začel gledati v levo, kar naj bi pomenilo konec pasje vročih poletnih dni. Po tem, ko je pes mesec dni — od 23. julija — vztrajno gledal v desno, je končno napočilo olajšanje: svežina in mokrota. Vremenski pregovor pa pravi: če je začel pasjih dni moker, bo konec suh, če je prvi dan pasjih dni dež, bo deževalo štirinajst dni. (Brž)

NAGRAJENA KMETIJSKA MEHANIZACIJA

Šampionsko odličje Tehnostroju

Pomurske firme, okrog katerih se že leta in leta vrti svet na radgonskem sejmu, so Tehnostroj, Panonija in Avtoradgona. Tudi letos so se na tretjem dnevu tega »razkazovalno-ogledovalnega cirkusa« (v ponedeljek), ko so imeli na sporedu ocenjevanje in nagradjevanje kmetijske mehanizacije, najbolje odrezale. Prva je bila deležna kar šampionskega odličja in šestih plaket oz. priznanj, druga in tretja pa po enega priznanja. V igri za laskave naslove je bilo tokrat 81 novosti iz serijske industrijske proizvodnje, 64 dosežkov inovacijske dejavnosti, medtem ko jih je bilo 17 zunaj konkurence. Iz statističnih podatkov, zbranih v zapisniku strokovne komisije, je razvidno, da so na gradili 43 novosti iz serijske industrijske proizvodnje in 10 dosežkov inovacijske dejavnosti. Prevladovali so stroji in oprema s področij predelovalne in živilske industrije. B. Ž.

»PRISILJENI SMO V MLEČNI ŠTRAJK!«

Ne glede na vse zahteve in pobude, opozorila ter grožnje, ki so jih v zadnjem času kmetje izrekli v javnosti, se njihov gospodarski, socialni in politični položaj ni prav nič izboljšal, so zapisali v svojem protestu predstavniki Občinske Kmečke zveze Ljutomer. Po njihovem mnenju je položaj vedno težji, saj so ostali sami in

izpostavljeni nemogočemu odnosu do kmeta, skokoviti rasti cen in navsezadnje vremenskim razmeram, ki že kažejo katastrofalne posledice. Vse to jih je prisililo, da so začeli posegati po skrajnih načinih za zaščito svojega obstoja.

»Kmetje ljutomerske občine smo z ogorčenjem sprejeli odloči-

tev mlekarjev, da ne bodo plačali že dogovorjene cene za mleko.

Občinska Kmečka zveza Ljutomer je na svoji seji 21. avgusta 1988 zahtevala, da DO Mleko-promet Ljutomer takoj dodatno poračuna in izplača razliko prvotno dogovorjene cene za mleko: za julij 500 dinarjev in za avgusta 604 dinarje. Nadalje naj plačuje mleko po izračunih Kmetijskega inštituta Slovenije. Zahteve za julij in avgusta so namreč še zmeraj precej pod realnimi proizvodnimi stroški, zato je predelovalna industrija dolžna sodelovati s kmeti tudi v sedanjih neugodnih pogojih in pokriti vsaj prej omenjeni delež kmetov iz izgube pri pridobivanju mleka.

Ker zaradi slabih izkušenj z mlečnopredelovalno industrijo Občinska Kmečka zveza ne verjame v pozitivni izid pogajanj z Mlekoprometom, so v teku priprave za mlečno stavko in blokada ljutomerske mlekarne. Če do 15. septembra, torej na dan izplačila mleka, njihove zahteve ne bodo izpolnjene, pozivajo vse rejce krav molznic, da prisluhnejo pozivu Kmečke zveze. »Akcijsko, ki jo organiziramo, so dolžni podpreti ne le člani Kmečke zveze, ne le proizvajalci mleka, ampak vsi, ki imajo le trohico čuta za odgovornost in poštenost. Tisti, ki ni pripravljen na žrtve in odrekanja, naj nikoli ne kliče na pomoč Kmečke zveze, kajti Kmečka zveza je vsak sam.«

Če mlečna stavka bo, bodo aktivisti Kmečke zveze omogočili šolam, delavskim družinam, bolnicam in vrtcem ter vsem drugim zainteresiranim nakup mleka na kmetijah.

Foto: Juhnov

Murska Sobota, 25. avgusta 1988 • Leto XI. • Št. 32 • Cena 1100 din

PRESEDNIK RK SZDL JOŽE SMOLE OB ODPRTJU KMETIJSKO-ŽIVILSKEGA SEJMA

ZA ENAKOPRAVEN POLOŽAJ KMETIJSTVA

na sejmu vidimo resnično tisto, kar je najboljšo. Temu cilju so podrejeni tudi strokovni program in ocenitve izdelkov, posebne strokovne komisije pa so že ocenile izdelke ter podelile priznanja najboljšim.

Kot je na otvoritvi povedal slavnostni govornik, predsednik Republiške konference Socialistične zveze Jože Smole, ponuja kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni izjemno priložnost, da soočimo dosežke naših in tujih

proizvajalcev ter s tega vidika ocenimo doseženo kakovostno raven izdelkov. Nedvomno so bili na tem področju narejeni že pomembni premiki, v kmetijstvu pa ostaja še veliko problemov, ki ovirajo njegov nadaljnji razvoj. Težke raz-

mere v gospodarstvu neugodno vplivajo tudi na kmetijstvo, ta panoga pa zaradi podrejenega položaja težave še toliko bolj čuti. V družbi še vedno ni pravega poslušanja za težave v kmetijstvu, vse preveč ga obravnavamo kot preskrbovalno dejavnost, zato panoga kot celota stagnira — kljub opredelitvam, da mora kmetijstvo postati ena od osnovnih dejavnosti v novi strategiji gospodarskega razvoja, pa so se razmere v kmetijstvu že približale spodnji kritični točki. Zato le z uresničevanjem strukturnih sprememb gospodarstva, ki temelji na načelih tržnoplanskega gospodarstva, zagotovimo uspešen razvoj kmetijstva. Zagotoviči mu moramo dolgoročne in stabilne pogoje ter odpraviti nesorazmerja v primarni delitvi, saj bomo le z zagotavljanjem ustrezne socialne varnosti zmanjšali nadaljnje slabšanje starostne strukture aktivnega kmečkega prebivalstva in razseljevanje našega podeželja.

Jože Smole se je v nadaljevanju svojega govora zadržal še pri nekaterih drugih aktualnih vprašanjih v naši družbi. Učinkovitejša reševanje težkih gospodarskih problemov namreč čisto ovirajo tudi neurejeni politični odnosi, ki povzročajo politične napetosti in zastrupljajo družbeno ozračje.

Poudarke iz govora Jožeta Smoleta objavljamo na 3. strani. L. Kovač, foto N. Juhnov

Srečanje s turističnim ministrom

Pogovor s Ferijem Horvatom na četrti strani smo naslovili Brez Fenijev in Obrovcev v Evropo 1992. Gotovo ne po naključju, kajti jugoslovansko turistično gospodarstvo, za katerega pravijo, da je kot eno od posebnih področij zunanje trgovine neučinkovito organizirano, nima razvitega trženja in ne zna zaslužiti deviz, ne more biti samo sebi zadostno. Nekdanji glavni direktor Radenske, nazadnje podpredsednik poslovnega odbora Ljubljanske banke — Združene banke v Ljubljani in od 1. avgusta predsednik Zveznega komiteja za turizem v Mikuličevi vladi, je sicer dokaj previdno, a dovolj prepričljivo razčlenil bistvena vprašanja s tega področja. Seveda pa ni šlo brez omenbe pomurskih turističnih ambicij.

Še en
pomurski
doktor
znanosti

Najbrž je ŠTEFAN BOJ-NEC, rojak iz Lipe, rojen 1959, ki je 1. julija na zagrebški Ekonomski fakulteti ubral doktorsko tezo s področja kmetijskih znanosti, eden najmlajših doktorjev znanosti v državi. V disertaciji (Vpliv sprememb v kmetijstvu in na tržišču kmetijskih proizvodov na gospodarski razvoj Jugoslavije v obdobju 1957—1985) se najprej ukvarja z raziskovanjem strukturnih sprememb v našem kmetijstvu po vrstah kmetijske proizvodnje in sprememb v uporabi dejavnosti v kmetijski proizvodnji v odvisnosti od ekonomskih parametrov. Drugi del vsebuje razčlenbo ekonomskega mehanizma na tržišču kmetijskih proizvodov, tretji del pa zajema pojasnjevanje vpliva razvoja kmetijstva na gospodarski razvoj. V sklepnem delu doktorske teze so strnjena nekatera spoznanja, dobrodošla tudi pomurskemu kmetijstvu. Srečanje z dr. Bojncem bomo objavili v eni od prihodnjih števil našega časopisa. Že zdaj pa naj omenimo, da je med drugim sodeloval pri znanstveni študiji o skladnejšem regionalnem razvoju Slovenije. Tačas je kot predavatelj zaposlen na Ekonomski fakulteti Boris Kidrič v Ljubljani.

Študij ostaja v Soboti

Znano je, da je v Pomurju izobražena sestava kadrov v primerjavi z drugimi območji v Sloveniji dokaj nizka, in to vsaj delno tudi zato, ker smo oddaljeni od izobraževalnih središč. Tako nemalo delovnih mest »zasedajo« ljudje, ki nimajo zadostne ali ustrezne izobrazbe. Stanje smo skušali vsaj nekoliko omiliti z uvedbo študija ob delu. In pred 25 leti je pri Delavski univerzi Murska Sobota med drugim začela delovati tudi sekcija za študij ob delu Visoke ekonomske komercialne šole Maribor. V prvi in drugi letnik se je vpisalo tudi okrog 200 študentov. Toda kazalo je, da bodo po 25 letih to sekcijo ukinili; druge so prenehale delovati že prej (strojništvo, gradbeništvo). Izgubili bi torej še zadnjo priložnost visokošolskega izobraževanja ob delu v Murski Soboti. Po »posredovanju« Medobčinske gospodarske zbornice za Pomurje, Pomurskega medobčinskega sveta SZDL, ZKS, Izvršnega sveta občinske skupščine in drugih dejavnikov so si v Mariboru naposled »premislili«.

Po besedah direktorja DU Murska Sobota Marjana Cenarja je VEKS Maribor res imel nekaj objektivnih razlogov za takšno namero, in sicer je bil eden programski, kajti šola bi želela več postoriti na področju raziskovanja, manj pa se »razdajati« na področju izobraževanja. Hkrati pa se je za tem skrival ekonomski razlog — za raziskave je možno več iztržiti. Menda je imela šola z izobraževanjem ob delu celo izgubo. Zato so nameravali ukiniti večino takšnih izobraževalnih sekcij ob delu — ne le v Murski Soboti.

»Vodstvo šole je naposled umaknilo svoj prvotni predlog in je v razpisu pustilo vse sekcije in centre za izobraževanje ob delu, s pogojem, da se mora v 1. letnik vpisati najmanj 30 kandidatov. Kaže, da bo v Murski Soboti dovolj prijav, zdaj jih je že čez 20, vpis pa je sicer pri nas 16. septembra. Pa tudi kasneje (do 30.

sept.) se še lahko kdo odloči za izobraževanje ob delu pri naši Delavski univerzi, edino vpisati se bo treba na matični šoli v Mariboru. Žal pa ne bo pri nas več 2. letnika, ker se študentje porazdelijo v različne smeri študija in potem se res ne splača predavati le dvema, trem ali nekaj več študentom. Moram pa povedati, da je šola zovoljo tega znižala vpisnino oziroma šolnino, tako da je treba namesto 580 tisoč dinarjev plačati 390 tisoč dinarjev. Kljub vsemu nam je žal za 2. letnik, škoda je tudi za ljudi, ki so se vpisali v dobri veri, da bodo lahko vse obveznosti šolanja končali v Murski Soboti, vendar, kot kaže — in to vidijo tudi študentje sami — na tak način res ni možno uspešno delati. Mislim pa, da ne bi bilo dobro, če bi študente pregovorili, naj bi se vsi odločili za eno ali dve smeri.«

Jože Graj

Biološko — ekološki
tabor pri Bobrih

Gre za prvi tovrstni tabor v Sloveniji v okviru gibanja Znanost naadini, katerega organizatorja sta osnovna mladinska organizacija na ljubljanski Biotehniški fakulteti in Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije. Desetina udeležencev, študentov 2. in 3. letnika z oddelka za biologijo na omenjeni fakulteti, bo od 15. do 28. avgusta v okviru teme Naravovarstvena valorizacija območja ob Muri raziskala in proučila — z metodo zbiranja in opazovanja ter kasnejšo laboratorijsko obdelavo — vpliv reke na živalski in rastlinski svet ob njej. Utaborjeni so pri nekdanjem gostišču Kolišče Bobri na Dolnji Bistrici, ki je z Murinim rovakom (mrtvico) kot nalašč za te namene. Fotoreportažo s tabora bomo objavili v naslednji številki Vestnika. B. Ž.

Na Trgu Ivana Milutinovića v Titogradu se že od Titovih obiskov ni zbralo toliko ljudi kot na večeršnjem protestnem zborovanju. Skoraj 30 tisoč prebivalcev črnogorskega glavnega mesta išči drugih krajev v republiki je s glasno podprlo upravičene zahteve Srbov in Črnogorcev s Kosova po hitrejšem, učinkovitejšem in energičnejšem ukrepanju proti večletnemu protirevolucionarnemu delovanju alban-skih separatistov in nacionalistov v tej pokrajini (Telefoto: Tanjug)

LJUDSKE MNOŽICE — TROJANSKI KONJ

Malokdo še verjame, piše zagrebški Vjesnik, v spontanost zbiranja ljudskih množic. Te postajajo trojanski konj za uveljavljanje idej nacionalne enovitosti. Zadnji prispevek »nogometnemu in navijskemu« ozračju s političnim predznakom, ki v valovih pljuska po Vojvodini, je iz Nove Pazove, štirideset kilometrov od Beograda. Tako kot čedalje številnejšim zborovanjem pod vedrim »krovom« v Srbiji in pokrajinah tudi temu ni manjkalo navijačev, raznetih strasti, nacionalističnega prizvoka, nenacrtovanih ekscesov, s transparenti okrašene scenografije, skandiranja, začinjene s parolami...

Potem ko je Vojvodina že trikrat, kot pravijo nekateri, »zavzeta brez zrna smodnika« (Nova Sad, Pančevo in Nova Pazova), ni več vprašanje, ali gre za naključje ali kaj drugega. Očitno gre za dobro organiziran »transport« permanentnega zbora ljudi, ki je, kot kaže, postal stvarnost kosovskih razmer.

Vzklikane parole, ki jih je za beležila beogradska Politika — Kosova ne damo, To je Srbija, Vojvodina—Srbija, Enotnost Srbije, Enotna ustava, Vsi mi smo s Kosova —, kot tudi vsebina govorov na zborovanjih vzpostavljajo logično zvezo med zborovanji. In seveda: poudarjajo neposredno in trdno zvezo med kosovsko dramo in spremembami srbske ustave, ki jo skušajo še okrepiti. Malokdo torej še verjame v teorijo spontanega zbiranja ljudi. Množice pa postajajo čedalje bolj trojanski konj za ideje nacionalne homogenosti. Takšni zbori »na domačem terenu« praviloma ne sprejemajo drugače mislečih. So kot navijači nasprotnega tabora, ki po psihologiji množice postanejo — sovražniki. Temu se tudi v Novi Pazovi niso izneverili. Če je kateri govoril drugače, so ga z živžgi odstranili z govorniškega odra.

Veliko vprašanje je, če so lahko takšni zbori, ne glede na čedalje množičnejšo navzočnost ljudi, izraz dejanske demokracije. Ena od temeljnih določilnic demokracije je namreč upoštevanje drugačnega mišljenja in dialoga, kar pa se v trenutkih »povišane temperature« na tovrstnih zborih zgublja v množici. Enotnostni zbori so, če upoštevamo pestro nacionalno sestavo Vojvodine, kjer živi okrog štirideset različnih narodov in narodnosti, nevarna igra z nepredvidljivimi posledicami.

Da je pri razvnetih strasteh težko obvladovati razmere, dogodki iz Nove Pazove samo potrjujejo. Enemu izmed govornikov

govoril iz mikrofonu dobesedno iztrgali iz rok in po tem ostaja le mučen vtis. Takšne so bile tudi ocene v političnih sestavih Stare Pazove, kjer so se ogradili od nacionalistično obarvanih razprav in menili, da je zbor prerasel okvire Socialistične zveze in se spremenil v protestni miting. Kot takšen se ni uspel izogniti enodimenzionalnosti. Z oceno, da je šlo za protestni zbor, pa se njegovi udeleženci, sodeč po izjavah v Politici ekspres, ne strinjajo.

Očitno imamo poznavalce pravih odgovorov na probleme, predvsem Kosova. To naj bi bili enotna Srbija, sprememba ustavnega položaja pokrajin ali, kot je na zborovanju plastično rekel uvodničar: »Teza, po kateri sta pokrajini sestavni del republike in konstitutivni element jugoslovanskega federalizma, je protislovna in nevzdržna«. Vendar, ali takšno stališče ne prenese kritike, je oponentom namesto argumentov upravičeno vrniti z živžgi in posmehom?

Še ena dilema je, ki je ni mogoče kar tako odvreči. Ali bodo problemi Kosova res rešeni, če bo le-to pod večjim vplivom Srbije? Ali ni pomembnejše, da se spoštuje ustavnost in zakonitost na osnovah sodobne pravne države? In navsezadnje, ali ni možnosti za reševanje kosovskega problema na zvezni ravni, kajti na zadnji seji CK ZKJ je bilo nedvoumno znova rečeno, da je Kosovo jugoslovanski problem?

Množični zbori ne načenjajo vprašanj, ker so odgovori očitno že vnaprej znani in povezani z ustavnimi spremembami. Toda, ali se s tem Kosovo, ki resnično potrebuje podporo in pomoč pri reševanju svojih problemov, ne spreminja v sredstvo za doseganje drugih ciljev z napadi na še vedno dobre mednarodne odnose ne samo v naši severni pokrajini, temveč, kot smo seznanjeni v teh dneh, tudi na nekatere druge naše republike?

20. AVGUST — BREZ TOPOV

Po osmih letih vojne so na fronti med Irakom in Iranom 20. avgusta natanko ob 6.30 po lokalnem času na obeh straneh meje zavirale svetlo modre zastave OZN, katerih predstavniki bodo pod poveljstvom generalmajorja Slavka Jovića nadzirali spoštovanje sporazuma o prekinitvi ognja vzdolž 1200 kilometrov dolge meje.

Irak in Iran sta minulo soboto zjutraj potrdila, da je začelo veljati premirje.

Mirovne sile so razporejene v treh opazovalnih centrih v Iraku in v štirih v Iranu, kjer je 350 častnikov iz 24 držav. Iz teh obmejnih baz bodo vsak dan odhajale patrulje, v katerih bodo oficirji različnih narodnosti v uniformah Združenih narodov. Redna poročila o tem, kako vojskujejo se strani spoštujejo prekinitev ognja, bodo posredovali glavnim štabom mirovnih sil v Bagdadu in Teheranu. Delegaciji obeh držav pa bosta 25. avgusta v Ženevi začeli s mirovnimi pogajanjmi, ki bodo prav tako pod okriljem OZN.

DRAŽJE POŠTNE STORITVE

Zadnje čase je kar običajno, da v vsaki številki pišemo o novih podražitvah. Na začetku tega tedna so začele veljati v povprečju za 34 odstotkov višje cene poštne storitve.

Pisemska znamka stane po novem 200 dinarjev (doslej 140) dopisnice in razglednice so dražje za 30 dinarjev — znamka zanje stane 150 dinarjev. Za pakete, težke do kilogram, je treba plačati 630 dinarjev.

Precej dražja bo telefonska naročnina, ki bo znašala 7000 dinarjev (doslej 3.230 dinarjev), za telefonske dvojčke pa 6.000 dinarjev (doslej 2.420 dinarjev). Telefonski inzulz stane po novem 45 dinarjev. S podražitvijo so spremenili tudi tarifni sistem, tako da bo inzulz pri medkrajevnih pogovorih daljši; za koliko sekund je odvisno od oddaljenosti kraja, kamor kličemo. Sprememba tarifnega sistema je bila potrebna, ker se Jugoslavija vključuje v medcelinski telefonski promet, kar pomeni, da bo mogoče klicati na vseh pet celin z domačega telefona.

ladja Petersberg, za katero je prav tako veljal sum, je po jugoslovanskem delu Donave plula maja. S kontrolami, ki jih opravljajo v rednem prometu, na ladji niso odkrili strupenih odpadkov.

Zvezni izvršni svet je naložil vsem pristojnim organom na zvezni ter republiških in pokrajinskih ravneh, naj povečajo nadzor nad uvozom in tranzitom vseh vrst blaga in reprodukcijskega materiala, da bi preprečili morebitne poskuse ilegalnega tranzita in uvoza strupenih snovi v našo državo.

UTOPIJA

Strategija družbene opredelitve ostaja sistem združenega dela, toda s padcem dogovorne ekonomije je zakon o združenem delu zrušen. Delavska ustava je doživela usodo utopičnega projekta — po dvanajstih letih uporabe je ostala — neuresničljiva. Taka je vsebina podnaslova članka Propadeli polet v komunizem z nadnaslovom Reforma ukinja zakon o združenem delu.

Članek je bil objavljen v Beograjski Osmici na več kot dveh straneh in takšno paradoksalno razmišljanje v beograjskem tisku ni edino, ljudje pa se sprašujejo: Kako more sistem združenega dela ostati strategija družbe, če reforma ukinja zakon o združenem delu? Morda zato, ker se makroekonomija priklanja odnosom svetovnega kapitala, da bi se moglo naše majhno ekonomsko področje na sedanji način izveči iz krize ali pa zato, ker smo pod fasado združenega dela obdržali vsebino in obliko podjetja — organizacijski model kapitala?

Utopija je kajpak bila in bo vse tisto, kar se ni uresničeno in dokler ni uresničeno. Dvanajst let pa je premalo za trditev, da je neki projekt združevanja dela neuresničljiv, kot se javnosti vse bolj zmagoslavno dopoveduje. Vprašanje je namreč, zakaj se združevanje dela v njegovem temeljnem smislu ne uresničuje, ohranja pa se mezdni odnos vse slabše plačane delovne sile?

Odgovor je treba poiskati v odnosih pred več kot dvanajstimi leti, ko so projektanti združenega dela naleteli na ogromne odpore v tedanjih vladajočih sestavih in je bilo zato že tedaj jasno, da bi bil zakon o združenem delu mnogo čistejši in učinkovitejši, če bi bilo za njegovo oblikovanje časa vsaj še kakšno leto.

Pri tem seveda ne smemo pozabiti, da je bila vsebina tega zakona, poimenovanega Delavska ustava, najprej formulirana kot moralni kodeks samoupravljanja in bi bila najbrž njegova učinkovitost oziroma uresničljivost mnogo večja, če bi ostal delavsko gibanje samoupravljalcev, ne pa zakonska regulativa, ki je pobudo delavcev prej avirala kot sproščala.

Vsekakor je bila največja ovira pri uveljavljanju ekonomije dela neznanje, saj je ob neki priložnosti Miladin Korać, znani ekonomist in družbeni delavec izrekel, da je očitno, da so politiki-ideologi mnogo pred spoznanjem in znanjem ekonomistov, ki se iz naučenega znanja ne morejo dokopati do novih znanj.

Ekonomija dela menda sploh ni stvar makroekonomije neke države, kot se zdi mnogim našim ekonomistom, pa tudi politikom, ker se združevanje dela ne začne in ureja od države navzdol, temveč od človeka navzgor. S tem je tako kot z rekom pesnika Dušana Radovića, ki ga zdaj beogradska televizija nanehno ponavlja v akciji za lepšanje mesta: Beograščani, Beograd nima nikogar, razen vas!

Česar mesto kot institucija ne more doseči, to zmorejo občani brez kakšnega posebnega truda. Če so torej prazni prostori, jih lahko občani najbolj ustvarjalno izpolnijo, kajpak, če njihova ustvarjalnost ni z ničemer ovirana.

Ko je nedavno zasebni časnik Mala privreda odprl »agro borzo« za prodajo in nakup oziroma zakup zemlje, je Združenje drobnih kmetovalcev ne naključno pomnilo nekaj zemlje tistim, ki se želijo ukvarjati z obdelovanjem zemlje, a je nimajo, da bi lahko zaposlili nezaposlenega člana svoje družine.

Če je na eni strani delo, na drugi pa lasnina, ki daje temu delu osnovo, potem je problem neizkoriščenosti možnosti hitro rešljiv, saj je mogoče z združevanjem dela in sredstev na neizkoriščevalski način več in bolje ustvarjati kot pa na podlagi klasičnega lasninsko meznega odnosa.

Med delom in lasnino so ogromne neizkoriščene rezerve naše družbe (menda čez milijon hektarjev neobdelanih površin, če se omejimo samo na zemljo), ki jih lahko nemudoma aktiviramo, če namreč prevedemo devizni turizem na tem, ali je neki zakon utopičen ali ne, ali je bolje, če ga ni, kot če je. Saj vemo že iz Cankarjevega Hlapca Jerneja, da je bistven odnos do dela.

Viktor Sirec

REKORDEN TURISTIČNI DEVIZNI PRILIV — TODA?

Letošnji polletni devizni priliv Jugoslavije od turizma je po podatkih Narodne banke Jugoslavije nominalno za 61,5 odstotka večji kot v istem obdobju lani in je znašal 549 milijonov dolarjev. V enakem obdobju lani nam je turizem prinesel le 340 milijonov dolarjev, kar je, ob upoštevanju spremembe medvalutnih odnosov, skoraj tretjina manj kot letos. Temno senco na uspehu turizma mečejo podatki zveznega zavoda za statistiko, ki kažejo, da smo v prvem polletju letos našli v Jugoslaviji 13,32 milijona prenočitev tujih gostov, kar je za odstotek in pol manj kot lani v tem obdobju. Dejstvo je tudi, da letos naše turistične ponudbe nismo izboljšali za tretjino. Kljub vsem podražitvam pa zaradi drsenja dinarja tudi cene za tujega turista niso bistveno višje. In kljub temu imamo rekorden devizni turistični priliv, ki pa ni rezultat naše turistične ponudbe, pač pa predvsem posledica pomanjkanja denarja pri nas, valutnih sprememb in predpisov, poudarja Gospodarski vestnik.

V Narodni banki Slovenije ocenjujejo, da bi ob nadaljevanju gibanja letošnjega turističnega obiska in podobni dinamiki, ob nespremenjenih medvalutnih odnosih ter ugodni posezoni lahko dosegli tudi do 2,5 milijarde dolarjev deviznega turističnega priliva do konca leta. To je več kot kdaj doslej. Toda že avgustovsko preračunavanje glede na povečano vrednost dinarja kaže na zmanjšani izkupicek — v prvih dneh avgusta se je namreč vrednost dinarja povzpela že na 1,92 marke in finančni strokovnjaki napovedujejo, da bo še rastle. Omenjajo celo možnost, da bi dolar oktobra dosegel vrednost 2,10 marke.

Tako kot je bil uradni izračunani devizni priliv turizma v prvi polovici leta zaradi slabo stoječega dinarja napihnjen, zna biti v drugi polovici leta podcenjen. Za toliko, kot bodo manj vredne devize zahodnoevropskih gostov — in teh je večina — bodo manj vredni dolarski prilivi od turizma.

Najpomembnejši vzrok za skok turističnega priliva pa vsi, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem, razlagajo z upadanjem kupne moči Jugoslovancev in odmiranjem črne in sive borze deviz. Poleg zmanjšane obsega menjave deviz na črno je upadanje realnih osebnih dohodkov pripomoglo tudi k veliko manjšemu

Ob povečanem prometu v menjalnicah pa se zmanjšuje prodaja bencinskih bononov in dinarskih čekov. V praksi je prodaja dinarskih čekov že skoraj zamrla, saj jih nihče več ne jemati kot pro-

globus

BUDŽUMBURA — Najmanj 24.000 ljudi je bilo ubitih prejšnji teden v strahovitem poboru pripadnikov plemena Tutsi na severu Burundija. Nevarnost novih spopadov še ni minila. Zveze med glavnim mestom in severom države so prekinjene.

ISLAMABAD — V Pakistanu so z največjimi državnimi in vojaškimi častmi pokopali pakistanskega predsednika Zia Ul Haka, ki je preminil v nesreči vojaškega letala. Na pogrebu je bilo nekaj sto tisoč ljudi iz vsega Pakistana in člani delegacij iz več kot 70 držav. V raznih delih Pakistana je prišlo do spopadov in občasnih nemirov, kar utesnje podaljšati izredno stanje, ki so ga uvedli takoj po objavi novice o smrti predsednika Zia Ul Haka.

BUDIMPEŠTA — Nekdanji funkcionar v Centralnem komiteju romunske komunistične partije Laszlo Bihari je v odprtem pismu pozval Madžare in njihove prijatelje po svetu, da prvega septembra organizirajo dan solidarnosti z erdeljskimi brati in protestirajo proti rušenju vasi v Romuniji in asimilacijski politiki bukarestovske vlade. V sporočilu generalnemu sekretarju Madžarske socialistične delavske partije in predsedniku ministrskega sveta Karolyju Groszu je Laszlo Bihari med drugim poudaril, da so romunska vodstva, z izjemo bivšega premiera Grosza, že od sklenitve trianonskega miru Madžarsko smatrali za največjega nasprotnika zaradi možnega revanšizma. Z druge strani, pravi Bihari, pa tudi Budimpešta ni brez grehov, ko je govorila o usodi madžarske manjšine na Sedmograškem v Transilvaniji.

PRAGA — Ob 20.letnici vojaške intervencije držav Varšavskega pakta na Čekoslovaškem v tej deželi ni bilo resnih demonstracij in spopadov z varnostnimi organi. Na največjem praškem trgu Vaclavskega namesti, kjer se je leta 1968 sežgal študent Jan Palach, se je zbralo nekaj več kot 100 ljudi, ki so na ta način protestirali proti redarji invaziji. Vse je potekalo mirno in molče, tako da policija ni posredovala.

NEW DELHI — Močan potres, ki je minulo nedeljo prizadel severno Indijo in vzhodni Nepal, je zahteval po prvih poročilih več sto življenj, tisoč ljudi pa je ranjenih. Epicenter potresa z močjo 6,5 stopnje po Richtermanovi lestevici je bil 80 kilometrov severovzhodno od mesta Darbanga.

BUDIMPEŠTA — Predsedniški in ministrski svet Madžarske sta povabila papeža Janeza Pavla II. na uradni obisk v Budimpešto. Povabilo so izrekli na slavnostni maši na trgu pred baziliko Sv. Istvana ob 950-letnici smrti prvega madžarskega kralja in ustanovitelja madžarske države.

globus

tivrednost za dinarje, ker bi zanje moral priznavati skoraj 10-odstotni popust, od države pa bi dobil povrnjenih le 5 odstotkov. Tujci so dobro seznanjeni z našimi razmerami, zato se raje izognejo temu plačilnemu sredstvu, saj jim že drsenje dinarja prinaša prihranke in to brez vseh težav, ki bi utegnile nastati z dinarskimi čeki.

Pri raziskovanju vzrokov povečanega deviznega priliva pa bi se morali zamisliti tudi naš štetilkami. Kljub uradno ugotovljenemu podatku o številu nočitev v prvih šestih mesecih si verjetno nihče od sestavljalcev ne bi upal dati roke v ogenj, da so podatki povsem pravilni. Krivde ni mogoče pripisati statistikom, prej načinu zajemanja podatkov in takšni ali drugačni iznajdljivosti turistov in gostiteljev. Nad pomanjkljivo evidenco se najbolj hudejejo prizadete turistično razvite občine.

Vroče vreme je godilo turistični ponudbi, če bi pomagalo še posezoni, ho morda strahu pred letno bilanco manj. Toda turistične in gostinske delovne organizacije nanjo ne čakajo brez bujnosti. Ali bodo njihovi dohodki dovolj za kritje vseh stroškov in obveznosti, so vprašanja, ki si jih zastavljajo vsak dan.

Vsako leto naj bi v skladu z dolgoročnim planom razvoja v Jugoslaviji zgradili okrog 15 tisoč novih prenočitvenih zmogljivosti, izboljšali zunaj-penzionsko ponudbo, infrastrukturo od cest do telefonov, in še kaj. Toda resničnost je drugačna. Za to nihče nima denarja, tako da so letošnji turistični rezultati ob upoštevanju ozadja, o katerem pišemo, verjetno le svetla izjema, ki zna ugasniti še pred iztekom leta. Seveda, če končno ne bomo spremenili odnosa do turizma. V tujini je veliko zanimanja za naložbe denarja, znanja in organizacije v naš turizem, vendar ne ob sedanjih pogojih in veljavnih predpisih. Če želimo turistične razvete, potem je potrebno čimprej spremeniti zakonodajo, kajti zna se zgoditi, da si bodo investitorji še prej premislili in denar raje vložili tja, kjer so dobrodošli.

NE UVAŽAMO STRUPOV!

Zvezni izvršni svet je na osnovi poročil pristojnih organov zanikal govorice tako o legalnem kot ilegalnem uvozu strupenih odpadkov v Jugoslavijo. Noben pristojni nizemski organ ali organizacija od uradnih jugoslovanskih organov ni zaprosil za dovoljenje za tranzit ali shranjevanje strupenih odpadkov v naši državi. Za tako dovoljenje pa v zadnjih dveh letih ni zaprosila tudi niti ena naša delovna organizacija.

Skupina jugoslovanskih strokovnjakov se je po nalogu Zisa pogovarja

jala s predstavniki nizozemskega ministrstva za varstvo narave in drugimi pristojnimi organi. Ti trdijo, da nizozemski organi dosledno spoštujejo predpise, ki urejajo uvoz, izvoz in tranzit strupenih snovi ter da po legalni poti iz te države ni mogoče izvoziti snovi, ki bi bile škodljive za zdravje oziroma človekovo okolje.

Na podlagi raziskav, ki so jih opravili pristojni jugoslovanski inštituti, so hkrati sporočili, da na ladji Khian Sea, ki jo popravljajo v Bijeli, ni strupenih odpadkov. Zahodnonemška

Če štrajkaš v NDR...

Lendavska delovna organizacija Gorenje Ima je tako rekoč preko noči pridobila posel (polaganje toplotne izolacije) v Nemški demokratični republiki, zato so na hitro sestavili skupino 22 izolatorjev. Že tedaj, ko so šli na pot (5. julija), so jih v vodstvu opozorili, da bodo morebitne nesporazume, ki bi se pojavili v nagrajevanju, odpravili, saj vendar gre za novo enovito delovno organizacijo, ki se je oblikovala iz prejšnjih dveh Varstrojnih tozdov. Toda delavci se na vse to niso ozirali in so 1. avgusta delo v Nemški demokratični republiki prekinili. Vzrok za štrajk so bili »nizki« osebni dohodki, čeprav so zaslužili od 1,5 do 2 milijona dinarjev, poleg tega so imeli brezplačen prevoz na delo in z njega ter 30 mark žepne, kar je dovolj za prehrano. Prekinitev dela pa nemškemu delodajalcu ni bila všeč: vsem 22 imovim delavcem je uničil vizume in so se morali takoj vrniti domov. Očitno je, da Vzhodni Nemci ne dovoljujejo štrajkov, saj, če bi jih, bi se tega poguma lahko nalezili tudi domači delavci. V Lendavi seveda vrnitve svojih delavcev niso bili veseli, kajti zaradi neljubega pripetljaja se utegne zgoditi, da bo Ima ob posel, vreden 169 tisoč dolarjev. Tega so

sicer dobili preko zagrebškega Montinga. Da bi delo obdržali, so ponudili novo skupino delavcev, vendar ta čas še ni znano, ali bo odšla v NDR in nadaljevala prekinjeno delo. V Montingu, ki je glavni nosilec del, v začetku tega tedna ponudbe Lendavčanov še niso sprejeli.

Stavka lendavskih izolatorjev v NDR se je torej končala dokaj klavirno. Delavci pač niso računali, da bodo za svoje početje kaznovani z izgonom. No, v Lendavi so bili bolj uvidni in so 14 delavcev zaposlili pri izdelavi betonskih strešnikov, 8 pa jih je odšlo na terensko delo v Jugoslaviji. Kaže, da so nekateri kar zadovoljni z nizkimi osebnimi dohodki, le da jim ni treba od svojega ljubega doma oziroma na delo v tujino. Če jih že pregovorijo, potem pa jim mesečno 2 milijona očitno nista dovolj. Vzrok za prekinitev dela v NDR je menda tudi primerjava plač s tistimi, ki so jih monterji dobivali, ko so delali v Zvezni republiki Nemčiji.

Vrnitev imovih delavcev iz Nemške demokratične republike je nedvomno velik udarec za to novo organizacijo združenega dela. Delavski svet bo seveda sprejel ustrezne ukrepe. S. Sobočan

IZ GOVORA JOŽETA SMOLETA OB ODPRTJU 26. MEDNARODNEGA KMETIJSKO-ŽIVILSKEGA SEJMA V GORNJI RADGONI

Za umnejši in premišljen odnos do kmetijstva

Zaostrene razmere gospodarjenja se kažejo tudi v kmetijstvu, zato se je predsednik Republiške konference Socialistične zveze v uvodnem delu svojega govora zadržal zlasti pri teh vprašanjih in med drugim dejal:

»Izjemno kritična gospodarska podoba se neizbežno kaže tudi na področju kmetijstva v celoti, o čemer pričajo ocene razvoja kmetijstva z vidika srednjeročnega plana. Jugoslovansko kmetijstvo je bilo mnogo let v izrazito podrejenem položaju, saj smo ga obravnavali predvsem kot preskrbovalno dejavnost. Tudi ta čas še ne kažemo bistveno boljšega odnosa, čeprav vse bolj zaostrene gospodarske razmere to terjajo. K temu dodatno prispevajo predpisi o letošnjih zaščitnih cenah, rastoče neskladje cen ter ne dovolj domišljen sistem družbene kontrole cen za nekatere kmetijske proizvode. Zaradi tega — in seveda tudi drugih razlogov — panoga kot celota še naprej stagnira. Blizamo se spodnji kritični točki, in to kljub sprejetim opredelitvam, da mora kmetijstvo postati ena od osnovnih dejavnosti v novi strategiji gospodarskega razvoja naše nacionalne ekonomije.«

ter odpraviti nesorazmerja v primarni delitvi. Delavcem v kmetijstvu je treba omogočiti dostojen zaslužek ter s tem socialno varnost. Zato je potrebno, da končno resnično pospešimo razvoj perspektivnih kmetij, ki bodo po obsegu, opremljenosti in kadrovsko sposobne konkurenčno proizvajati. V tem smislu je potrebno nameniti posebno skrb razvoju hribovskih območij ter zaostriti možnost odtujevanja kmetijskih površin za neproizvodne namene, tako z rigoroznejšimi odškodninami za spremembo namembnosti kot tudi z nadaljnjim urejanjem in nadomeščanjem ter izboljševanjem zemljišč. Le tako bomo lahko povečali tudi motiviranost mladih za delo v kmetijstvu. Vse to pa je povezano z dograjevanjem gospodarskega sistema, ki mora omogočiti upoštevanje posebnosti kmetijske proizvodnje, ki mora biti tržno naravnana, obenem pa od države varovana gospodarska panoga. Skladno s tako načrtanimi prednostmi bodo organizacije Socialistične zveze v prihodnje namenile še večjo pozornost kmetijstvu, položaju kmetov in delavcev v tej izredno pomembni gospodarski panogi ter se zavemale za ustvarjanje kar najbolj ugodnih pogojev za vsestranski razvoj. Prepričani smo, da bo k temu nedvomno pomembno prispevala tudi nedavno ustanovljena Slovenska kmečka zveza v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

V popotnico 26. mednarodne Kmetijsko-živilske sejmice pa bi želel položiti le tiste naše

temeljne usmeritve, ki pomenijo oblikovanje celovitejših in kakovostnejših nacionalnih kmetijskih politik. To je pot v večjo proizvodnjo hrane, se pravi smoternejšo izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti in racionalnejšo proizvodnjo. Obenem pa je to tudi podpora tistim hotenjem, ki omogočajo hitrejšo povečanje

mednacionalne odnose, še toliko bolj, ker se avtentični nacionalni interesi vse pogostejše oborožujejo kot nacionalizem, separatizem ali centralizem, medtem ko se nacionalizem obravnava kot izraz zakonitih interesov narodov in narodnosti. Takšni pojavi negativne, destruktivne politizacije v delu našega jugoslovanskega

Novo v telefoniji

Neposredno na vse celine

V ponedeljek, 22. avgusta, se je Slovenija vključila v medcelinski avtomatski telefonski promet. To pomeni, da zdaj lahko neposredno kličemo v katerokoli državo Avstralije, obeh Amerik, v Afriko in države Azije. Doslej je bilo treba telefonske pogovore za te celine naročiti. Način telefoniranja v medcelinskem telefonskem prometu je enak, kot smo ga vajeni pri telefoniranju v evropske države, kjer so neposredne zveze (brez vnaprejšnjega naročanja) že nekajletna praksa. Za telefoniranje v medcelinskem prometu je treba najprej zavrteti številko 99, nato pa klično številko države in nazadnje še telefonsko številko tistega, ki mu telefoniramo. Zveza se hitro vzpostavi, pa tudi slinost je dobra, celo boljša kot v domačem krajevnem prometu. Seveda pa vas najbrž zanima cena telefoniranja. Posamezne države so razdeljene v 6

tarifnih con. Minuta telefoniranja v države, ki mejijo na Jugoslavijo, stane 1.400 dinarjev, za ostale države Evrope pa je treba za minuto telefoniranja plačati 2.800 dinarjev. Precej višje so cene v medcelinskem telefonskem prometu. Minuta telefoniranja v Združene države Amerike in Avstralijo stane 4.500 dinarjev, v Argentino, Irak, Iran, Egipt in Južnoafriško republiko 5.400 dinarjev, minuta telefonskega pogovora z Japonsko ali Kanado je po 6.300 dinarjev; če pa telefonirate v Brazilijo, Čile, Etiopijo, v Indijo, na Kitajsko, Kubo, Mehiko, Urugvaj ali Venezuelo boste za minuto pogovora odšteli 8.100 dinarjev.

Klične številke za posamezne države bodo objavljene v telefonskem imeniku, ki bo izšel v oktobru, zdaj pa jih lahko zveste na pošti ali na številki 988.

S. Sobočan

Rojevanje kmečkih zvez na Goričkem

V vsako vas in do slehernega kmeta

Tako kot teden dni prej na Cankovi so bili tudi minulo nedeljo v Bodoncih »revolucionarno« razporejeni udeleženci javne kmečke tribune; najbrž bo podobno to nedeljo v Veščici, morda pa še kje. Kakih 60 zbranih iz Bodonci in Vadarec je po večurnem zborovanju ustanovilo krajevni odbor Slovenske kmečke zveze s številnimi programskimi nalogami. Osnovno izhodišče je: priti v vsako vas in krajevno skupnost, do slehernega kmeta. Strinjali so se z usmeritvami Slovenske kmečke zveze, jim dali enodušno podporo in izrekli priznanje vodstvu za doslej vložen trud. Sledile so operativne, konkretne zahteve: za takojšen popravek cen živine na dogovorjeno raven in izplačilo razlike za nazaj, prednost pri odpiranju novih delovnih mest in gradnji infrastrukture (v smislu razglašene politike o skladnejšem regionalnem razvoju) in za ukinitev zemljiškega maksimuma.

»Ne želimo neupravičeno visokih cen naših pridelkov kot nam nekateri podtikajo. Zavedamo se težkega položaja delavcev z najnižjimi OD, vendar ne moremo pristati na cene, ki so tudi do 40 odstotkov nižje od naših proizvodnih stroškov. Vsaka pametna vlada se teh zadev drugače loteva,« so izjavili bodonški kmetje in kmetice. »Protestiramo zoper nepopolno javno obveščanje, češ da so podražitvam hrane krive višje od skupne cene kmetijskih pridelkov, hkrati pa se ne pove, kakšne so te cene z obrazložitvijo, da z njimi pokrivate le 60 do 70 odstotkov proizvodnih stroškov. Delavec mora zvedeti, da precejšen del bremena nosi kmet sam, sicer bi bila hrana še dražja. Država pa stoji ob strani, medtem ko si vsakršni posredniki vztrajno polnijo svoje lončke,« je bilo slišati v Bodoncih. Med zaključki se najde še podpora naprednim gibanjem, odpiranje v Evropo, svoboda tiska in govora ter zahteva po večji družbeni pomoči ostarelim kmetom. »85 tisočakov starostne pokojnine je miloščina in posmeh iz kmetovega garanta!«

B. Žunec

Avstrijskim trgovcem novci ne smrdijo

Glede na opazno trgovsko žilico, ki jim je lastna, je nemalo presenetila odločitev trgovcev iz avstrijske Radgone, da zaradi smrdu s svinjske farne na naši strani meje ne bodo sodelovali na letošnjem, 26. mednarodnem Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Prav dan pred njegovim odprtjem (in tudi že prej) pa je začelo zaudarjati tudi v odnosu, ki ga imajo nekateri avstrijski trgovci do jugoslovanskih kupcev. Ker bodo ti te sejemске dni gotovo množično hodili prek meje, jim izkušnja podpisane in natančen pregled računov ne bo odveč. Tako kot odprava vzrokov za smrad in zaudarjanje.

V prodajalni Gazelle je minuli petek lastnica pri blagajni »poslovala« tako, da je pri nakupu treh predmetov zaračunala krepko več, kot je znesel seštevek cen. Pri tem ni niti zardela, ko je bila opozorjena. Pa bi lahko, tudi zato, ker naivnim, predvsem pa nepazljivim kupcem tudi podtika (in seveda zaračunava) stvari, ki jih sami niso izbrali in so potem doma nemalo presenečeni nad njimi.

Tudi pri težkanju kave pridobljen in pri natančnem tehtanju potrjen sum, da dobršen del črnega zlata ostane pri mletju kave v stroju, si kaže zapomniti. In se ne več odpraviti v prenovljeno trgovino na oglu trga, v kateri so cene sicer nizke, pa kaj, ko se trgovci potem znajdejo po svoje, po pogovoru, da je zrno na zrno pogača. Na naš račun jih lahko jedo že dolgo in prav zato bi lahko bili nekoliko taktnejši v odnosu do ljudi.

Ne krademo vsi, zato bi pri Konsumu lahko pazili, komu nasilno gledajo v torbe.

Naši intelektualki-zdravnici, ki živi v Keniji in je prepotovala že dobršen del sveta, je namreč zaprl sapo blagajničarkin vpogled v vsebino njene, resda nekoliko večje torbe, v kateri naj bi bilo po očitnih pričakovanjih več od kupljenega. Pa ni bilo, in tudi poslovodja, ki ga je zahtevala v pojasnilo neljubega posega, se ni potrudil, da bi jo razumel, še manj pa, da bi se ji opravičil za poniževalni, očitno v tej trgovini (vsaj po zapisanem nad blagajno) uzakonjeni način poslovanja.

Res se je naš standard sumljivo zamajal in včasih tisti, ki živimo ob meji, kupujemo prek nje cenejšo malenkost. Nismo pa poceni in zato je morda prav zdaj čas, ko bojkotu zaradi smrdu, sledi naš nakupovalni bojkot — kot odgovor na zaudarjanje v postopkih nekaterih avstrijskih trgovcev.

Brigita Bavčar

Niti država niti narava našemu kmetijstvu v zadnjem času nista naklonjeni. Neenakopraven položaj te gospodarske panoge, ki ji čisto pripisujemo le vlogo oskrbovalne dejavnosti ter neurejena cenovna razmerja so kmetijstvo pripeljali že tako daleč, da so razmere postale kritične. Občasno kmetijci celo ugotavljajo, da se tako rekoč ničesar več ne spleča pridelovati. Pa kljub vsemu vztrajajo, saj se zavedajo, da je zemlja naravna dobrina, ki vrača le če vanjo tudi vlagaš. In prav ta vlaganja so največkrat predraga in na koncu ostane najmanj tistemu, ki je vlagal. Vse preveč rezultatov dela poberejo drugi, posredniki, dohodek se odteka iz kmetijstva, kmetijcem pa zmanjkujejo sredstva za reprodukcijo in nadaljnji razvoj. Panoga, ki bi si morala sama zagotavljati sredstva za svoj razvoj, postaja vse bolj odvisna od države, ki pokaže posluh od njenih problemov le takrat, ko potrebuje hrano. Pa kljub vsemu še vedno ostaja vprašanje, ali je ta posluh zares takšen, kot bi resnično moral biti. Kmetijci so dolgo zategovali pasove, iskali rezerve znotraj reprodukcijske verige in jih tudi izčrpali, na koncu pa osiromašili celotno kmetijstvo.

Kmetijstvu pa ni nenaklonjena le država, pač pa tudi narava. Gotovo nobena gospodarska panoga ni v takšni odvisnosti od narave, kot kmetijstvo, saj smo proti tem pojavom kljub vsem dosežkom znanosti še vedno nemočni in celoletni trud kmetijcev je lahko uničen v zelo kratkem času. Še vedno se z grozo spominjamo lanskoletne katastrofalne toče, ki je samo pomurskemu kmetijstvu naredila večdesetmilijsko škodo, njene posledice pa ponekod čutijo še letos. In da bo merna polna, nas je letos prizadela še ena naravna katastrofa. Suša, kot je po vojni ne pomnimo, je prizadela tako rekoč celo državo, njene posledice pa čutijo — in jih bodo še nekaj časa — tudi pomurski kmetijci.

DEŽ LE PO KAPLJICAH

Boljše je mokro kot sušno teto, pravijo kmetijci, in letos nam padavine zares niso povzročale preglavic. Zetev je potekala tako rekoč brez zastojev, po podatkih hidrometeorološkega zavoda pa so na meteorološki postaji v Murski Soboti od 1. junija do 10. avgusta namerili le 159,6 milimetra padavin. Zaradi visokih temperatur v juliju in začetku avgusta, ko so se le te dvignile tudi do 35 stopinj Celzija, so se že v drugi polovici julija tudi na nekaterih območjih v Pomurju začeli pojavljati začetni znaki suše. Večkratne manjše padavine so škodo le blažile, zaustaviti pa je niso mogle. Najbolj kritično je začelo postajati po 10. avgustu, saj je po tem datumu in do 20. avgusta padlo le 2,1 milimetra dežja. Suša je takrat že resno ogrozila poljščine na peščenih in prodnatih tleh, najbolj je trpela krompir, saj so se ponekod sušile cele rastline, sušo pa so vse bolj čutile tudi druge poljščine in celo trajni nasadi.

POTREBA PO UKREPANJU

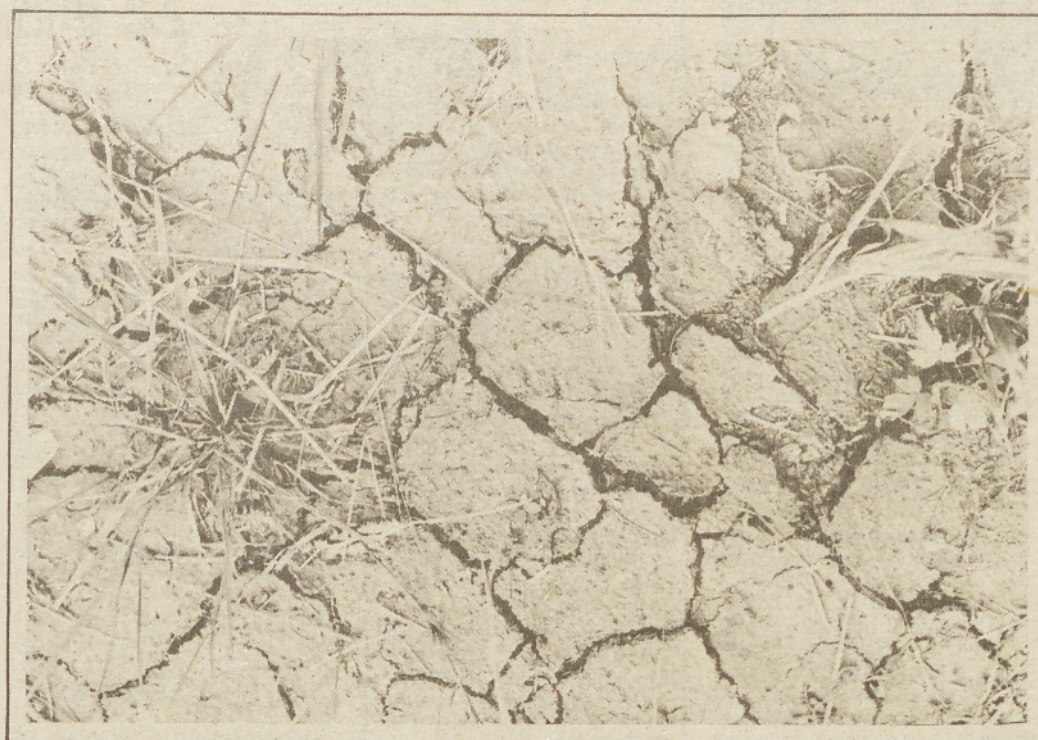
Potem ko so iz vse države prihajale vesti o katastrofalni suši, so tudi v Sloveniji razmere začele postajati vse bolj kritične. Predstavniki republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano so obiskali prizadeta območja in skupaj s kmetijci ugotovili, da je potrebno nemudoma sprejeti določene ukrepe,

ki škodo sicer ne bodo odpravili, prispevali pa naj bi k njeni ublažitvi. Čeprav je suša prizadela le rastlinsko pridelavo, bodo njene posledice posredno močno čutili tudi živinorejci, saj obstaja bojazen, da bo primanjkovalo krme za živino. Dobršen del pridelka krompirja za zrnje in silažo je uničen, drugega odkosa trave tako rekoč ni bilo, pa tudi s trnišči mi dosevki si živinorejci ne bodo mogli veliko pomagati. Pretežni del načrtovanih površin s krmnimi dosevki sploh niso zasejali, tisto, kar so posejali, pa je slabo vzklilo in ni raslo. Na vseh prizadetih območjih so zato ustanovili posebne občinske komisije, ki so ocenile nastalo škodo, z njo so

seznanili republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je že predlagal izvršnemu svetu sprejem ukrepov za ublažitev škode.

V POMURJU ŠKODA PRESEGLA 60 MILIJARD DINARJEV

Tudi v vseh štirih pomurskih občinah so že ocenili nastalo škodo v kmetijstvu in po prvih ocenah znaša ta okrog 62 milijard dinarjev. V družbenem kmetijstvu so jo ocenili na 16,6 in v zasebnem na 45,9 milijarde dinarjev, seveda pa je to le direktna škoda, ki bo še veliko večja, če ne bomo nemudoma sprejeli ukrepov za njeno ublažitev. Suša

OSKRBA S PITNO VODO V POMURJU

Ta prispevka je bila zadnje čase, ko smo se spopadali z veliko sušo, začetna tudi za našo pokrajino. Dolgotrajna suša in visoke temperature so namreč močno vplivale na zmanjšanje pretokov rek in količin podtalne vode, zato so bili nenehni pozivi uporabnikom vode, da z njo skrajno varčujejo, povsem umestni. To pa pomeni, da z vodo iz omrežja ne bi zalivali vrtov in prali avtomobilov, za kar se zavzema tudi republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora.

Na prvi pogled se je zdelo, da v Pomurju oskrba z zdravim pitno vodo zaenkrat še ni bila kritična, kot je to v marsikaterih predelih naše republike, čeprav se je občasno vendarle pojavljalo pomanjkanje te življenjsko nujne tekočine. In kakšne so bile ugotovitve za vse štiri pomurske občine pred zadnjim deževjem? Na črpalnišnih Podgradu in Segovci, kjer je pretok vode okrog 135 litrov na sekundo, so priključena naselja Gornja Radgona, Radenci, Črešnjeveci in celotno Apaško polje. Opažajo, da vodovodna zajetja rahlo upadajo. Brez obilnega deževja bo že septembra občutnejše pomanjkanje vode v Orehovskem vrhu, Zbičevcih in Spodnji Ščavnici, kamor so morali dovažati vodo večkrat na dan.

Tudi v lendavski občini so bili zaskrbljeni zaradi pomanjkanja vode, saj je upravljalec

TAK ME ŽEJA...

lendavskega vodovoda Gidos moral že julija za nekaj časa prekiniti dobavo vode. V gradnji je sicer nov vodnjak, toda postaviti bo treba še nekatere spremljajoče objekte, zato ga seveda še ne morejo uporabljati. S podobnimi težavami so se ukvarjali tudi v Turnišču, kjer so celo izklopili eno črpalko, da bi ohranili vsaj minimalno količino vode v vodnjaku. Seveda se niso mogli izogniti občasnim izklapljanjem, posebno ponoči.

V Ljutomerem Komgradu so nam povedali, da je oskrba zadovoljiva in da omejitev ni, čeprav so se bližali kritični točki. Le v Kamenščaku in Ljutomerem naselju Jurševka so bili v popoldanskih urah občasno brez vode, kar je posledica premajhnega obsega vodovodnih cevi in premajhne zmogljivosti črpalnice. V Ljutomeru je namreč preteklo le 30 litrov vode na sekundo, v normalnih razmerah pa znaša pretok 70 litrov na sekundo. Sicer pa imajo v Ljutomeru mestni vodovod z več kot 3500 priključki ter dve črpalnici v Lokavcih in na Moti. Večji problem je s prvim, saj sta nanj priključeni tudi naselja Veržej in Banovci, kjer porabijo precej vode, zato

so zmogljivosti Ljutomerskega vodovoda omejene.

Pa še pogled v sohoško občino! V mestu Murska Sobota zaenkrat še ni nobenih problemov, saj višina podtalnice omogoča normalno dovajanje vode vsem uporabnikom. Na mestni vodovod so poleg Murske Sobotke priključena naselja Rakičan, Černelavci, Moravske Toplice in zaselek Pušča. Hkrati pa je pred koncem gradnje novega vodnjaka v Krogu, s katerim bodo zmogljivosti povečane za enkrat, oz. za dodatnih 60 litrov vode na sekundo. To bo vsekakor velika pridobitev, saj bo pri močnem upadanju podtalnice možno aktivirati tudi ta vodni vir. Trenutno znaša povprečna poraba vode v Murski Soboti okrog 50 litrov na sekundo, čez dan pa tudi več kot 100 litrov. Tudi v drugih krajih sohoške občine ni večjih problemov s pitno vodo, znatno slabša pa je bila oskrba s požarno vodo, saj so bili rezervoarji v večini naselij prazni. V posameznih zasekih pa so v obratovanju dodatni vodnjaki zasebnikov. Edini večji problem je bil na Hodošu, kjer so imeli vodo le zjutraj, popoldan pa so bile omejitve, kar je posledica premajhnega dotoka vode. Precej kritično je bilo tudi v Andrejcih in Krncih ter v romskem zaseku Kušanovci, kjer si občani medsebojno pomagajo. Nikjer pa še ni bilo potrebe po dovažanju vode s cisternami.

Milan JERŠE

razmišljati, pravijo, izkoristiti pa tudi vso drugo krmo, ki je doslej v prehrani živine nismo bili navajeni. Ladja s tapioko je že na poti v naša pristanišča in tudi slovenski živinorejci bodo tu morali podržati svoj piskrček. S tovarno sladkorja v Ormožu so se že dogovorili, da pesnih rezancev letos ne bi izvažali, pač pa bi jih namenili domačim rejcem za

kdo tudi koristi in tega zdaj ne smemo dovoliti. Uvoz krompirja naj ne teče prek zveznih rezerv, zahtevajo slovenski kmetijci, saj bodo tako spet zaslužili posredniki, proučiti pa je potrebno tudi možnosti zmanjšanja prispevkov in dajatev, ki jih plačujejo kmetijci. Tudi z ustreznim cenovno politiko naj bi vsaj delno popravili nastalo škodo, vendar je na tem po-

Po pravi tropski vročini, ki je povsem izsušila polja in travnike, pa tudi strugo prenekaterega potoka, nas je narava v začetku tedna obdarila z nekoliko obilnejšimi padavinami. Do torka opoldne so na meteorološki postaji v Murski Soboti namerili 55 litrov dežja na kvadratni meter, žal pa škode, ki jo je povzročila suša, še tako obilno deževje ne more več odpraviti. Narava je svoje napravitve, kmetijci zdaj čakajo na družbo...

živinsko krmo. Tudi siliranja glav in listov sladkorne pese ne kaže zanemariti, uporabiti pa bo potrebno tudi druge odpadne surovine živilskopredelovalne industrije.

REJSKI IN DRUGI UKREPI

Vse sile je zdaj treba zastaviti za preživetje, pravijo kmetijci in upravičeno zahtevajo tudi pomoč širše družbene skupnosti. Od vsake nesreče hoče imeti ne-

dročju le malo verjetnosti, saj ob zmanjšanju kupne moči že zdaj ni mogoče prodajati dragih kmetijskih pridelkov.

V akcijo za ublažitev škode so se vključile tudi ustrezne strokovne službe, ki kmetijcem že dajejo ustrezna navodila. Zdaj, ko smo končno le dobili nekaj več dežja, je treba rešiti tisto, kar se še rešiti da. Priporočajo takojšnje dognovanje travnikov z dušičnimi gnojili, saj bodo pridelovalci tako še dobili nekaj zelene krme za siliranje, v večji meri pa se bo potrebno odločiti tudi za setev ozimnih krmnih posevkov. Nekaj teh bodo še lahko uporabili za jesensko krmiljenje, ostale pa zgodaj spomladi, ko bo najbolj primanjkovalo krme.

Prav tako svetujejo rejcem, da čim prej oddajo staro živino, ki ni primerna za nadaljnjo reprodukcijo, in pittance, ki so jo dosegli določeno težo, vse to pa nadomestijo s privezom telet. Bolj kot kdaj prej pa bi morala težavam rejcev zdaj prisluhniti tudi predelovalna industrija, saj bo sicer neugodne posledice lahko že kaj kmalu čutila tudi sama. Ob povečani ponudbi živine zato nikakor ne bi smelo prihajati do izsiljevanj pri ceni, saj je socialne probleme v družbi potrebno reševati z nadomestili, in ne na račun kmetijcev. Tudi z ustreznim cenovno politiko pri mleku bo potrebno v jesenskih mesecih reševati kritične razmere v živinoreji.

KMETIJCI POTREBUJEJO POMOČ DRUŽBE

Suša sicer ni opredeljena kot naravna nesreča, vendar bi jo zdaj, ko je zavzela takšne razsežnosti, kazalo obravnavati tako kot vse druge naravne nesreče. Tudi pred njo je človek še nemočen in v letošnji nesreči kmetijci ne smejo ostati sami. Kmetijstvo je del našega skupnega bogastva in ne sme nam biti vseeno za njegovo usodo. Ob lanskem katastrofalnem kmetijstvu in svojih stiskah niso ostali osamljeni, zato upajo in pričakujejo, da tudi letos ne bodo. Pa — saj ne bo zastoj, družbi so to vselej bogato poplačali.

Ludvik Kovač
Foto Nataša Juhčič

Aktivnosti za ublažitev posledic na vseh ravneh

V tem času na najrazličnejših ravneh potekajo aktivnosti za ublažitev posledic po katastrofalni suši. V torek se je sestel republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, proučil nastale razmere ter predlagal več ukrepov, ki se zdaj nanašajo predvsem na zagotovitev zadostnih količin krme za živino. Zadržno zvezo in splošno združenje za kmetijstvo je zadolžil, da ugotovita potrebe po oskrbi z reprodukcijskim materialom (gnojila, semena in krma) ter možnosti nakupa le-teh doma ali iz uvoza. Nekateri potrebni strokovni ukrepi, ki naj bi ublažili posledice suše, so bili pripravljeni že prej in tudi objavljeni v sredstvih obveščanja.

Naloga kmetijskih organizacij združenega dela je, da čim prej zberejo podatke o potrebni krmi, komite pa je opredelil tudi odgovornost republike in poslovnih bank pri zagotavljanju potrebnih sredstev za te namene. Predvsem je potrebno zagotoviti finančna sredstva za nakup krme pod ugodnimi pogoji in pripraviti tudi druge olajšave za prizadete. Tako bodo pripravili predlog za zmanjšanje davkov in prispevkov tistim, ki jih je letošnja suša najbolj prizadela. Veliko obremenitev zlasti za kmete predstavljajo prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zato bi jih vsaj delno kazalo odpisati, prav tako pa bodo predlagali tudi zmanjšanje drugih dajatev. Vse te predloge so že posredovali republiškemu izvršnemu svetu, ki naj bi o njih razpravljali danes, zadolžili pa so tudi občinske izvršne svete, da v okviru svojih pristojnosti in možnosti pripravijo ukrepe, ki jih bodo izvajali na svojem območju. Kmetijske organizacije združenega dela morajo izdelati svoje sanacijske programe, za njihovo uresničevanje pa je potrebno zagotoviti sredstva tudi iz občinskih skupnosti za pospeševanje kmetijstva.

Kot zanimivost omenimo še predlog, da naj se suša obravnava enako kot ostale naravne nesreče, čeprav doslej ni bila opredeljena kot takšna in naj za kmetijce veljajo enake ugodnosti, kot ob vseh drugih naravnih nesrečah.

Komite je naslovil tudi predlog zveznemu izvršnemu svetu, da omogoči uvoz potrebne krme za živino, krma, ki jo uvažajo kot nadomestilo za izpad zaradi suše, pa naj bi bila oproščena tudi plačila carinskih in drugih dajatev.

je v Pomurju prizadela več kot 39 tisoč hektarjev kmetijskih površin, škoda na posameznih poljščinah pa znaša od 30 do 70 in tudi več odstotkov. Najbolj je prizadeta krompir, saj na 8.100 hektarjih zasebnih in 4.400 hektarjih družbenih površin napovedujejo izpad 45 tisoč ton krompirja za zrnje, posledice pomanjkanja krompirja pa bodo najbolj čutili živinorejci. Močno sta prizadeta tudi sladkorna pesa in krompir, izpad pa bodo pridelovalci čutili pri dohodku. Seveda pa je skupna škoda še veliko večja od ocenjene, saj so komisije ocenjevale le tiste površine, kjer je uničenih več kot 30 odstotkov pridelka.

ZAGOTOVITI PREDVSEM KRMO ZA ŽIVINO

Zadnje obilnejše deževje so kmetijci sicer sprejeli z olajšanjem, vendar se zavedajo, da nastale škode ni možno popraviti. Zato so zdaj vse aktivnosti usmerjene v to, kako preprečiti še večjo škodo. Kljub slabim časom v preteklosti nam je v Sloveniji uspelo bolj ali manj ohraniti stalež živine, zato tudi ob tej naravni katastrofi ne smemo dovoliti, da bi prišlo do množičnega pokola. V prvi vrsti je zdaj potrebno zagotoviti dovolj krme, in to pravočasno, saj se bodo razmere vsak dan bolj zaostrovale. Po zadnjih podatkih z novosadske borze je povpraševanje po krompirju že nekajkrat preseglo ponudbo, temu primarno pa je seveda tudi cena. Osrednja naloga v tem trenutku je zagotoviti potrebna sredstva za nakup krme, in to takoj, pravijo kmetijci, saj bodo sicer pomanjkanje morali drago plačati. Tudi o uvozu kaže

Takšen namakalni sistem pride v poštev le za vrtove, morda pa nas bo prav letošnja suša še bolj spodbudila k razmišljanju o ureditvi sodobnih namakalnih sistemov na velikih površinah. V Jugoslaviji jih sicer imamo že na več tisoč hektarjih, vendar jih veliko ne uporabljajo. Tistih nekaj, ki so v Pomurju, dela, potrebno pa jih bo speljati še na večje površine.

GLADIOLE DODATEN VIR DOHODKA

Mörčevi iz Bodonec se že pet let ukvarjajo s pridelavo gomoljev gladiol. Letos so na 28 arih posadili 40.000 majhnih čebulic, ki jih dobijo od

stebel rastlin. Po Evgenovih besedah je dohodek od gladiol nekajkrat večji, kot če bi na isti površini gojili katerokoli drugo kulturo.

Družina Morec na cvetličnem polju z gladiolami

KZ Panonke — ta pa od nizozemskega kooperacijskega partnerja. Čebulice so sadili spomladi med 15. aprilom in 10. majem. Ko so stebila novih rastlin visoka že 10 cm, to je okoli konca maja, jih okopljejo. Potem pa morajo rastline vsakih 12 do 14 dni škropiti proti plesni in drugim škodljivcem.

Kot je povedal Evgen Mörec, od začetka pa do konca julija režejo cvete, da se gomolji potem, ko ga rastlina več ne izčrpa, bolj debeli in je tako dovolj močan za nastavke več

Delno intenzivno pridelovanje gomoljnic je dodaten vir dohodka številnim kmetom na prenaseljenem Goričkem. Samo v Bodoncih je 8 pridelovalcev gomoljev gladiol. Tako je to vas cvetja, ko v raznih barvah na 250.000 stebelih zacveti več deset milijonov cvetov na cvetličnih poljih Bodonec. Gladiole pa so tačas, ko jih morajo »požeti«, kar zahteva tehnologija pridelave gomoljev, povsod v Pomurju. Najti jih je v vazah bolnišnic, krasijo pa tudi gostišča, pisarne in domove.

Boris Hegeduš

TURNIŠČE: cene pujskov

Minuli četrtek, 18. avgusta, so rejci pripeljali na sejem v Turnišče 63 pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 10 do 15 kilogramov. Zanimanje za živali je bilo tokrat nekoliko večje in lastnike je zamenjalo 43 pujskov. Za par živali je bilo potrebno odšteti od 90.000 do 120.000 dinarjev.

Sejem v Turnišču je vsak četrtek, začne se ob 7. uri, prodajalci pa morajo imeti potne liste za živali, ki jih prodajajo.

V POMURJU SO OD NAČRTOVANIH 300 TON KUMARIC PRIDELALI LE 40 ODSOTKOV OZIROMA 120 TON

PLESEN IN CENE OGROŽAJO PRIDELAVO KUMAR

Murska Sobota — Kooperanti kmetijske zadruge Panonka bodo letos oddali le 40 odstotkov od načrtovanih 300 ton kumaric. Kumare, s katerimi so zasadili 11 hektarjev, je napadla kumarična plesen (pseudoperonospora cubensis), čeprav so kumare letos trikrat škropili, od tega dvakrat z ridomilom proti plesni. Kot je povedal vodja proizvodnje vrtin v KZ Panonka, dipl. inž. Stevo Preglej, so kumare letos začeli obirati 8. julija — bolezen pa se je pojavila že 15. julija. Znano je, da 7 do 10 dni pred obiranjem škropljenje ni dovoljeno, kar je omogočilo hitro napredovanje bolezni. Kumare bi sicer lahko škropili, vendar bi morali pobrane vsaj dva dni po škropljenju zavreči.

Slabši pridelek in nizke odkupne cene pa lahko ogrozijo pridelavo v prihodnjem letu. Cene v Sloveniji so na Poslovni skupnosti za vrtnine in sadje postavili že pred razširitev plesni, ki je zajela posevke kumar od Zorca, Pruja preko Ormoža, Čakovca do Pomurja, čeprav v Sloveniji pridelujejo sorto capir, ki je dokaj odporna proti plesni.

Za prvorazredne plačujejo kmetom 700, drugorazredne po 400 in velike kumare po 80 dinarjev za kilogram. Res je, da stanejo v BiH kumare le 350 dinarjev in da izračuni že ob zdajšnjih odkupnih cenah kažejo, da bodo litrski kozarci kumaric morali stati 2.160 dinarjev. Pridelovalni industriji pa je prišel manjši pridelek kar prav, da se znebi lanskih zalog, saj prodaja zaradi visokih cen pada. Organizatorji pridelave pa bodo zaradi manjšega pridelka vseeno vztrajali pri višjih odkupnih cenah, saj je od finančnih rezultatov odvisno, koliko pridelovalcev bo kumare še posejalo tudi v prihodnjih letih.

Ne gre namreč prezreti, da je pridelava kumar in korenčka zaradi slabega vremena in slabšega pridelka lani letos občutno manjša in je na ravni iz leta 1986.

V Pomurju pa razmišljajo tudi o prognozični službi, ki bi pravočasno napovedovala, kdaj je treba kumare škropiti proti škodljivcem. Takrat, ko se bolezen pokaže, je namreč že prepozno. Pridelovalce pa je letos pustilo na cedilu tudi Vodno gospodarstvo Slovenije, ki je obljubilo, da bo prispevalo 90 odstotkov potrebnih sredstev za ureditev namakalnih naprav za namakanje posevkov kumaric. Pridelovalci so vse potrebne podatke zbrali že februarja. Tačas kaže, da bodo naprave urejali septembra, tako da bi bile narede za prihodnjo sezono.

Boris Hegeduš

Odkup kumaric na Pertoči na Goričkem

NA RADGONSKEM SEJMU BOSTE LAHKO IZVEDELI TUDI TO:

KAKŠNA JE KAKOVOST VAŠEGA SENA?

ZDAJ DOLOČITEV V NEKAJ SEKUNDAH

Podatki kažejo, da je kakovost sene v Pomurju sorazmerno slaba. Želeli bi, da bi se stvari premaknile na bolje, zato vas v članku seznanjamo s sedanjo kakovostjo. Predstavljamo pa vam tudi sodobno analitiško tehniko, ki omogoča takojšnjo ugotovitev kakovosti vzorcev. Vabimo vas, da vam predstavimo to tehniko pri določanju kakovosti vašega sene in da razmislite, kako bi kakovost izboljšali.

KAKOVOST KRME MORAMO POZNATI

Po prijetnem vonju in lepi sivozelni barvi sicer lahko ocenimo, da je seno dobro, toda samo ta ocena — strokovno ji pravimo organoleptična ocena — more samo dopolnjevati splošno analizo. Da pa bomo kakovost krme zares poznali, moramo vedeti, koliko posameznih HRANILNIH SNOVI vsebuje: koliko beljakovin, maščob, vlaknin, energije, rudninskih snovi in. Kakovost krme nam morejo zato določiti le v ustrezno opremljenih KEMIJSKIH LABORATORIJIH. Eden takih je tudi v Pomurju — na Živinorejsko-veterinarskem zavodu v Murski Soboti.

Kakšno korist pa lahko pričakujemo, če boste poznali kakovost svoje krme? Korist bo vsaj dvojna: strokovnjak vam bo na osnovi poznane kakovosti mogel sestaviti najugodnejšo recepturo obroka, poskrbeli pa boste tudi lahko, da bo kakovost sene v prihodnje boljša. Trdim namreč, da dokler ne poznamo kakovosti današnje krme, tudi jutrišnja ne more biti bistveno boljša.

IZGUBE HRANILNIH SNOVI PRI SUŠENJU

Sušenje sene — zlasti sušenje na tleh — je povezano tudi s precejšnjimi izgubami hranilnih snovi. Sveže pokosena trava še nekaj časa »diha« in pri tem porablja hranilne snovi. Do izgub prihaja tudi zaradi drobljenja sene: pri obračanju se lomijo nežni lističi, ki imajo največ hranilnih snovi, in ostajajo na travniku. Padavine, ki zmehčajo seno med sušenjem, spirajo hranilne snovi in zelo osiromašijo seno. Pri hitrem in uspešnem sušenju (brez padavin) izgubi seno približno četrtno prebavljivih beljakovin in 35 % energije. Pri sušenju, ki se zaradi vmesnih padavin raztegnilo na kakih osem dni, pa so te izgube še bistveno višje in večje od 50 %.

DOLOČITVE HRANILNIH SNOVI SO DOLGOTRAJNE

Vrtnimo se z nekaj stavki še h kemijskemu določanju kakovosti, kajti prav tu vam bi radi predstavili nekaj novega. Kemijsko določanje posameznih hranilnih snovi v senu in drugi krmi ni ravno preprosto in zahteva

V petek, 26. avgusta, ko je sejmski dan živinorejcev, bodo strokovnjaki Živinorejsko-veterinarskega zavoda iz Murske Sobotice pred razstavnim pavilonom živine prikazovali najmodernejšo instrumentalno analitiško opremo za določanje kakovosti krme. Zato vas spodbujamo, da prinesete na sejem vzorec svojega sene ali otave in brezplačno dobiti podatke o kakovosti. Ko pa se boste ravno vpraševali, kako zvišati kakovost svojega sene, vas predstavniki Mercatorja vabijo, da si na njihovem sejmskem prostoru ogledate naprave za dosuševanje sene, ki v kar največji meri preprečujejo izgube hranilnih snovi med sušenjem.

Tabela SESTAV POMURSKEGA SENA POSAMEZNIH KAKOVOSTNIH RAZREDOV (n = 215)

SESTAVINA (V vzorcu)	odlično	zelo dobro	dobro	zadovoljivo	slabo	neprijemno
SUHA SNOV (%)	88,15	88,38	87,92	87,87	89,43	90,41
S. BELJAK. (%)	15,61	12,41	10,49	8,70	7,62	5,86
S. MAŠČOBE (%)	2,88	2,49	2,24	2,03	1,90	1,74
S. VLAKNINE (%)	24,63	27,19	28,99	30,29	32,29	33,80
PEPEL (%)	7,48	7,60	6,73	6,56	5,95	4,38
BES (%)	37,76	36,63	39,46	40,23	41,62	44,61
PREF. S. BEL (%)	9,96	7,76	5,93	4,61	3,62	2,26
ŠKROBNA. V. (%)	39,53	35,90	31,49	27,83	23,70	16,98
FOSFOR (g/kg)	3,22	2,97	2,65	2,32	1,88	1,70
KALCIJ (g/kg)	8,87	6,51	5,54	5,12	4,68	3,37
MAGNEZ. (g/kg)	3,33	2,63	2,25	2,09	1,88	1,41
KALIJ (g/kg)	16,53	19,62	17,77	17,82	15,65	12,22
NATRIJ (g/kg)	1,74	83	52	52	1,01	1,17
CINK (mg/kg)	42,7	45,7	40,9	45,1	38,3	29,4
MANGAN (mg/kg)	107,1	107,0	128,2	146,2	140,2	74,6
Število v. (%)	3,1	9,8	35,6	32,0	17,3	2,2

KAM SE UVRSČA POMURSKO SENO?

V omenjenem laboratoriju že več let analizirajo tudi vzorce sene in ugotavljajo, da je kakovost sene v Pomurju v povprečju SLABA. Podatki — objavljeni v tabeli — kažejo, da se le 12 % pomurskega sene uvršča v kakovostna razreda z oznako »odlično« in »zelo dobro«, medtem ko je večina sene (85 %) v razredih »dobro« (=»srednje«), »zadovoljivo« in »slabo«. Ko primerjamo podatke o vsebnosti hranilnih snovi v senu s podatki drugih predelov Slovenije ali drugih držav Evrope, se podatki dobro ujemajo. Problem omenjene slabe kakovosti pomurskega sene je v tem, da pridelavo premalo takega, ki bi ga lahko uvrstili v prvi kakovostni razred, in preveč tistega, ki sodi v zadnje razrede.

KJE DELAMO NAPAKE

Ugotovljeno je, da travnine — osnova za pridelavo sene — najboljše uspeva pri klimatskih razmerah z 900 mm padavin letno. Torej ima Pomurje z nekaj čez 800 mm padavin v tem pogledu kar dobre možnosti. Poudariti pa je treba, da je vegetacija severovzhodne Slovenije hitrejša od tiste v drugih predelih Slovenije in bi s prvo košnjo morali bolj pohiteti. Objavljali smo že podatke, ki so zgovorno kazali, da se kakovost travinjav v maju s časom zelo spreminja: mlada trava je bogata z beljakovinami in ogljikovimi hidrati, stara pa ima le malo beljakovin in več vlaknine, ki zelo znižuje kakovost.

Podatki za Pomurje kažejo, da se v maju vsakih deset dni oklepanja s košnjo zviša vlaknina (računano v suhi snovi) kar za 4 absolutne odstotke. To pa pomeni, da v tabeli, ki prikazuje kakovostne razrede sene, zdrsnejo kar za dva razreda!

Naslednja napaka je pri gnojenju. Medtem ko se potrebe po gnojenju zaveda vsak, ko gre za njive, vinograde ali sadovnjake, pa je kar polovica slovenskih travnikov negnojnih. Toda prav s primernim gnojenjem se tudi na travniku poveča količina pridelka, izboljšata se botanična sestava travinjav in kakovost pridelanega sene.

veliko časa. Popolna analiza sene ali silaze traja v laboratoriju kar deset dni. Vsi, ki delajo pri tem, se zavedajo, da so podatki o kakovosti potrebnih v najkrajšem času (vsekakor pa preden živali krmo požoro). Toda prek nekaterih omejitev v laboratorijih preprosto ne gre: vlaknin po klasični določbi ni mogoče določiti prej kot v dveh dneh, rudninske snovi je najbolje žariti prek noči itd. Le z uvedbo nove tehnike in novih postopkov je mogoče vse skupaj končati prej.

ZDAJ ANALIZA V NEKAJ SEKUNDAH

Ob dolgotrajnih rutinskih analizah sem že pred leti pomislil, kako imenitno bi bilo imeti napravo, v katero bi vstavili vzorec krmila, pritisnil na gumb in naprava bi tisti trenutek izpisala rezultat analize. Takrat je bila to seveda čista fantazija. Toda zdaj aparaturo, ki nekaj takega resnično omogoča, imajo. Naprava se imenuje BLIŽNJA INFRARDEČA REMISIJA (ali s kratko NIR).

Z nevidno infrardečo svetlobo različnih valovnih dolžin naprava obsiže vzorec, izmeri vselej odbiti del svetlobe in tako dobi o kakovosti krme množico informacij, ki jih vgrajeni računalnik obdelava in izpiše v obliki končnega rezultata. Analiza, ki je po starih postopkih trajala teden dni, zdaj končana v 20 sekundah.

Aparat ni namenjen le analizi sene, temveč je primeren za celo vrsto najrazličnejših surovin, ki se uporabljajo pri izdelavi krmil. Potrebne pa so sorazmerno dolgotrajne primerjave s starim načinom določanja in številna preverjanja, da lahko končno vpeljemo vrednotenje neke surovine po tej hitri in sodobni metodi. Doslje so v laboratoriju ob podpori občinske raziskovalne skupnosti M. Soboti že vpeljali določanje kakovosti sene in koruzne silaze.

S to sodobno tehniko smo dobili v roke novo orodje, ki bi ga zdaj v prvem zamahu radi uporabljali tudi za to, da skupno z vami, ki pridelujete seno, dvignemo njegovo kakovost.

Adolf Pen, dipl. inž. kem.

POSKUS Z ROBIDAMI

Včasih smo našim kmetovalcem solili pamet, češ: pridelujte vendar samo eno poljščino, ukvarjajte se samo z eno vrsto živine ... in tu dosegajte rekordne pridelke oziroma prirejo. Če bi imeli izrazito plansko gospodarstvo in če bi država jamčila odkup po vnaprejšnjem dogovorjenih cenah in če ne bi bilo inflacije,

če ... Bodi dovolj! Tisti, ki je poslušal, je ponavadi oplenel. Torej prav nobena proizvodnja ni nevarna. In če imaš več vrst pridelkov, potem lahko z večjim upanjem pričakuješ, da prav vse ne bo prineslo izgube. Mora biti tudi dobiček!

V Spodnjem Konjišču v Apaški dolini smo se pogovarjali s

45-letnim Jožetom Salamunom. Nasledil je manjšo kmetijo, z leti pa je dokupil nekaj hektarjev zemlje, tako da je zdaj 7,5 hektarja. Najprej je v večjem obsegu pital prašiče, kar je bilo svojčas donosno, potem pa ne več. Odločil se je za krmljenje govejih pitalcev. Tu se zdaj računi še ne tako izidejo, seveda predvsem zato, ker živalim poklada predvsem doma pridelano hrano: koruzno silazo in koruzni zdrob (šrot). V povprečju ima v hlevu od 12 do 14 glav živine, od tega dve tretjini govejih pitalcev in tretjino krav.

»Živim v neposredni bližini Avstrije. Pred več kot 20 leti sem se zaposlil v bližnjem Čmureku, kjer delam kot varilec, in na delo čez mejo hodim vsak dan od doma. Upam, da bom tam zbral dovolj delovne dobe in se bom tedaj upokojil. To pa seveda še ne bo tako kmalu in se na to ni mogoče povsem zanesti. Kot kmetičin hočem, da tudi ta zemlja, ki sem jo nasledil, in ona, ki sem jo kupil s prihranki, da čimveč, zato jo izdatno gnojim. Pridelujemo predvsem koruzo.«

Jože pa se ukvarja še z nečim! Samo na plaču v Avstriji in goveje pitalce se pač ne more zanesti, kajti kdo ve, kakšen bo končni finančni učinek večmesečnega pokladanja krme živalim. Odločil se je za gojenje robid. Sadike je dobil od svoje temeljne združne organizacije Apače. Posadil jih je na njivi, ki je na pobočju manjšega hribočka. Uredil je nasad, podoben vinogradu na brijadi. Medvrstna razdalja je 250 centimetrov, razdalja med posameznimi sadikami pa 150 centimetrov. Robide držijo po-

konci po trije pari žic, pritrjeni na betonske sohe. Enako kot trse v vinogradu. Medtem ko nov nasad trte doseže polno rodnost po nekaj letih, dajejo robide pridelke (robidnice) že drugo leto. Jože Salamun bo v letošnji obilni sezoni, ki se je začela 10. avgusta, trajala pa bo 6 tednov, z dva- do trikratnim tedenskim obiranjem nabral okrog 800 kilogramov robidnic. Za kilogram pridelka bo dobil najmanj 2 tisoč dinarjev. Morda se bo komu to zdelo malo, toda treba je povedati, da z robidami ni veliko dela, vsekakor pa ga je manj, kot, na primer, z vinogradom, ki ga je treba samo škropiti šest- in celo še večkrat. Tudi na robidah je treba zatirati bolezni, vendar zadostuje 2-kratno škropljenje.

Pa izkušnje? Kar zadeva živinorejo, prašičerejo ... tu so izkušnje enake kot drugih kmetovalcev — včasih boljše, največkrat pa slabše. Pri novi dejavnosti za zdaj o takšnih ali drugačnih dohodkovnih izkušnjah seveda še ni mogoče govoriti, kajti letos pobira prvi pridelek. Računa na vse naj, naj ... Pokazali pa so se manjši problemi, kajti pospeševalna služba tzo Apače mu ne pomaga kaj prida. Letos (še) ni organizirala niti odkupa in pridelka zdaj prodaja kombinatu v Lenart, ta pa seveda končnemu kupcu — tovarni sadnih sokov. Še sreča, da ima na Tratah strokovnega sodelavca in prijatelja Raduha, ki se s trsnicarstvom, pa tudi z robidami, ukvarja že vrsto let. Njegove bogate izkušnje so jamstvo, da bodo tudi Jože Salamun in njegovi domači povsem osvojili tehnologijo pridelave.

Š. Sobočan

ROBIDE — Nasad robid, ki ga je v Spodnjem Konjišču uredil Jože Salamun, je podoben vinogradu. Lani posajene sadike so zrasle že dva metra visoko in že letos bodo dale 800 kilogramov pridelka — sladkih robidnic.

Foto: Š. S.

FRANCEKOVO PREMIŠLAVANJE

Crave imam doma, stroji so predragi, zato kar tjale čez stopiva.

Baje velja pivo 4 litre mleka, tisto za pod zob pa 4 kile prašiča.

inovacije

inovacije

s projektom za kovinskopredelovalno industrijo, Viktor Vild, direktor Livovega tozda v Rogoševcih, s programom posebnih orodij in naprav in verjetno bi morali dodati še koga.

Toda vrnimo se k slogu vodenja direktorjev, ki je v našem sestavku ključnega pomena. Seveda nam ni do tega, da bi zgolj ponovili — kot same sibi namen — štiri osnovne, skrajnostne sloge vodenja v gospodarstvu z metaforičnimi imeni, ki jih je v knjižni uspešnici Kako rešiti krizo slabega vodenja (izšla leta 1987 pri zagrebškem Globusu) razčlenil vodja ameriške svetovalne organizacije Iczak Idizes. Preprosto gre za opozorilo na široko uporabne in zelo natančne sisteme ugotavljanja sposobnosti vodilnih, ki so jih v zadnjem desetletju razvili na Japonskem, v ZDA, ZRN in še kaj, medtem ko se naš prenovljeni zakon o združenem delu in ustavna dopolnila s tem komaj kaj ukvarjajo. Bolj ali manj ostaja pri uvodnih ugotovitvah, po katerih so direktorji potisnjeni med mlinske kamne dnevne politike in omejenega posloводства. Tudi že več let star družbeni dogovor o kadrovske politiki ni naravnani na novodobne zahteve in tokove v kadrovanju direktorjev. S pravnih vidikov na to problematiko opozarja Andrej Rošker, sekretar sozda ABC Pomurka, o čemer nekaj več kasneje, ko bomo tudi podrobneje argumentirali »vmesni profil« naših poslovnih delavcev.

Idizes v svoji študiji govori o širih ključnih lastnostih ljudi na vodilnih, najbolj odgovornih delovnih mestih. Prva opredeljuje tipičnega proizvajalca, produktivca, človeka akcije, neke vrste »osamljenega kavaljerja«, ki ne načrtuje, ne usklajuje, ne administrira in ne kontrolira. Čim več hoče opraviti sam, kajti nikomur kaj prida ne zaupa. Vselej je prezačen in v tem uživa. Njegova zaščitna znamka je naglica, okrog sebe zbira molčeče »tekače«, utaplja se v podrobnostih in malenkostih, razmišlja v sedanjem času in ne vidi deset korakov predse. Druga lastnost razkriva administratorja, mojstra organizacije in nadzora nad pravili igre, »birokrata« z elektronskim spominom, ki skrbi, da sistem brezhibno teče. Zanj je vse, kar ni zapisano in predpisano, prepovedano. Odločilno se mu zdi, kako delati, namesto kaj in zakaj delati; kot najboljša švicarska ura brez kazalcev. Težko ga je spodnesti, četudi nima rezultatov. Tretji tip je izrazito podjetniško usmerjen, ustvarjalen, izviren in pogumen, vendar deli preveč nedolžnih in neizkušenih, in

ločene napotke; od tude ime »požigalec«. Uvede centralizacijo odločanja, firma je ladja norceev, kapitan neredko hazarder, prepričan, da cilj opravičuje sredstva. V kriznih razmerah se počuti kot riba v vodi, pri čemer ne priznava niti sebi niti drugim. Ob ponedeljkih je titiran s polno glavo prebiskov, ki so se počeli čez konec tedna; podanike do skrajnosti obremenji s delom. Ko nazadujejo odide, je delovna organizacija v ruševinah, zaposleni pa izžizete čunje, zreli za toplice. Četrta lastnost izdaja umetnika v povezovanju interesov, spodbujanju sodelavcev in ustvarjanju udarnih štabov, ne da bi vedel čemu. Je voznik na vožnji v neznanu, ki zavije, kamor mu kdo svetuje. Je pozoren pošlušalec in se zlahka odpove lastnemu mnenju, če ga ima. Krščen je za »supersledilca«. Ko naj bi po svoji presoji o čem odločil, predlaga, naj po vsebinski komisija problem še enkrat temeljito prouči. Stremi k enakosti, čeprav k enakosti v ničemer. Želi ugajati, biti sprejet in čistati. Zares hud je le, ko mu hiši nastanejo spori, ki grozijo skaltiti zgledne medsebojne odnose. Vzdržuje visoko delovno moralo, a je ne izkorišči. Je politik na večnem lovu za kratkoročnim konsenzom.

Branko Žunec (se nadaljuje)

Brez Fenijev in Obrovcev v Evropo 1992

motivacija, izobraževanje) in naložbe v turistične objekte. Poznate morda primere zgrešenih naložb?

Bolj kot v katerikoli gospodar-
ski panogi so prav v turizmu po-
pomembne naložbe v ljudi. Kjer so
ta vidik zanemarili, kakovost tu-
ristične ponudbe ni primerna.
Zanemarjeno je bilo tudi vlagan-
je v infrastrukturo (ceste, telefo-
nija (tn.) in prav to je eden od

A black and white portrait of a middle-aged man with short, light-colored hair and thick-rimmed glasses. He is wearing a light-colored, short-sleeved button-down shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. His arms are crossed in front of him. The background is a plain, light-colored wall.

glavnih omejitvenih dejavnikov na tem področju v Jugoslaviji. Kar zadeva zgrešene naložbe, ni mogoče zanikati, da pri posameznih objektih niso bile storjene določene napake. Vseeno je spodbudno, da raznih Fenijev, Obrovcev in podobnega v turizmu nimamo in tudi sicer — kljub dejstvu, da turistično gospodarstvo dohodkovno ni kdo ve kako atraktivno — ni večjih izpub.

Kakšne so možnosti za to, da bi imeli v državi zaokrožene, modelne, tako rekoč prototipne turistične komplekse s specializirano ponudbo?

Znatek del razvoja je bil premalo načrtnov. Velik problem je tudi razpršitev sredstev in sama organiziranost gospodarstva. Z uvedbo tozdrov je hotel vsakdo v svojem tozdu, občini, vasi, zgraditi vse — brez temeljite razčlenbe. Mislim, da je dokaj enostranska usmeritev samo na Jadran, čeprav je najbolj privlačen za večino tujih turistov. Toda v državi premoremo toliko drugih zanimivosti — od termalnih, mineralnih vrelcev do planin in drugih privlačnosti — da bi mogli razviti kakovostnejšo turistično ponudbo. Zgledujemo se po Madžarski, Avstriji, kjer slednja — brez morja — ustvari dvakrat večji devizni priliv kot Jugoslavija.

Kje je tačas slovensko turistično gospodarstvo? Mediji javnega sporočanja so polni sporočil v slogu: Iščemo dobrega gospodarja, Turizem bogati, Turizem smo ljudje in podobnih. Koliko so lahko take akcije plodne?

Nesporno so zelo pomembne, saj je značilnost turizma, da ni odvisen le od hotelov, gostinstva, ampak zahteva vključevanje več gospodarskih in negospodarskih dejavnosti; vzemimo kmetijstvo, obrt, trgovino, promet, infrastrukturo, kulturo. Prizadeval si bom, da bi se s podobnimi akcijami ukvarjali po vsej državi, kajti gre tudi za boljše informiranje in zlasti večje osveščanje ljudi.

Verjetno boste pri tem v še večji meri uporabljali razvojno-raziskovalno delo, študije, raziskave. Kako je sploh s strategijo turističnega gospodarstva Jugoslavije?

Sprejeli smo jo lani, vendar se zna zgoditi z njo kot s številnimi podobnimi razvojnimi dokumenti. Strinjam se, da premalo izkoriščamo strokovna dognanja. Poleg znanja in izkušenj iz tujine premoremo veliko dobrih stro-

premoremo venke dobnih strokovnjakov z bogatim znanjem, veliko je napisanih študij in tudi višjih in visokih šol za področje turizma je kar nekaj. Ena od mojih prednostnih usmeritev bo, da v čim večji meri vključujem stroko in znanost v razvoju turizma.

Koliko smo tačas usposobljeni konkurirati drugim sredozemskimi oz. evropskim drzavam: ali se vsaj po njih zgledovati? V tej zvezi se najpogosteje omenjajo Italija, Španija, Grčija, celo Turčija. Imamo kakšne prednosti?

Naša osnovna prednost je v izredno atraktivni, privlačni naravi in v primarni ponudbi — od morja, planin, do vrelcev in lju-
di. Toda če hočemo iti v korak z omenjenimi državami, ki so ali

prejati v zadnjih letih dosegle skokovite razmah v turizmu, to ni odvisno zgolj od turizma v ožjem smislu, ampak od celotnih razmer v družbi. Če ne bomo zagotovili izhoda iz krize, varnosti in mirne bo mogoče doseči rezul-

Tu bodo pomembne skupne akcije s sosednjimi državami (Avstrijo, Italijo, Grčijo in še katero), kajti prav za ameriške turiste je značilni, da zelo pogosto ne obiščejo samo ene evropske države, marveč je njihov cilj Evropa. V okviru mednarodnega sodelovanja bomo dali velik poudarek prav skupnim akcijam z evropskimi turističnimi državami pri nastopu na tržišču ZDA in nekaterih drugih čezmorskih tržiščih.

Doslej smo že nekajkrat slišali, da se bo leta 1992 Evropa ustoličila kot neke vrste državotvorno telo s skupnimi standardi, normativi in podobnim. Kakšne posledice bi to utegnilo imeti za naše turistično gospodarstvo?

Ceprav se je Jugoslavija imela nekdanj za zelo odprto državo, za ostaja v pripravih na Evropo 1992 tudi na področju turizma. To bo spet ena od mojih prednostnih nalog. Naključje je hotelo, da to zame ni novo področje, saj sem se s pripravi na skup-

se dā z zavestnim, vztrajnim in načrtnim in prehiteli ali vsaj dohiteli klasičnim spominom se, kako je bilo, ko sem bil cih. Organizirali smo izlete po Sloveniji, ogledovali, kako je to pri njih urejeno. anja in podobno, vse do materialnih pogojev, da nekatere dejavnosti niso dovolj in zato je turizma ponudba manjša. podarstvo-turizem. Menim, da je bilo v doveljavno, saj v najbolj kritičnih letih in drugimi ključnimi kmetijskimi pridelki in drugih krajih. Res pa je, da se ni v turistično učinkovito vključevala trgovina, po- Koliko lepš spominkov (lončarskih, iz in so jih zelo radi kupovali, bi lahko nizirani od izdelave do prodaje, bi bili neizkoriščenimi možnostmi v kmečkem in sosednji pokrajini čez mejo: avstrij-

ni evropski trg srečal že v moji prejšnji panogi, torej pri mineralnih vodah. Tako smo pred kakimi 15 leti v okviru evropskega združenja mineralnih vod začeli z usklajevanjem predpisov v evropskem pravstvu, na čigar

ropskem prostoru, nato sirše na področju združenja polnilcev mineralnih vod, določeno usklajevanje pa poteka tudi v svetovnem merilu v okviru Združenih narodov. Priznati moram, da mi v začetku ni bilo povsem jasno, kje so osnovni viri, motivi za čisto mukotrpne razprave o nor-

maž za mineralne vode, kaj sme-
jo in kaj ne smejo vsebovati, kak-
šni morajo biti postopki pri pro-
izvodnji, distribuciji in podobno.
Sčasoma sem spoznal, da ni bi-
stven problem v sami znanosti
oz. tehnologiji, ampak so glavni
motivi tržne narave, torej v tem,
kako omogočiti čim svobodnejši

mednarodni pretok blaga in kako iz konkurenčnih razlogov ovirati tiste, ki niso pripravljeni ali se niso sposobni vključiti v te standarde. Zato je za sleherno državo zelo pomembno, da pri tem sodeluje, kajti če ne, so manjše možnosti za prisotnost na trgu in za uveljavljanje pravic oblikovanja tega

Morda še beseda, dve o letošnjem deviznem prilivu!

bomo letos ustvarili načrtovano, to je blizu dve milijardi dolarjev evidentiranega deviznega priliva. Zadnji podatki kažejo, da je izredno velik porast odkupa tujih valut v menjalnicah, kar seveda ne pomeni, da je toliko več menjave kot lani. Letos je več evidentirane legalne menjave in ta

ko bo tudi devizni priliv stvarne-
je evidentiran. Sodim, da bo
skupna poraba znašala med 3,3
in 3,5 milijarde dolarjev, medtem
ko bo število nočitev na približ-
no lanski ravni. To pa je v pri-
merjavi z Avstrijo, ki bo iztržila
okrog 7 milijard dolarjev, še ved-
no deli skupna

Kaj vas osebnost — kot turističnega delavca, poslej prvega v državi, in kot gosta — najbolj moti v naši ponudbi?

Tisto, kar večkrat ni povezano z velikim denarjem ali nekimi objektivnimi omejitvami: neurejenost, nečistoča, neprijazen od-

Seveda pa ostajate zvesti Prekmurju/Pomurju?
Vsekakor. V tolikšni meri sem pogljal korenine v tej pokrajini, da nimam ne želje ne motiva, da bi za dalj časa ostal v Beogradu ali Ljubljani.

Branko ŽUNEC

Na sejmu v Gornji Radgoni: pestro in zanimivo

REZULTATI NAČRTNEGA REJSKEGA DELA

Kakovostna plemenska čreda

Ob razstavi kmetijske mehanizacije, opreme in reprodukcijskega materiala za kmetijstvo ter izdelkov živilskopredelovalne industrije pomembno mesto tudi zavzema na letošnjem sejmu razstava živine. Ob razstavi konjev, svinj, malih živali in perutnine je največji poudarek na razstavi plemenskega goveda, to manifestacijo pa so letos poimenovali Slovenska govedorejska razstava. Za takšno poimenovanje so se odločili zato, ker letos predstavljajo živali vseh pasem, ki jih redijo v Sloveniji, v hlevih na seji mišči v Gornji Radgoni pa obiskovalci lahko tako vidijo plemenske telice lisaste, rjave in črno-bele pasme, kolekcijo pitane živine (kolekcija bikov, pitanih na višjo težko, in kolekcija bikov, pitanih za izvoz) ter kolekcijo križancev iz sistema reje krav dojilj.

Po besedah Franceta Goršiča s Kmetijskega inštituta Slovenije želijo z letošnjo govedorejsko

razstavo prikazati dosedanje dosežke rejskega dela, novosti, ki so v govedoreji trenutno aktualne, ter kakšne plemenske telice lahko v tem trenutku ponudimo slovenskemu, jugoslovanskemu in tujemu tržišču. Rezultati načrtnega rejskega in selekcijskega dela ne izostajajo, potrjujejo pa jih podatki o izkoriščenosti genetskih potencialov pri posameznih pasmah. Žal na tem področju še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti, saj so mnogi rejci še vedno pod povprečjem, vse več pa je taktih, ki ga presegajo. Tako imamo v Sloveniji pri lisasti pasmi že 61 rej, ki dosegajo hlevsko povprečje nad 4.600 kilogramov mleka v standardni laktaciji, pri rjavi pasmi 53 rej dosega povprečje 4.800 kilogramov mleka, pri črno-beli pasmi pa 58 rej dosega hlevsko povprečje nad 5.200 kilogramov mleka v povprečni laktaciji.

Seveda v slovenski govedoreji spremljajo tudi vse novosti, zla-

sti aktualne pa so zdaj uporabno križanje (dvo- in tripasemsko) za gospodarno prirejo mesa, naročeno pitanje za izvoz, pitanje, pretežno z voluminozno krmo, na veliko težo ter uvajanje centralnega računalniško vodenega rodovnika in prenos rodovnika na območne zavode za potrebe njihovih strokovnih služb.

Slovenski govedorejci lahko zdaj letno ponudijo tržišču od 5 do 10 tisoč plemenskih telic, od tega od 2.530 do 5.050 telic lisaste pasme, od 1.590 do 3.180 telic rjave in od 880 do 1.770 telic črno-bele pasme.

Posebne strokovne komisije so tudi na letošnjem sejmu ocenile vse razstavljene živali in med telicami lisaste pasme prisodile prvo mesto Niki Feliksa Jureša iz Bunčanov, druga je bila Šuma Štefana Norčiča iz Kupšincev in tretja Mira Ernesta Rečka iz Sodišinec. Med telicami rjave pasme je najboljšo oceno dobila Čuča Jožeta Riglerja iz Praproč, drugo mesto pa je pripadlo Dimi Jožeta Rakuna iz Radmirja, medtem ko je bila med telicami črno-bele pasme najboljša telica Ljubljanskih mlekarn iz tozda Posestva.

SEJEM IN DEŽ REŠUJETA KMETIJSTVO — Čeprav je na dan otvoritve vladala še prava tropska vročina s temperaturo 34 stopinj, se je naslednji dan nadaljevala tradicija Pomurskega sejma. Dežja so seveda najbolj veselili kmetijci in med ogledom razstavljenih izdelkov se nad njim niso niti najmanj pritoževali.

PLAKETE ZA KAKOVOST MESNIH IZDELKOV

Ocenjevanje mesnih izdelkov v okviru mednarodnega Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni je postalo že tradicionalno in ocenjevalna komisija je tudi letos ocenila poslane vzorce.

19 organizacij združenega dela je poslalo v ocenitev 248 vzorcev, komisija jih je ocenila 244 ter 31 vzorcem podelila zlate plakete, 42 vzorcev je prejelo srebrne in 44 vzorcev bronaste plakete.

Šampion kakovosti za leto 1988 (za trikratno zaporedno osvojevano zlato plaketo) sta prejela ekstradelikatna šunka in pleskavica DO Mesna industrija ABC Pomurke.

Kot zanimivost letošnjega ocenjevanja omenimo, da je komisija izbrala 19 izdelkov, ki doslej niso bili na ocenjevanju in jih

opredelila kot nove, vsi ti, razen enega, pa so prejeli plakete. Za kolekcijo osmih novih izdelkov mesnine v aspihu je komisija podelila posebno priznanje Mesni industriji ABC Pomurke.

Tudi pomurske mesnopredelovalne organizacije so se na letošnjem ocenjevanju dobro odrezale, saj je Mesna industrija iz Murske Sobote prejela 9 zlatih, 6 srebrnih in 10 bronastih plaket, Mesoizdelki iz Gornje Radgone so osvojili eno zlato, 6 srebrnih in 5 bronastih plaket ter Simentalka iz Ljutomerja eno zlato in dve bronasti plaketi. Z največjim številom osvojenih priznanj se ponaša Mesna industrija Primorske iz Nove Gorice 14 zlatih, 13 srebrnih in 7 bronastih plaket.

Konji postajajo zanimivi

Posebno pozornost med obiskovalci sejma, zlasti med najmlajšimi, vzbuja tudi letos razstava konjev. Razstavljene so konji treh najpomembnejših pasem, ki jih redimo v Sloveniji: slovenska hladnokrvna pasma, haflingerji in kasači. Pretežno del slovenske črede konj predstavlja domača hladnokrvna pasma, ki jo redijo za zakol, v zadnjem času pa vse več tudi izvažajo, predvsem na konvertibilna zahodna tržišča. Tako postaja naša konjereja vse bolj izvozno usmerjena, s tem pa tudi gospodarsko zanimivejša. Strokovnjaki ugotavljajo, da se število konjev v Sloveniji še naprej zmanjšuje, spodbudno pa je, da se povečuje kakovost. Zunanaj naših meja pa je vedno večje zanimanje tudi za kasače, saj so z odličnimi rezultati, ki jih dosegajo slovenski kasači, enakovredni tekmecc na evropskih dirkališčih.

Na sejmu v Gornji Radgoni je razstavljenih 15 živali vseh treh pasem, od tega po šest hladnokrvnih konj in haflingerjev ter trije kasači.

Pomemben delež tudi na letošnji sejemski prireditvi zavzema razstava živine. Govedorejci tokrat predstavljajo plemenske živali vseh pasem, ki jih redijo v Sloveniji.

JELOVICA

Na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, od 20. do 28. avgusta, se predstavlja JELOVICA Škofja Loka; poleg standardnega programa stavbnega pohištva in montažnih hiš tudi z novimi izdelki:

● **MASIVNA VHODNA VRATA** ● **DVOKRILNA VHODNA VRATA** ● **IZBOLJŠANO POLKNO Z GIBLJIVIMI LAMELAMI** ● **ELEMENT ZA ZASTEKLITEV BALKONOV, LOŽ, POKRITIH TERAS...** ● **ZLOŽLJIVA VRTNA GARNITURA** ● **NOTRANJE MONTAŽNE PREDELNE STENE**

Vse informacije in prospekte dobite na sejmu v Gornji Radgoni in v naši prodajalni v Murski Soboti, Cankarjeva ulica, tel. (068) 22 921.

UGODNOSTI ZA KUPCE

Več kot prejšnja leta je na letošnjem sejmu možno kupiti kar na razstaviščnem prostoru. Neugodne gospodarske razmere in vse manjše povpraševanje po izdelkih silijo izdelovalce, da iščejo vse poti in možnosti, kako blago čim prej spraviti iz skladišča in ga prodati. Razstavljalci ponujajo različne ugodnosti, od sejmskih popustov, ki znašajo za nekatere izdelke pri gotovinskem plačilu tudi do 30 odstotkov, pa vse do ugodnih posojilnih pogojev oziroma obročnih odplačevanj. Prve ocene kažejo, da posli kar dobro cvetijo, kdo ima pri tem več koristi, pa ne bomo presojali. Če je bil še pred nekaj tedni kakšen izdelek v trgovini cenejši, kot je zdaj s sejmskim popustom, ga je vseeno dobro kupiti (če ga seveda želite imeti), saj se nikoli ne ve, kako bo s ceno že čez teden ali dva.

Kakovost vin se izboljšuje

Že dvanajstič so na sejmu v Gornji Radgoni ocenjevali tudi vina zasebnih vinogradnikov. Letos je komisija prejela v ocenitev sicer nekoliko manj vzorcev, vendar ugotavljajo, da se njihova kakovost izboljšuje, svoj delež k temu pa so gotovo prispevala tudi tovrstna ocenjevanja. Tako se mnogi zasebni vinogradniki s kakovostjo svojih vin že uspešno kosajo z družbenimi kletmi, pri njih pa se vse bolj uveljavljajo tudi nekatere nove sorte, ki so bile doslej pri zasebnikih redkost. To je vsekakor spodbudno, kajti masovnih vin je pri nas in v svetu preveč in probleme slovenskega vinogradništva bomo lahko reševali le s kakovostjo.

Komisija je letos ocenila 94 vzorcev vin, od tega 78 vzorcev belega in 16 vzorcev rdečega vina, izločila pa je dva. Kot posebnost je komisija letos prvič ocenjevala »posebno vino«, ki po vinskem terminu še nima točno opredeljenega naziva — to je suhi izbor, predelan v vino šele v letošnjem februarju. Pridelovalec tega »posebnega vina« je priznani vinogradnik in kletar Stanko Čurin iz Koga, ki je za to vino prejel tudi najvišjo oceno (19,6 točke).

Lastniki vin, ki so bila ocenjena do 18 točk, so prejeli priznanja, tisti z oceno nad 18 točk pa priznanje z zlato plaketo, medtem ko je najvišje ocenjeno vino prejelo šampionsko nagrado Pomurskega sejma.

Kmečke dobrote

Na stojnici Zadrzne zveze Slovenije tudi letos gostujejo aktivni kmečki žena, ki ponujajo dobrote iz domačega lonca ali peči. Obiskovalci lahko poskusijo domači kruh ali specialitete, kot so meso iz tünke, domače klobase, zelenjava za osvežitev, štajerske gibanice in pogache ter domače drobno pecivo. Sodelovanje na letošnjem sejmu so napovedali aktivni kmečki žena VG Kapela, Ormož, Lenart, TZO Kmetovalec Ljutomer, Gornja Radgona in Apače.

Sejem tudi letos spremlja bogat program strokovnih prireditev. Posebne komisije so ocenile živilske izdelke, na ocenjevanju mesnih izdelkov pa se je dobro odrezala tudi soboška Mesna industrija.

HKS na sejmu

Med obiskovalci kmetijskega sejma je gotovo največ kmetov in mnogi se tu odločijo tudi za različne nakupe. Denarja jim zdaj ni treba prinašati s seboj, saj je za to poskrbela hranilno-kreditna služba. Te službe poslujejo v Sloveniji pri vseh kmetijskih združenjih in gozdnih gospodarstvih, njihova naloga pa je zbiranje hranilnih vlog kmetov in zaposlenih v kmetijstvu ter kreditiranje le-teh. Denar s hranilnih vlog lahko varčevalci dvigajo pri vseh blagajnah hranilno-kreditnih služb v Sloveniji ter pri blagajnah Ljubljanske banke, blagajna hranilno-kreditne službe pa posluje tudi na razstavnem prostoru (v paviljonu ABC Pomurke), vsak dan od 9. do 17. ure. Tu lahko varčevalci dvigajo in vlagajo svoj denar.

Osem zlatih plaket Mlekoprometu

Na letošnjem kmetijskem sejmu so ocenjevali tudi mlečne izdelke. Sedem mlekarskih organizacij je letos poslalo v ocenitev 47 vzorcev, po ugotovitvah komisije pa je bil dosežen velik napredek v tehnologiji predelave mleka, glavni omejevalni dejavnik za boljšo in bolj izenačeno kakovost mlečnih izdelkov pa postaja kakovost osnovne surovine, to je mleka, zlasti v mikrobiološkem pogledu.

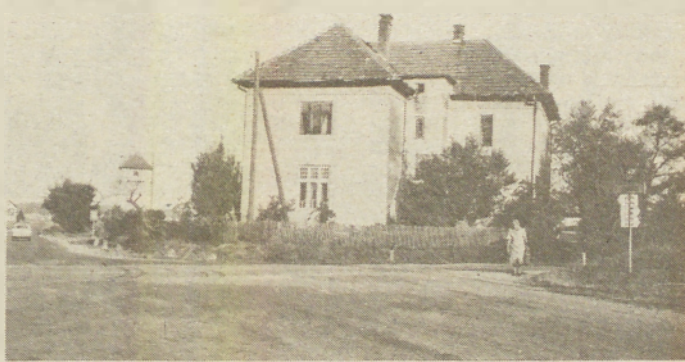
Komisija je ocenjenim izdelkom tokrat podelila 16 zlatih, 23 srebrnih in 6 bronastih plaket, brez priznanj pa sta ostala le dva vzorca. Ljutomerski Mlekopromet je prejel 8 zlatih, in 4 srebrne plakete, medtem ko Tovarna mlečnega prahu iz Murske Sobote svojih izdelkov ni poslala na ocenjevanje.

Ljudje so povedali, kaj bi radi

V teh pasje vročih dneh se človek le redko kam zapelje; raje si poišče senco ali se namaka v vodi. Dolžnost me je gnala v krajevno skupnost Genterovci, da bi zvedel kaj več o njej in da bi se z ljudmi, ki jo vodijo, pogovoril o razvoju kraja. 33 stopinj Celzija kaže termometer, radio je že zjutraj poročal, da je bilo v M. Soboti 18 stopinj Celzija. Spet se obeta vroč dan; okoli enajste ure postane že nevzdržno, človek nima volje za nobeno delo. Zapeljal sem se torej v to vročino in negotovost — ob upanju, da bom dobil kakšnega sogovornika. Povedali so mi, da je predsednik krajevne skupnosti Gusti Špilak na dopustu v Kamovcih, in tja sem se tudi podal. Prvič ni bilo sreče. Rekli so mi, da je Gusti na »ribičiji«; vrnil sem se torej čez nekaj ur in takrat je stvar uspela. Beseda je stekla, iz besed pa se je kmalu izoblikovala podoba krajevne skupnosti včeraj in danes.

V krajevno skupnost Genterovci spadajo tri vasi. Kamovci so s 105 prebivalci najmanjša vas, v Genterovcih jih živi 228, v Radmožancih pa 395. Še pred dobimi desetimi leti tod ni bilo asfaltiranih cest, če izvažamo glavno, ki povezuje Lendavo z M. Soboto. Torej je bila takrat najvažnejša naloga urediti ceste.

»Sicer pa je bilo v razvoju občine takrat vse usmerjeno v urejanje cest. Vladovala je nekakšna ce-

Genterovci, vas nedaleč od Lendave, so sedež krajevne skupnosti, v katero spadajo še Radmožanci in Kamovci. Krajevna skupnost je edina v občini, ki doslej še ni uredila preskrbe z vodo. Letos so se na referendumu odločili, da ta problem odpravijo in zgradijo vodovod, enoten za vse tri vasi. Upajo, da bodo začeli z delom še letos. J. D.

stna mrzlica, ki je zajela tudi genterovsko krajevno skupnost.

Ceste smo asfaltirali v vsaki vasi, pravi predsednik Špilak, »in vsaj po tej plati je naša krajevna skupnost enaka drugim, kajti mi imamo svoje probleme, ki nas težijo že dolga leta in zaradi katerih se tudi proces izseljevanja mladih nadaljuje. Da bi rešili večino največjih problemov, smo v začetku tega leta povprašali ljudi v vseh treh vaseh, kaj menijo o razvoju svoje vasi in kaj bi želeli,

da bi uredili v kratkem času. Večina ljudi je menila, da bi morali zgraditi vodovod za vse vasi. To pomeni, da bi zgradili eno vodno zajetje, ki bi preskrbovalo vse tri vasi. To je torej naš poseben problem, ki ga druge krajevne skupnosti nimajo, saj so ali same zgradile vodovod ali pa se priključile na lendavskega.«

Ljudje so se na referendumu odločili za vodovod in s tem podprli program krajevne skupnosti, na vodstvu je sedaj naloga, da to izpelje.

Vsaka vas ima poleg tega še svoje probleme. V Kamovcih bi radi uredili telefonijo, 12 krajanov se je za telefon že odločilo, v Genterovcih pa so bili proti.

Škoda, pozneje bodo morali plačati za priklop še več. Gre za to, da se pri postvi v Dobrovniku razširi telefonska centrala in tako omogoči, da bodo tudi v okoliških vaseh lahko uporabljali to pogruntavščino človeškega uma.

V Radmožancih je na vrsti ureditev vaškega doma, v Kamovcih bo urenjen most prek potoka Bukovnica, v Genterovcih so gasilci uredili garažo za vozilo. Želje se torej počasi uresničujejo, vendar ne tako hitro, kot bi želeli.

»Kaj pa vodovod,« sem pobral sogovornika, »kaj ga boste gradili?«

»Smo pred dilemo in moramo se kmalu odločiti, saj se gradnja

lahko zelo podraži. Eni se zavzemajo za to, da bi se tudi naša krajevna skupnost priključila na lendavski vodovod, vendar bo to težko, saj ta že sedaj ni dovolj zmogljiv, da bi normalno preskrboval z vodo vse vasi. Drugi — in kaže, da so ti v večini — se zavzemajo za domačo različico, torej eno vodno zajetje za vse tri vasi. Upamo, da bo dokončna beseda padla v septembru, ko bo skupščina krajevne skupnosti.

Na njej bodo delegati izvolili tudi novo vodstvo krajevne skupnosti, saj dela sedanje že dva mandata, storilo pa bo vse, da se gradnje vodovoda čim prej začne. Tako sva z Gustijem v vročini pokramljala o nalogah, ki jih čakajo v prihodnjih dneh: upajmo, da ne tako vročih.

Jani D.

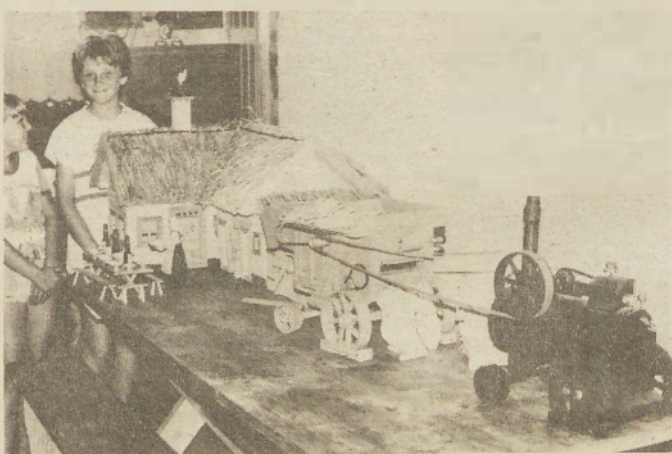
Negovsko jezero brez bazenov

Negovsko jezero tudi letos privablja številne kopalce. Ker je kopanje brezplačno, je obisk toliko večji. Prav veliko kopalcev pa ob ilovnatih obalah skali vodo, tako da postane rumena. Kot je znano, so bili v preteklosti na jezeru urejeni leseni bazeni za neplavalce, ki so pokrivali tudi del jezera in tako onemogočali kopalcem, da bi hodili po blatu in kalili vodo. Ob podiranju jezov pred tremi leti so obljubljali, da bodo za kopalce poskrbeli. Takrat so se pogovarjali, da bi bazene uredili pod jezero in jih napajali s pretočno vodo iz jezera. Lepa zamisel, ki pa se žal ni uresničila. Več posluha za to bi morali imeti tudi pri občinski telesnokulturni skupnosti in zbrati sredstva za vsaj dva kopalna bazena za mlajše in odrasle. L. Kramberger

Zbirateljska vnema v Šalamencih

Ohranjanje za mlajše rodove

Tudi v naši pokrajini bi marsikaj zašlo v pozabo, prenekateri dokument bi zbledel, zgorela ali razpadla bi najrazličnejša orodja, ki so v preteklosti marsikomu lajšala delo, za marsičem bi se zabrisali sledovi, če se ne bi tu in tam našli ljudje s smislom za zbiranje in ohranjanje. Eden takih je zdaj že upokojeni poštni nadzornik Štefan Sever iz Šalamenca, ki je poskrbel, da ima Gasilsko društvo Šalamenci bogato obloženo in urejeno spominsko sobo, v muzeju na domačiji pa je ohranil množico aparatov, naprav in orodij iz minulih desetletij.

Veliko truda je Štefan vložil v izdelavo miniaturne mlatilnice in lokomotive, ki ju včasih požene in pritegne pozornost mladega rodu.

Štefan je že v zgodnji mladosti zvedavo spremljal vse, kar so počeli vaški gasilci, in srčno si je želel, da bi bil čim prej v njihovih vrstah. Ker pa takrat mladih niso organizirano pritegovali k delu, se je zadovoljil z zbiranjem vsega starega, gasilskega. V starem gasilskem domu je počasi polnil skrinjo in skrbel, da ljudje ne bi vsega raznesli, pozneje pa je z zbiranjem nadaljeval doma.

Od takrat, ko so ga sprejeli v gasilske vrste, je minilo že skoraj 44 let. Med drugim je še bolj vneto zbiral najrazličnejše eksponate, zlasti od 1956. do 1982. leta, ko je bil sekretar društva. Čedalje več je bilo tudi gasilcev in drugih vaščanov, ki so začeli dopolnjevati zbirko. Neurejena je čakala na dan, ko bodo na voljo primerni prostori. Na več občinskih zborih so se zavzemali za pobudo, vendar so se resnega dela pri urejanju spominske sobe na podstrešju vaško-gasilskega doma lotili ob pripravah na praznovanje 50-letnice gasilskega društva.

Navdušen so sodelovali skoraj vsi in se trudili, da bi bila soba prostorna in da bi jo uredili s kar se da skromnimi sredstvi. Takrat si je Štefan nekoliko oddahnil, saj je imel načrt za razporeditev eksponatov že pripravljen.

Med obiskom z zadovoljstvom pokaže društvene ustanovne listine iz leta 1936, pristopne izjave, legitimacije, ohranjeno ročno brizgalno z letnico 1906, staro motorno brizgalno, čelade, ma-

ske, pokale, odlikovanja in druga zavidljiva priznanja. Razstavljani pa so še mnogi drugi eksponati, tudi iz vojnega obdobja, ki so povezani s krajevno zgodovino. Ko so vaščani videli, kaj vse je Štefan zbral in ohranil, so tudi sami pobrskali po podstrešjih in našli marsikaj zanimivega.

Ker so prispevali tudi svoj delež, bogato opremljeno spominsko sobo toliko bolj cenijo.

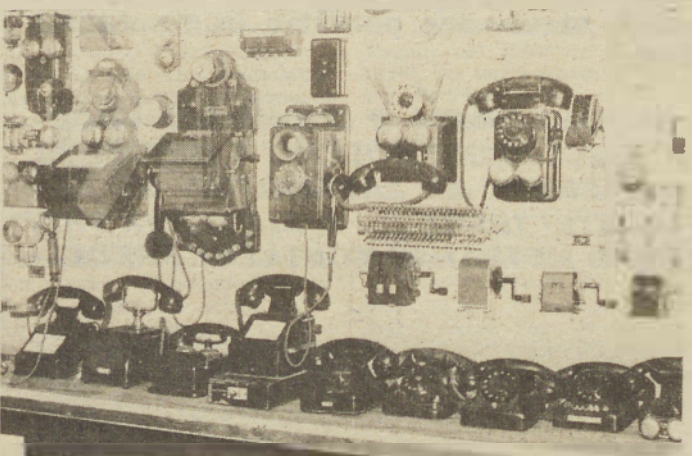
Se bolj hvaležen vodnik pa je Štefan Sever v muzeju na svoji domačiji, kjer hrani mnoga orodja iz davnine, največ prostora pa

je odmeril telefonskim in telegrafskim aparatom in napravam, ki so jih v minulih desetletjih s pridom uporabljali širok po naši pokrajini. Za zbiranje je imel veliko možnosti, saj se je po vojaščini leta 1948 zaposlil na pošti.

Ob postopnem posodabljanju so izločili prenekateri aparat, ki bi končal na odpadu, če ga ne bi v svoji zbirateljski vnemi ohranil. Najstarejši telefonski aparat nosi letnico 1897, prav zanimive pa so tudi centrale za ročno vzpostavljanje pogovorov. To zbirko tudi po upokojitvi skrbno dopolnjuje.

V spominski sobi v gasilskem domu v Šalamencih je vse na svojem mestu.

To je le ena od vitrin najrazličnejših telefonskih aparatov in naprav v Severjevem domačem muzeju.

Janko Stolnik

Prvič skupaj šele na stara leta

Različna so pota ljudi in ganljive usode, ki so razdvajale nekatere od komaj rojenih otrok, te pa od drugorojencev in svojcev s katerimi imajo šele sedaj možnost, da se snidejo. Tako kot priletni Ludvik Merklin iz Černelavca s svojima sestrama iz daljne Amerike, ki je vse življenje sanjal o tem, da bi se srečali, in zdaj so se mu želje uresničile. Prvič v dolgih letih sta namreč njegovi prav tako že priletni sorodnici zbrali dovolj poguma in sredstev ter se odpravili na pot iz Betlehema v Pensilvaniji, kjer živita, do Černelavca pri Murski Soboti in nazaj.

Korenine segajo v leto 1910, ko je mati odšla s trebuhom za kruhom v daljno Ameriko in pustila doma še ne mesec starega sina Ludvika. Rasel je pri babici v Bodoncih in čakal na mamino vrnitev, vendar se to nikoli ni uresničilo. V Ameriki si je ustvarila družino in ga vabila, naj pride za njo. Pri dvanajstih hi se mu to skoraj posrečilo, če mu ladja v Hamburgu ne bi pred nosom odplula in karta za naslednjo zastarala. Tako se je po neuspešnem poskusu potovanja čez veliko lužo, ki ga je ločila od matere in njene družine, vrnil na Goričko, kjer je vse od šestega leta služil za svoj obsto pri okoliških kmetih. Ta leta so bila izjemno težka, se spominja s solzami v očeh, v njih pa je skrtil tudi ves obup, ki ga prevzema ob dejstvu, da svoje matere nikoli več ni videl. Umrla je pred petnajstimi leti, ko je on že imel domačijo v Černelavcih, iz pisem pa zvedel, da ima tam v daljni deželi, kjer živi veliko Slovencev, dva brata in sestre.

Sestri sta ga prišli obiskat, in če mu bo zdravje služilo, bo obisk vrnil. Veliko hudega je preživel tudi zaradi nepravilnega zdravljenja tumorja, ki mu je deformiral spodnji del obraza in mu ogrožal življenje. »Zdaj je k sreči mimo, toda nikoli ne bom odpustil tistemu, ki me je skoraj »zapravil,« izražajo svoj srd, obenem pa tudi čustva nežnosti do dveh, prav tako priletnih žensk, rojenih njegovi materi tam v Ameriki, za kateri je vedel le iz pisem.

Presenetljivo je, kako Iduška (kot se nam je predstavila ljubozna gospa Stron) govori prekmursko, čeprav nikoli ni živela v tej pokrajini. Njen »gorčanski« naglas priča, da je ohranila materni jezik v povsem angleško govorečem okolju. »To ni bilo težko, saj smo doma le gučali. Naša mama na začetku svojega bivanja v Ame-

riki ni znala angleško in tudi pozneje nam šolarjem ni mogla veliko pomagati. Toda na nas je prenesla ljubezen do svoje domovine in tudi svoj jezik, tako da ga ne bom nikoli pozabila, čeprav je mama že petnajst let mrtva.« Sestra Ann Drake

Zdaj so bili skupaj in po zagotovilu Ludvikovega starejšega sina Branka Merklina se bodo spet srečali, v Ameriki, če bo očetu zdravstveno stanje to dopuščalo.

Mesec dni, kar so bili skupaj doma v Prekmurju, je bilo za

Na jesen življenja so le prišli skupaj: Ludvik Merklin iz Černelavca s svojima sestrama Ann Drake in Iduško Stron, ki živita v Ameriki in sta prvič prišli v domovino svoje pokojne matere. GANJENO trojico, ki ni skrivala čustev ob snidenju, smo posneli dan pred vrnitvijo z obljubo, da se bodo še srečali — drugič tam čez veliko lužo. Foto: F. Dotto

ima nekoliko več težav z izgovorjavo v maternem jeziku, tako je pogovor stekel v angleščini in zvedeli smo, da je bila natakarka, ki je uživala pri svojem delu. Zdaj živi sama, ker nima moza ne otrok, njena širša družina pa sta starejši in mlajši brat ter sestra Iduška. Vsi živijo v Betlehemu in se pogosto obiskujejo, tudi brata Ludvika v Pomurju bi obiskali že prej, če bi imeli možnost, pa je bilo nekako težko spraviti skupaj dovolj dolarjev za tako dolgo pot.

vse izjemno doživeti. Tudi za družinskega prijatelja Viktorja, ki je že priletni ženski s svojo ženo Nemko pospremil na dolgo pot, že v drugo pa je bil tudi pri Merklinovih v Černelavcih. Samosvoja družina so bili, ki smo jo našli zbrano za ovalno mizo ob ponedeljkovem zajtrku, dan pred vrnitvijo v Ameriko. Zdaj so že tam, in čeprav je bilo treba preleteti tisoče milj, v katerih štejejo dalje, je bilo očitno vredno dolge poti in dolgo zbiranje sredstev. Brigita Bavčar

ZAENKRAT JALOVA DOGOVARJANJA

Dež, ki je odpravil sušo in z njo dolgo, vroče poletje, je spomnil na dolge jesensko-zimske večere in dejstvo, da je grajska kot osrednja gledališka dvorana v Murski Soboti še vedno zaprta. Kot kaže, bo še kar lep čas, kljub vztrajnosti posameznikov, združenih v iniciativnem odboru za obnovo soboškega gradu, ki pa težko najdejo skupni jezik.

Ivan Obal, kakšna je po vašem mnenju optimalna rešitev pri obnovi soboškega gradu in usposobitev zaprte grajske dvorane v njem. O njej namreč na iniciativnem odboru za obnovo gradu v Murski Soboti, ki ga dinamično vodite, že dalj časa razpravljamo, vendar še nismo prešli razhajanja med potrebami in možnostmi.

»Iniciativni odbor za obnovo gradu je na petih sejah v preteklih treh mesecih ugotovil, da obstoječi viri iz samoprispevkov — za katere smo menili, da so lahko tista sredstva, s katerimi bi pokrili predračunske vrednosti obnove — niso zadostni in so tudi že namenjeni za neke druge prednostne namene. Zato smo se na zadnji seji iniciativnega odbora dogovorili, da pripravimo izvedbeni projekt za ureditev grajske dvorane, ki se bo moral vključiti v celotni idejni projekt ureditve gradu v Murski Soboti. Po tem ko bomo pridobili ponudbe za izvedbo tega projekta, ga bomo izbrali in naročili, v letošnjem letu pa bomo tudi pripravljali ustrezno vzdušje, da bi v naslednjih letih s krajevnim samoprispevkom ali pa tudi s posebnimi prispevnimi stopnjami zagotovili sredstva, tako da bi začeli urejevati dvorano in grad v celoti.«

Uporabnikov gradu in dvorane v njem je več, zaenkrat niso povsem jasno povedali, kaj bi radi, so pa (predvsem gledališčniki) odločni v zahtevi, da je prava pot za pridobitev ustreznega idejnega načrta razpis natečaja, ki bi razširil obzorja in pomenil poskus strokovnega reševanja zadeve.

»Če mislite, kako ugotoviti oziroma razširiti namen grajske dvorane, je moje osebno prepričanje tako: Mi točno vemo, da dvorano lahko oziroma moramo usposobiti za gledališke nastope in za določene prireditve in zato bistveno drugih namenov ta dvorana ne more imeti. Sem pa tudi prepričan, da bomo preko natečaja dobili optimalno varianto, kaj v tej dvorani pravzaprav napraviti. To pa je tudi razumljivo prvi korak pri tem, kako jo urediti, da bo dolgoročno rabila določenim potrebam.«

Brigita Bavčar

MOČ SVOBODE IN POMURSKI USTVARJALCI

Naslov četrtkovnega večera v Mariboru, kjer so prejšnji teden nastopili pomurski kulturni ustvarjalci Feri Lainšček, Vlado Zabo, Milan Vincetič, Franci Just in Milivoj Roš, je bil Moč svobode. Ob naštetih je na literarni prireditvi glasno razmišljal o svobodi, oblasti in postopkih proti obsojenim pred vojaškim sodiščem v Ljubljani Andrej Fištravec, srečanje v novem mariborskem kulturnem okolju pa je bilo nekonvencionalno in odzivno. bb

V Ini Nafti imajo posluš za kulturo

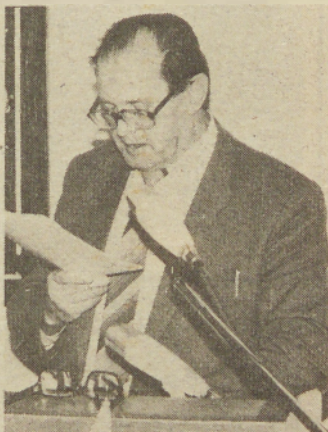
V Ini Nafti so že od začetka dajali za kulturo veliko denarja, predvsem pa so kulturno delovanje svojih članov podpirali na različne načine. Ina je bila tudi delovna organizacija, ki je zgradila kulturno dvorano, sprva namenjeno sindikatu, sedaj pa je edina kulturna dvorana v Lendavi. Delavci lendavske Nafta so v preteklosti od svoje plače prispevali za delovanje godbe na pihala, kupili so instrumente, žal pa je po dolgih letih pihalna godba nehala delovati. V zadnjih nekaj letih pa se je kulturno življenje v delovni organizaciji ponovno razmahnilo. Ustanovili so kulturno društvo, v katerem deluje več sekcij, pripravljajo razstave likovnih del svojih članov in druge prireditve ob praznikih. Na zadnjem obnem zboru so sklenili ponovno ustanoviti godbo na pihala in pevski zbor, saj je dokaj žalostno, da imajo pevski zbor v sleherni vasi, le v Lendavi ne. Jani D.

SÁNDOR VARGA — KRONIST

Pred nedavnim so ob krajevnem prazniku v Čentibi Aleksander Vargi podelili priznanje za izdajo kronike krajevnih skupnosti Čentiba, ki jo je pripravil ob pomoči samouprave interesne skupnosti za kulturo in izobraževanje madžarske narodnosti lendavske občine. To priložnostjo smo izkoristili za krajši klepet z upokojenim, prejšnjim glavnim urednikom glasila madžarske narodnosti Nepujsag.

Že v mladosti ga je pritegovala zgodovina, rad je prebiral in velikokrat stikal po starih listinah. Ko je delal nekaj časa na lendavskem katastru, je imel Varga priložnost spoznati zares stare listine, ki so pričale o preteklosti naših krajev. Ko se je spoznal z nekaterimi uglednimi strokovnjaki, ki so pri nas raziskovali zgodovino Morske republike, je dobil prve napotke, kako je treba pisati kronike krajev. V muzejih na Madžarskem je začel zbirati vse, kar se je tikalo naših krajev, in začel se je nabirati kup zapiskov, ki jih je Varga načrtno razporedil, in iz tega so nastale kronike vasi Genterovci, Dobrovnik, D. Lakoš in najnovejša kronika Čentibe. Poleg tega je Aleksander pisal tudi o razvoju gasilstva v Lendavi, o razvoju šolstva in še drugih problemih.

Danes, ko je upokojen, ima več časa za pisanje in raziskovanje, saj je potrebno prebrskati

nešteto listin, revij in knjig, da se lahko zaokroži zgodovinska podoba kakega kraja. Varga ima voljo in je pripravljen tudi v prihodnje pisati kronike, pri tem pa ne misli, da je njegovo pisanje edina zgodovinska resnica. Pri nas je veliko reči, ki so pomembne in zanimive, pa jih pozabimo, nihče jih ne zapiše, gubijo se v predalih ali spominu ljudi. Da bi jih izrgali pozabi, so potrebni ljudje, ki so potrpežljivi, saj brskanje po listinah ni lahka zadeva. Eden izmed teh, žal redkih, je SÁNDOR VARGA, naš kolega iz novinarskih vrst, ki v tihi upokojskih dneh išče po preteklosti in nas z njo seznaja v svojih kronikah. Jani D.

4. OBMEJNO KULTURNO SREČANJE V MONOŠTRU

Veselo in razigrano

20. avgust je na Madžarskem državni praznik. Leta 1949 so na ta dan sprejeli novo madžarsko ustavo. Vendar pa ima ta dan še več drugih pomenov. To je dan svetega Stefana, ki ga Madžari častijo kot ustanovitelja države.

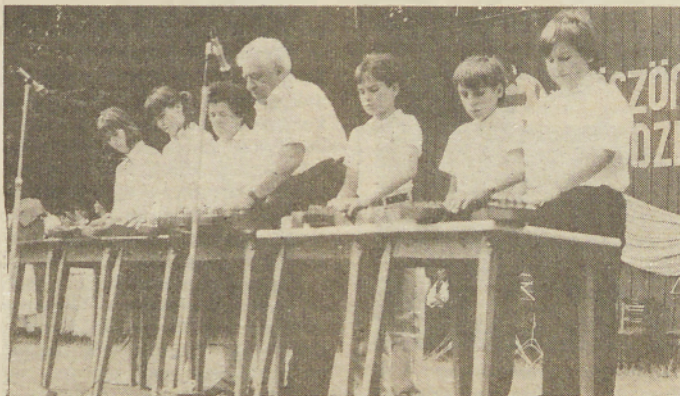
Prav tako je to tudi praznik Monoštra, ki je pred petimi leti dobil status mesta. Navsezadnje pa je to tudi praznik novega kruha, pečene nega iz letošnje pšenične bere.

V počastitev vsega tega prirejajo v Monoštru obmejno srečanje kulturnih skupin iz Madžarske, Avstrije in Slovenije. Madžarsko sta letos predstavljali folklorna skupina in godba na pihala iz Monoštra, iz Avstrije so prišli folklorna skupina in godba na pihala iz Svetega križa ter godba na pihala iz Ženavec folklorni skupini iz Bistrice in Turnišča ter petišovski citranji pa so predstavljali Slovenijo.

Prireditve se je začela z mimohodom skupin po monoštrskih ulicah, potem pa se je dogajanje preselilo na letni oder v parku. V dvehurnem koncertu so vse skupi-

Drobec z nastopa turniške folklorne skupine

Citrarji iz Petišovca so ena od treh skupin, ki so predstavljale Slovenijo.

ne predstavile svoj program. Želja prirediteljev je, da bi postalo to srečanje tradicionalno. Omogočalo naj bi boljše spoznavanje in druženje med sosednjimi narodi.

Srečanje je imelo tudi narodnostni pomen. Skupine iz Slovenije so se enkrat nastopile zvečer, v nabito polni dvorani kulturnega doma v Gornjem Seniku. Bilo je prisrčno in na koncu so gostje in gostitelj skupaj zapeli tisto lepo narodno: »Tou je ena lúšna noč.« z željo, da bi se takole srečali še večkrat.

S. Eöry

KULTURA NA MDA GORIČKO 88

Živahna druga izmena

Mladinske delovne akcije niso samo delo, ampak tudi druženje in spoznavanje mladih iz različnih krajev naše domovine. Brigadirji, ki prihajajo iz različnih okolij, predstavljajo vsak svoj kraj, lahko bi rekli tudi svoj narod in njegovo kulturno dediščino, obenem pa izmenjujejo izkušnje in na neki način jim slab mesec dni, ki jih preživijo skupaj, omogoča, da se bolje spoznajo in poskušajo razumeti drug drugega.

Kako je bilo z interesnimi dejavnostmi na letošnji akciji? O tem, predvsem o drugi izmeni, je spregovoril namestnik komandanta za interesne dejavnosti Boštjan Tršar:

»Svojo funkcijo sem sprejel nekoliko pozno, šele nekaj dni zatem, ko so brigadirji že prišli na akcijo, vendar pa kljub temu nisem imel večjih težav, ker so mi štabovci in tudi brigadirji zelo pomagali. Nasploh pa je opaziti, da je ta izmena živahnejša in brigadirji aktivnejši na področju interesnih dejavnosti. Mladi iz Štipa, Radovljice, Splita, Dimitrograda in Mališeva so pokazali tudi veliko samoiniciativnosti.«

Tako so organizirali tudi štiri tečaje računalništva, učenja igranja na kitaro, karateja in plesa. Dobro so sodelovali predvsem z ZOTK občine Murska Soba. Tudi pri informiranju so se pokazali rezultati. Veliko je bilo stencasov in biltenov, predvsem

Ob petju »Roka mandolina...« in plesu so se poslovlili mladi iz Mališeva, ki so bili tudi najbolj muzikalna brigada v drugi izmeni.

pri tem pa se je najbolj izkazala brigada iz Splita. »Veselo in živahno pa je bilo predvsem ob večerih. Prvi teden smo imeli brigadirske večere, kjer so se posamezne brigade predstavile z glasbenimi točkami, recitacijami, plesom in šaljivim delom. Poleg tega smo imeli tudi disko, pa maskarado in izbor mis in mistra naselja. Pripravili smo tudi posebne glasbene večere. Slo je pravzaprav za tekmovanje med brigadami in povsem naj, da so bili presenetljivo najboljši mladi iz Mališeva, drugi pa so si razdelili drugo mesto. Nekatere brigade so predstavile tudi običaje iz

svojih krajev. Tako smo imeli dalmatinski večer, makedonsko svatbo in kosovske običaje,« je dejal Boštjan Tršar.

Poleg tega pa so brigadirji spoznali tudi delček Slovenije.

Ob nedeljah so imeli izlete. Tako so obiskali lončarja Bojneca v Filovcih, bili na folklornem festivalu v Beltincih, ogledali so si rojstno hišo tovariša Tita v Kurnovcu in bili na Pruju. Zadnje nedeljo pa so bili v Celju in okolici, najdalj v Šempetru, pa tudi v jami Pekel. Brigadirji so hoteli videti tudi Bled ali Postojnsko jamo, a zaradi pomanjkanja časa in denarja to ni bilo mogoče. Komandant akcije Janez Arhar tako meni, da so interesne dejavnosti na akcijah v Sloveniji zapostavljene, ker je za to premalo denarja. »Tako je brigadirjem, ki pridejo iz vse Jugoslavije, le težko predstaviti Slovenijo in njeno kulturo. Problem pa ni samo v denarju, saj se da tudi z malo sredstev marsikaj napraviti, le voljo je treba. Tako nismo imeli stikov z Zvezo kulturnih organizacij občine Murska Soba, čeprav sem že na skupščini akcije opozoril na ta problem (saj je bilo lani podobno). Ko bo ponovno skupščina, bom spet povedal kakšno pikro na ta račun, saj je skoraj nesprejemljivo, da brigadirjem ne pokažemo vsaj del Slovenije in njene kulture.«

S. Eöry

Foto: N. Juhnov

kulturni koledar

razstave

MURSKA SOBOTA — V Pokrajinskem muzeju Kulturnega centra Miško Kranjec je do konca tega meseca na ogled etnološka razstava Kuhinja, ki že vse poletje zapolnjuje prostore stalne zbirke pomurskih likovnih umetnikov v soboškem gradu.

V Ljubljanski — Temeljni pomurski banki so razstavljene miniaturne slikarja-samouka, sicer pa člana Društva slovenskih likovnih umetnikov Jožeta Krambergerja.

RADENCI — V Razstavnem salonu hotela Radin v Radencih so od milunega petka na ogled dela likovne pedagoginje Lilijane Gaberc, samostojne kulturne delavke s Primorske, ki se ukvarja z unikatnim oblikovanjem tekstila. Najpogostejše uporablja tehniko patchworka in tehniko slikarja na kitajski svili.

»Tehniko Lilijane Gabec lahko spremljamo skozi dve obdobji. Najprej se je predstavila s tehniko patchworka. Mnogim je ta naziv neznan, zato bo poslovenjeni zraz veliko bolj prijemljiv — sestavljanje oziroma šivanje krpic; tehnika, ki so jo poznali že stari Egipčani, Indijci, Kitajci in nas spremlja še danes, čeprav je bil patchwork v razmahu tekstilne industrije močno potisnjen v ozadje. V koraku s časom pa je s polno obuditvijo in ovrednotenjem ročnega dela dobil tudi estetsko in umetniško vrednost, s katero so avtorji hoteli pokazati, da je tudi v predmetu, ki je namenjen splošni in vsakdanji rabi (posteljno pregrinjalo, blazina, preobleka, tapiserija) treba dati diha urejenosti; hkrati pa avtorjev osebni pristop do materiala (krpice platna, bombaža, svile...), kombinacija barv, oblik in linij odmiha patchwork od preprostega obrtniškega izdelka.«

V likovnih upodobitvah Lilijane Gaberc, ki jih na zloženki (ta je izšla ob odprtju razstave v Radencih) označuje Mirjam Furlan, pa je beseda tudi o novem avtoričinem obdobju, to je izbiri drugega materiala (kitajske svile) in nove tehnike (akvarela). Pri obeh je barva tista, ki ustvarja obliko in vpliva na njeno iskanje.

DOPOLNILO

Iz pogovora z Romanom Slugo o izbranih filmih letošnjega Pulja, ki bodo predstavljeni na Dnevih domačega filma v Pomurju, ni razbrati, da sta bila selektorja dva. Poleg omenjenega še Tomaž Kuhar, vodja soboškega kinematografa, ki je že v tretje sodeloval pri izbiri filmov za pomurske kinematografe. bb

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Judy Britain — ENCIKLOPEDIJA ROČNIH DEL (Državna založba), Vaino Linna — NEZNANI VOJAK (Pomurska založba), Wun Chengen — POTOVANJE NA ZAHOD (Pomurska založba).

Abonma in ogled opere Boris Godunov

Zveza kulturnih organizacij občine Murska Soba nadajuje s tradicijo — tudi letos vabi v Slovensko narodno gledališče Maribor, kjer je repertoar Drame naslednji: VELIKI ODER (Iacobs-Hampton, Nevarna razmerja, Igor Korišć, Modri Angel, Evald Fišar: Nimfa umre, Vinko Möderndorfer: Help), MALI ODER (Muza Pavlova: Enodejanke), IZMENJALNO GOSTOVANJE (Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica), OTROŠKI ODER (Ben Minoli: VILINČKI Z LU-NE), URA PRAVIJIC, PONO-VITVE (Boris A. Novak: Vojaki zgodovine, Anton T. Linhart: Ta veseli dan ali Mušček se ženi, Mirko Gavran: Noč bogov, Ervin Fritz: Fleur de Marie), REPERTOAR OPERE IN BALETA (Giuseppe Verdi: Ples v maskah, Jan Hanus: Sluga dveh gospodov, Peter Iljič Čajkovski: Hre-tač, Carl Orff: Carmina Burana, Franc Lehar: Vesela vdova — opereta), PONO-VITVE (Dale Wasserman: Človek iz Manche, Bedrich Smetana: Prodana nevesta, Johan Strauss: Netopir, Anton Foerster: Gorenjski slavček) in BALETNI VEČER.

Vpisovanje abonmentov za jesensko-zimsko sezono bo na sedežu ZKO Murska Soba, Trubarjev dvorec 4, od 2. septembra dalje, informacije pa lahko dobite po telefonu 21 957. To velja tudi za ogled opere Boris Godunov, ki bo v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani 15. septembra ob 18.00 in si jo lahko ogledate v organizaciji občinske Zveze kulturnih organizacij. Pet dni prej pa organizira ogled iste opere občinski sindikalni svet in menda je zanjo veliko zanimanje. bb.

Še spol jim ni všeč

Avstralki niso prav zadovoljne s svojim spolom, ki jim je bil dan ob rojstvu. Tako lahko sklepamo po novicah iz te daljne dežele, ki govorijo o tem, da je med njimi vse več tistih, ki žele spremeniti svoj spol. Najnovejša statistika Zveze transseksualcev beleži, da se je za petino dvignilo število prošelj za kirurški poseg, pri katerem se spremeni spol.

Tovrstne operacije niso preproste in sploh ne poceni. Poleg dvojne mastektomije, se pravi odstranitve obeh dojk, morajo kirurgi še preoblikovati notranje organe, nato pa je potrebna še drastična hormonska terapija. Vse skupaj stane okrog 15 tisoč dolarjev oziroma nekaj manj kot 37 milijonov dinarjev. In še težko bi rekli, da pridejo iz bolnišnice prav vrli fantje.

In zakaj sploh nekatere Avstralki želijo postati moški? Zakaj so pripravljene na drago in zahtevno operacijo in iztrgovati svoj naravni lik za novega?

Odgovorov je več, gotovo pa ima poleg osebnostnih največ tiste tisti, ki pravi, da gre za družbene razloge, torej za spremembo v spol, ki ima v družbi prednost.

Prirojena navezanost

Cesen slovi v kuhinjah vsega sveta kot nepogrešljiva sestavina mnogih jedi, hkrati pa ga različari kujejo v nebo kot nadzve zdravilnega. Ob vsej časti in slavi, ki jo česen uživa, pa ni enako priljubljen pri vseh ljudeh; nekateri ga preprosto ne prenesajo, vsej hvali in zdravilnosti navkljub, medtem ko je drugim tako rekoč v krvi ljubezen do pekoče rastline. Zakaj tako?

Raziskava Petra Hepperja s Kraljčine univerze v Belfastu je pokazala, da naj bi se nagnjenje do česna razvilo že pred rojstvom. Poskuse je delal s podganami. Breje samice je teden dni, preden so povrgle, krmil s hrano, v kateri je bil tudi česen. Mladiči teh podgan so že po 12 dnevih življenja tudi radi zagrizli v česen, precej raje kot v čebulo, čeprav sta obe rastlini pekoči.

Da bi izključil možnost, da mlade podganice vohajo česen v materinem kožuhi in da ga zato rade jedo, je nekaj mladičev takoj po skotitvi prestavil kamicam, ki niso uživale česna. Mladiči so pokazali prav tako ljubezen do česna kot njihovi sorodniki, ki so ostali pri rodni samici.

Zarodek torej na neki način prek materine krvi že pred rojstvom »okuša« hrano in jo kasneje prepozna.

PIŠTA modrije

Esče malo pa začnejo se soule, Stariste meli do velke nevole. Nikda smo šli lejki kak lastovke, zdaj pa za tono so žemne aktove.

Ali naši mali tou se vó zdržijo, vej nikan peški ne bežijo. V soulo tii samo te je mus, gda domou prijde avtobus.

Kak največ naj znajo bogmebogme, za tou skrbijo šolske reforme. Štere sakše so leto prebrane, po vučenosti tej prejdni vó zbrane.

Zatou šolargye veselo na delo, vej včiti se dosti nede trbelo. Na konci ne pijtamo ka stoj zna, glavno ka soulo končano má.

Plavajo v bogastvu

Bogataši radi merijo svoje bogastvo tudi s prestižnimi stvarmi, ne zgolj s količino denarja in vrednostjo svojega celotnega premoženja. Med take stvari sodijo luksuzne jahte, ki so pogosto prave plavajoče vile. Prvenstvo pa naj bi imela jahta Princeza, za katero pravijo, da je najdražja in najbolj luksuzna posebna jahta na svetu.

Ob koncu lanskega leta je jahto kupil milijarder Donald Trump od upnikov bivšega multimilijarderja Adnana Kashoggija, ki je dal jahto narediti v italijanski ladjedelnici, a je ni mogel odplačati. Upniki so dragoceni čoln dali na dražbo in Trump je jahto dobil za 29 milijonov dolarjev, se pravi za okrog 80 milijard dinarjev, nato pa je vložil vanjo še nadaljnjih 8 milijonov dolarjev (22 milijard dinarjev), da so plovilo predali po njegovem okusu in jahto tako oplemenitili, da je postala plavajoča dragotina brez tekmeca in »najboljša ladjá v vesolju«, kot je novinarjem izjavil novopeceni lastnik.

Na jahti je, poleg drugega seveda, 11 apartmajev za goste, ki nosijo imena po zlatih kovinah in kamnih. A ne samo po imenih, tudi po opremitvi gre za stanovanjske dragotine. Kar je kovinskega, je pozlačeno, luči so zakrite za stenami iz tankih oniksovih plošč v otenkih kamna ali kovine, po kateri ima apartman ime. V vsakem je popoln audio-video sistem, prežračevalna naprava in druge stvari, brez katerih bogati ne morejo živeti. Skupni prostori so prav tako razkošni. Gostom je na voljo mala kinodvorana, restavracija, na eni od palub je celo majhen vodni slap za pomirjanje živcev. Seveda je na jahti tudi disko, družabna ploščad in podobne »nujno potrebne« reči, kot so tri dvigala, plavalni bazen, mala slaščičarna in 210 telefonskih linij.

Pomorščaki na jahti obdružujejo druge stvari, kot je, denimo, naj-sodobnejši satelitski sistem za vođenje, ki do metra natančno določi položaj jahte kjerkoli na zemeljski obli.

Lastnik si je dal zasebne prostore opremiti še bolj razkošno. Tisti, ki so imeli čast, da so si pred kratkim ogledali obnovljeno Princezo, pravijo, da je njena spalnica kot iz Bondovih filmov. Vse je na gumb. Pritisk na gumb in strop se razpre, da lastnik uživa pogled na zvezdno nebo. Pritisk na gumb in iz stepe stopi točilna miza z izbranimi pijačami. Pritisk na gumb in stena se razpre, da se pokaže ogromen televizijski ekran, na katerem si lahko ogleduje filme po prosti izbiri.

Kopališča so polna, nekateri so se zadovoljili z gramoznicami, bolj izurjeni pa so se predali valovom Mure. Tudi skokov s petanjskega mostu v tej vročini ni manjkalo, čeprav so lahko zelo nevarni.

Foto: F. Kuhar

Obdaja nas nevaren plašč

Najhujši problem, ki ga mora človeštvo nujno najprej premagati, ni odprava jedrskega orožja, ampak preprečitev nadaljnega tanjšanja ozonskega plašča okoli Zemlje, zaradi česar temperatura na našem planetu nenehno narašča, trdi vodilni avstralski časnik The Sydney Morning Herald. Ravno učinkovite grede je kriv nenavaden tople avstralske zime, za prihodnje leto pa napovedujejo še toplejšo. Znanstveniki so večinoma prepričani, da imajo isti vzrok tudi nepojmljive suše na ameriškem Srednjem Zahodu in peklenska vročina, ki je zadela Evropo in nekatere azijske dežele in zaradi katere je umrlo na stotine ljudi. Napovedujejo, da bo prihodnjih deset let še huje.

Učinek tople grede pomeni segrevanje zemeljskega ozračja zaradi večje količine ogljikovega dioksida, metana, klorofluorogljika in dušikovega oksida. Ta nevarnost ne grozi, ampak je že tu, opozarjajo znanstveniki. Samo v tem desetletju so zabeležili sedem od osmih najtoplejših let v tem stoletju. Predvidevajo, da se bodo izletniki kmalu začeli zatekati v gore, kjer je vreme prijetnejše, in ne bodo več hodili na razbeljene morske plaže.

Raziskave na Antarktiki so pokazale, da je zdaj veliko več ogljikovega dioksida v zraku, kot ga je bilo pred 120 leti, posledica tega pa je, da se je povprečna temperatura na Zemlji v pol stoletja povečala od 1,5 do 4,5 stopinje Celzija. Zaradi višje temperature se bo začel tajati led na Antarktiki. Prav lahko se zgodi, da se bo v prihodnjih tridesetih letih znamenita sydneyška opera znašla pod vodo.

Ozonska plast, ki varuje zemeljsko ozračje pred prodiranjem ultravioletnih žarkov, izginja zaradi izgorjevanja nafte in njenih derivatov, pa tudi premoga. Tako pridobivajo energijo predvsem industrijsko razvite države. V državah v razvoju sicer živi 75 odstotkov svetovnega prebivalstva, vendar porabijo le 18 odstotkov energije. Vodja avstralskega projekta za raziskovanje »učinka tople grede« Phil Noyce celo trdi, da Avstralcji sami porabijo petkrat več energije, kot jo porabi povprečni prebivalec na Zemlji.

Trgovanje z dekleti cveti

Prostitucija se je ponekod po svetu močno razpasla, z njo pa ne služijo samo dekleta; to je donosen posel tudi za mnoge druge. Vzemimo Frankfurt, kjer dela najmanj 2.000 prostitutk iz Azije, Južne Amerike in Afrike. Najemnina za sobo znaša dnevno med 180 in 200 markami, 30 mark stane obrok v menzi (tudi če ga kate- ra ne poje). Če si hočejo privoščiti pomarančo, morajo zanjo odšteti pet mark.

Dekleta, ki se z letali pripeljejo na frankfurtsko letališče iz vzhodnoazijskih, južnoameriških in afriških držav, verjamejo, da so prišla v objubljeni dežel, a jih skoraj vedno čaka pekel. Domala vsem so tisti, ki trgujejo z njimi, objubljeni nemogoče in jim lagali. Končna postaja teh deklet je praviloma bordel.

Predsedujoča skupine žensk krščanskodemokratske unije Ursula Mannle ter poslanki Doris Pack in Hannelore Rönch so letos spomladi obiskale Tajsko in Filipine, da bi se prepričale, zakaj se dekleta odločajo za pot v Evropo. Trgovanje z ljudmi kot sodobna oblika suženjstva je, kot kaže, postalo donosen posel. Dekleta se množično odločajo za življenje v Evropi in verjamejo trgovcem, katerih edini cilj je zaslužek. V njihovi domovini jim priskrbijo letalske vozovnice in potne liste. Takoj ko prispejo v Evropo, pa jim vse dokumente vzamejo in brez teh, kot brez denarja, znanja jezika in dovoljenja za delo, so nemočna, tako jim le redko ostaja druga izbira kot bordel. Tukaj pa je življenje tako drago, da so v stalni materialni odvisnosti od posameznikov, ki so jih pahnili v ta pekel.

Zahodnonemške oblasti se bojijo, da je težko zatreti to dobro organizirano mrežo prekupčevanja z dekleti in da tudi strožji nadzor na letališčih le malo pomaga. Se- deži mednarodnih organizacij so v glavnem na Daljnem vzhodu, njihovi agenti pa delajo po vsem svetu.

MEKA: NAVAL ROMARJEV OMEJITI

Vsak musliman naj bi vsaj enkrat v življenju romal v Meko, saj mu tako velewa njegova vera. Dejansko pa ima le del od 800 milijonov mohamedancev iz vsega sveta možnost, da to tudi uresniči. Pa četudi bi imeli vsi verniki možnost, da se podajo na to romarsko pot, jih gostiteljica Saudska Arabija ne bi mogla vseh sprejeti.

Naval romarjev se začne vsako leto predvsem v mesecu romarjev, ki se je letos začel 14. julija. V tem času pride od 800.000 do 900.000 vernikov v Meko in Medino. Večina jih ne živi v hotelih ali prenočiščih, ampak v velikih šotorih na robu svetega mesta.

Letos je Saudska Arabija v soglasju z Islamsko svetovno konferenco uvedla pravilo kvot. Vsaka islamska država lahko pošlje 1000 romarjev na milijon prebivalcev. Ta ukrep je vlada v Riadu utemeljila s tem, da so v Meki nujna gradbena dela. Teoretično pa se na tak način število romarjev sploh ne bo zmanjšalo in to tudi ni bil pravi vzrok, da je prišlo do teh omejitev. Temveč število romarjev iz Irana. Namesto lanskoletnih 150.000 naj bi jih letos lahko prišlo le še 45.000. Vendar pa je Iran ostro protestiral proti temu ukrepu in sklenil, da ne bo dovolil potovanja romarjev v Meko in Medino. Zaradi vsega tega je prišlo do ostrih diplomatskih nasprotij. Saudska Arabija je aprila prekinila diplomatske odnose s Teheranom. V Riadu niso pristali niti na to, da bi jih v diplomaciji predstavljala Turčija, kot so to predlagali v Iranski islamski republiki.

Namesto tega pa je Saudska Arabija zaostila varnostne ukrepe v Meki. Do zob oboroženi miličniki hodijo po mestu. Vsa najpomembnejša področja kontrolirajo z videokamerami. V zraku krožijo helikopteri. Vse je narejeno tako, da je možno kontrolirati reke romarjev in že vnaprej onemogočiti nered. Saudska Arabija ima namreč slabe izkušnje iz preteklih let. Lanskega 31. julija ja tako prišlo do krvavega obračuna med perzijskimi demonstranti in saudskimi varnostnimi silami. Življenje sta izgubila 402 človeka, mnogo pa je bilo tudi ranjenih. Da strah pred nasiljem ni nepotreben, je odkril neki kuvajtski časopis. List je zvedel, da je neka skupina romarjev iz tujine poskušala v Meko prethitapiti orožje. V Angliji krožijo informacije, da je hotel Iran prethitapiti v Meko izučene provokatorje in nemške teroriste. V tej skupini naj bi bilo tudi 400 žena.

Kako nevarno je lahko, ko pridejo skupaj romarji iz različnih držav, se je Saudska Arabija prepričala že leta 1979. Takrat je obo- rožena skupina radikalnih muslimanov zasedla veliko mošejo v Meki in ob tem zadržala večje število talcev. V mošeji je Kaaba, sveti kamen in središče kaščenja v Meki. Zasedba je trajala nekaj tednov in teroristi so se predali šele po krvavih bojih.

Spori med romarji imajo globoke korenine, ki izvirajo iz različnih konceptov pojmovanja vere. Za sunite, ki želijo ločiti vero in politiko, je romanje religiozno početje zavesti in sprave. Za šite pa pod vplivom iranske revolucije vera ni le individualna stvar, temveč opredeljuje tudi politiko, državo in družbo. Vsakoletna sezona romanja in zbiranja tisočev muslimanov z različnih koncev sveta pomeni za Iran možnost, da razširja ideje islamske revolucije.

V igri je tudi politična uveljavitev Saudske Arabije. Svojo posebno vlogo v islamskem svetu lahko opravi le tako, če zagotovi varno in miroljubno romanje. Homeini pa bi rad prav to vlogo njemu nenaklonjenega režima v Riadu naredil sporno. KZ

NEOBOROŽENI VARUHI

Skupina Angeli varuhi se je krepko razširila: ima 5.000 članov v 60 mestih širom po ZDA in Kanadi. Njeni člani patrolirajo po newyorških ulicah, pogosto na prošnjo tamkajšnjih trgovcev. Ustanovitelj te organizacije, zdaj 36-letni študent zgodovine Curtis Sliwa, upa, da bodo podobne prostovoljne skupine ustanovili tudi v drugih državah, na primer v Angliji, na območjih, kjer so bila nekoč močna delavska središča, zdaj pa so obubožana naselja, kjer se je razpasel kriminal. Po Sliwovemu mnenju bi bila njihova navzočnost, ki bi skušala spraviti Severne Afričane in Parizane, koristna tudi v Franciji. Proučujejo tudi možnosti, da bi ustanovili svoje podružnice v Srednji in Južni Ameriki. Angeli varuhi se ne vtikajo v politiko, čeprav v Srednji in Južni Ameriki sumijo ravno to. Ukvarjali bi se s problemi narkomanije med mladimi, tatvinami in organiziranim kriminalom. Večina Angelov varuhov je črncev, latinskih ali ameriških Indijancev. Newyorška skupina je nastala zaradi nemoči newyorške policije, da bi

obvarovala ljudi pred tolpami mladih, ki nekanizovano terorizirajo kar cele vlake. Po Sliwovemu mnenju je policija neuspešna, ker je preveč birokratska. Preved je posameznih agencij, ki ne sodelujejo med seboj. Sam župan Ed Koch je pred kratkim okrcal Angele, češ da ne bi smeli jemati pravice v svoje roke. Sliwa pa pravi, da samo v praksi uresničujejo zakon, ki daje državljanom pravico, da pomagajo spraviti nepridiprave za zapahe. So priča zločinom, primejo osumljenega in ga zadržijo, dokler ne pride policija. Če se z newyorško policijo ne razumejo najbolje, je to zato, ker je le-ta prizadeta. Ljudje se na Anzele obračajo šele, ko vse drugo odpove, policija in druge ustanove za javno varnost.

Vendar dobro sodelujejo s policijo v nekaterih drugih ameriških mestih, na primer v Minneapolisu in Houstonu.

Podjetni Sliwa vidi možnosti za delo takšnih prostovoljnih, neoboroženih skupin na izjemno kočljivih krajih, v Libanonu in na Severnem Irskem. Ljudje ga imajo za norega, pravi, a za takšnega so ga imeli tudi takrat, ko je prvič prišel na dan z zamisljivo, da bi na podzemeljski železnici ustanovili neoborožene patrolje državljanov. Na začetku niso imeli veliko privrženecv. Tudi policija je bila proti njim. Če so premagali te predsodke, pravi, lahko vsaj poskusijo prineesti mir na območja, kjer vlada prirojeno, zgodovinsko sovraštvo.

Ljudje hočejo prostost

Mesta, še posebno v Združenih državah Amerike in Kanadi, spreminjajo svoj zunanji videz z množino zaprtih nadcestnih hodnikov, ki povezujejo visoko nad cestami poslovne nebotičnike in trgovska središča.

Pokrite pešpoti, hodniki, zaprti mostovi za pešce, »cevi za pešce« ali kakorkoli jim že reče- mo, torej niso nobena novost, vendar pa nikoli doslej niso bili tako množično v uporabi. Šele pred četrtr stoterja so jih urbanisti začeli vrisavati v svoje zamisli mest bodočnosti, vendar ni nihče mislil, da se bodo fantazije tako hitro preselile v resničnost.

Najprej so zaprte peš poti uporabili načrtov- alci svetovnih sejmišč, ki so v tem videli ideal- no rešitev za povezavo med posameznimi se- jemskimi halami, kmalu potem pa so se pojavili že tudi prvi mestni pokriti hodniki. V kanad- skih mestih, ležečih v hladnejših predelih, so gradnjo takih povezav, ki so precej drage, zlah- ka upravičili zaradi podnebne razmer. V olim- pijskem mestu Calgaryju, kjer pogosto piha strupeno mrzel veter in je zunanja temperatura v povprečju nekaj stopinj pod ničlo, so doslej postavili 42 takšnih zaprtih hodnikov za pešce. Skupaj so dolgi 10 kilometrov, povezujejo pa 110 stavb. Ljudje tako na suhem in topljem pre- hajajo iz ene stavbe v drugo. Precej jih je tudi v Detroitu in drugih večjih kanadskih mestih.

Američani niso hoteli zaostajati in so v zad- njih nekaj letih v več mestih postavili prav tak- šne klimatizirane zaprte hodnike. V Minneapo-

lisu in St. Paulu so zgradili 73 nadcestnih zap- rtih prehodov, skupaj dolgih več kot 12 kilome- trov, z njimi pa so povezali 65 stavbnih siste- mov. V mestu Des Moines imajo 32 takih »cevi za pešce« med 21 stavbenimi bloki.

Vendar pa vsi niso navdušeni nad temi no- vostmi in futurističnim videzom mest. Menijo, da so »cevi« grde, da so moteče in nepotrebne in da so odločno predrage za to, da si človek lahko privoščiti udobje ter v dežju in zimi po su- hem in samo v suknjiču hodi od parkirišča v pi- sarno in do trgovin. Tekoči meter zaprtega hod- nika stane 9.900 dolarjev (okrog 27 milijonov dinarjev), se pravi, da je tovrstno udobje resni- čno predrago.

A ne gre samo za razmetavanje denarja, za nepotrebno udobje in za estetsko vprašljive po- sege v mesta. V takšnih, hermetično zaprtih me- stih, kjer pešec ne stopi več pod nebo, pod dež in sneg, pod sončne žarke in hlad zim- skega neba, je človek oropan bogastva bivanja z mestom in soljudmi.

»Mesta so prostor, kjer se zbirajo ljudje, da bi se doživeli. Zračne peš poti pa jim to jemlje- jo,« pravi Eliot Willensky, predsednik newyor- ške komisije za varstvo. Na cestah in sprehajali- ščih se ljudje lahko svobodno odločajo, kam in kako, zaustavljajo se na različnih kopiščih, sko- čijo v bifejček ali v trgovnico, se zbirajo v gru- čah, se zabavajo in podobno, v zaprtih hodni- kih pa je smer samo naprej ali nazaj, tovrstne poti so strogo funkcionalne, služijo le za pre- hod z enega mesta do drugega, pa nič več.

Takole v samotni počasi odštevam te pasje vroče in zo- prno drage poletne dneve...

Ob dobri založenosti še globok mošnjček

Poletje je navadno čas klišajskih kumaric — vsaj tako pravimo v novinarskih krogih — ko ni sestankov in je treba informacije dobiti drugje. Potem stopijo v ospredje razne druge teme, ki jim morda drugače ne namenimo toliko pozornosti. Ena od takih je tudi založenost soboške

Se posebno zato, ker so kupci zadovoljni s postrežbo in uslužnostjo prodajalcev, ki se očitno trudijo, da čimprej prodajo svoje blago. Predvsem tisti, ki prihajajo iz daljne Makedonije in v Murski Soboti zaenkrat nimajo primerne prostora za skladiščenje sadja in zelenjave.

GNĚČA NA SOBOŠKI TRŽNICI — Takšen je pogled na soboško tržnico v teh poletnih dneh, ko tudi sopara ne more pregnati številnih prodajalcev in kupcev. Nad izbiri sadja se očitno ne morejo pritoževati. Foto: A. Abraham.

tržnice, prek katere nas velikokrat zanese pot, vendar le poredkoma postojimo in si ogledamo, kakšna je izbira s sadjem in zelenjavo ter seveda njihova cena.

Ko smo se v teh vročih avgustovskih dneh nekoliko dlje pomudili med stojnicami tržnice v Murski Soboti, smo lahko ugotovili marsikaj. Predvsem to, da je dokaj dobro založena z raznim sadjem, manj z zelenjavo, medtem ko so cene za marsikoga zasoljene. Pa nas kakovost ponujenega kaj kmalu prepriča, da se vendarle odločimo za nakup tega in onega.

Ker gre večinoma za hitro pokvarljivo blago, je razumljiva njihova zaskrbljenost, kdaj se bodo znebili svojih zalog. Škoda je tudi to, da soboška tržnica ni pokrita, čeprav se o tem razmišlja že več let.

Najprej nekaj o prodaji sadja in zelenjave. Spričo velikega povpraševanja po južnem sadju, se zdi, da tu ni večjih problemov in da gre skoraj vse v promet. Pa vendar! Prodajalci zatrjujejo, da več ne prodajo toliko kot pred leti, na kar naj bi vplivala tudi slabša kupna moč prebivalstva. Tako pravijo v Po-

ljoprometu, tozdr Maribor kot v PPK Zagreb in nekateri zasebniki, ki so prišli celo iz Kruševca v Srbiji, Virovitice in Varaždina. In kaj nam ponujajo? Očitno je najbolj iskan paradižnik, za katerega boste odšteli od 1000 do 1600 dinarjev, paprika stane 2000 do 2600 dinarjev, solata 2000 dinarjev in kumarice 1500 dinarjev. Lahko rečemo, da so kupci s tem nakupom zadovoljni. Podobno bi lahko trdili za grozdje, ki je po 3.000 dinarjev (belo) in 3.600 dinarjev (črno), pa o bananah po 4400 dinarjev, breskvah po 2000 do 2500 dinarjev, slivah po 2000 dinarjev in lubenicah, za katere boste odšteli 800 dinarjev za kilogram. Manj sreče boste imeli z jabolki in hruškami, katerih cena je od 1500 do 2500 dinarjev. In če se vam zahoče, lahko posežete po jajčevcu, ki ga prodajajo po 3000 dinarjev za kilogram, ali morda po krompirju za 1400 dinarjev, tu pa so še fižol po 4000 dinarjev, zelje stane 1000, čebula je od 1400 do 1500, česen pa od 6000 do 10.000 dinarjev za kilogram.

Na soboški tržnici pa ne manjka tudi gladiol, ki so po 200, 300 in 400 dinarjev kos, medtem ko so razne sadike cvetlic od 300 do 500 dinarjev. Najdete pa lahko tudi razno kramarsko blago, predvsem bižuterijo, kjer je vedno več prodajalcev. Skratka, na soboški tržnici je živahno tudi v poletnem času, le pravi čas in zajetno denarnico je treba imeti, če se odločite za nakup najrazličnejšega sadja in zelenjave ter drugega blaga, kjer prav tako ne manjka kupcev.

Milan Jerše

Skrb za izvirnost in kakovost

Vztrajnost izdelovalcev turističnih spominkov domače in umetne obrti v Ljutomeru je čutili vse leto. Naj omenimo, da so jutomerski avtorji v letošnjem letu sodelovali s svojimi izdelki že na Zagrebškem velesejmu, na tretji jugoslovanski in sedmi slovenski razstavi domače in umetne obrti v Slovenji Gradcu, na razstavi na Ptuj, v Radencih in drugod. Pred dnevi pa so se odločili za sodelovanje na mednarodnem sejmu v Celovcu. Samo sodelovanje in množični nastop, pa nista dovolj temveč predvsem boj za kakovost in izvirnost.

Komisija za turistične spominke domače in umetne obrti pri Turističnem društvu Ljutomer pripravlja tokrat že 5. natečaj z namenom, da bi spodbudili čimveč občanov za oblikovanje in izdelavo izdelkov domače in umetne obrti, ki bodo služili kot turistični spominek prleške pokrajine in hkrati opozarjali na ohranjanje bogate kulturne dediščine.

Glede na to vabijo k sodelovanju vse posameznike, likovnike, šolsko mladino, aktivne zadrugiškov, izdelovalce domače in umetne obrti, oblikovalce, arhitekta, upokojence, invalide, člane turističnih podmladkov OŠ, pionirske šolske zadruge, člane

turističnih društev, ozde, KZ, KS in druge.

Posebna strokovna žirija, ki jo vodi etnolog dr. Janez Bogataj, bo vse predložene izdelke in tudi ideje pregledala in ocenila kakovost, izvirnost in uporabnost ter jih nagradila. Za najboljša dela bodo podeljene: prva nagrada 300.000, druga 200.000 in tretja 150.000 din, posebne nagrade za najboljša dela pa bodo podelili tudi delovne organizacije in po-

sumežna združenja. Natečaj traja do vključno 16. septembra letos, izdelke in ideje sprejema komisija za turistične spominke pri TD Ljutomer, Prešernova cesta 20. (Stanko Potočnik, Dom kulture Ljutomer)

Vsa predložena dela pa bodo predstavljena na 5. razstavi turističnih spominkov domače in umetne obrti 1988 v Ljutomeru od 30. septembra letos.

fs

Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Murska Sobotica, Titova 29/1

razpisuje dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

POMOČNIKA DIREKTORJA ZA EKONOMSKA VPRAŠANJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev iz družbenega dogovora o kadrovske politiki izpolnjevati še posebni pogoji: imeti morajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri z najmanj tremi oziroma petimi leti delovnih izkušenj. Mandat za opravljanje razpisnih del in nalog traja 4 leta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po razpisu na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29/1, 69000 Murska Sobotica. O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 30 dneh po izbiri.

UNIKOMERC ZAGREB, Amruševa 10

— razstavlja in prodaja — na sejmu v Gornji Radgoni od 20. do 28. 8. 1988 na odprtem razstavnem prostoru št. 511 (pred belo halo)

STIHL

— MOTORNE ŽAGE
— MOTORNE ŠKROPILNICE
— MOTORNE KOSE

— REZERVNE DELE
— OSEBNA VOZILA
— KOMPIJE

— DOBAVA TAKOJ PO VPLAČILU — obiščite nas —

KAROLINA KOLMANIČ

Majorka (Mallorca) — letališče Iberia. Od nekod nas pozdravlja pesem iz zvočnika Adios Marquita Linda! Nenadoma se zaveš, da si na španskih tleh. No, tudi prijazen pozdrav črnolasega čokatega carnika ni od muh. Kompasova vodnica, vljudo, vitko deklet, nam trem Slovenkam, ki smo se odločile za nenavaden kraj, optimistično naznanja: »Vista Parka Can Picafort, 75 kilometrov. Punce, ampak hotel je imeniten!«

»Haha, deklet, 75 kilometrov čez neznani svet proti severovzhodu tudi ni slabo«. Kovčke zmečemo v kombi. Za volanom sedi mlad fant, nekaj zamomlja, potem pa samozavestno počepne za volan in začnemo pot proti severovzhodu. No, leteča drvarnica ta kombi zares ni, mnogo več pa tudi ne. V začetku še nekaj luči, potem še kažipot za Palmo. Naša obljubljena dežela je zdrknila v temo. Le še redki avtomobili z oznako PM nas prehitujejo. Potem se začne pust svet, posut s suho travo, tu in tam štrli iz zemlje na pol purušena stavba. Kdo ve, kateri vojni je služila ali kdo jo je uničil. Dajlavi luči, naše upanje. Kolegica zadaj vzdihne:

»Ženske, to je pot od nas do Celja.«

»Pretravaš! Od nas do mariborskega letališča,« ji odvrnem. Kolegica zadaj pobožno molči. Pri hudiču, najbrž se čuti tudi ona malo kriva pri izbiri hotela in tega, od boga in vraga zapuščenega kraja. Glavni krivec sem seveda jaz, se vso pot očitajoče zavedam. Vsaka drobna lučka vlije rahlo upanje, da smo vendar na cilju. Oster zavoj z avtomobilske ceste na ozko, ki pelje po ravnini in nas sladko spominja na domačo, razdrapano, nam pove, da se bližamo našemu kraju X. Res da je označen na Kompasovem turističnem prospektu. Ampak to ime je komplicirano in še tako nakodrani možgani ti ob pol treh zjutraj ne bi navrgli črk Can Picafort.

Ovinek v levo, v desno, križišče in spet v desno.

»Jezus Marija, to je na drugem koncu sveta.« zaseka zopet kolegica še previdno mirno.

Midve pobožno molčiva, še vedno z nečisto vestjo, da sva izbrali hotel z zvenečim imenom in označenim z »mirom« in »dobrim počitkom« na prospektu.

»Na koncu sveta najbrž ni, na koncu otoka pa.« junačim samo sebe v upanju, da se mora kmalu prikazati nekje že gotovo za stotim ovinkom, in teh 75 kilometrov se je raztegnilo že na sto.

Se en oster ovinek. In potem razsvetljena cesta (avenida) s trgovinicami, ki ponujajo razno kramo, kot pri nas. Edini resen napis je Menjalnica, ki se lesketa s povsem normalnim 4-vrstičnim imenom mednarodnih jezikov. Za zadnjim zavojem pa zares! Iz proce- lja okenska 4-nadstropne zgradbe se bohoti napis Hotel Vista Park. Kombi zavre na vso moč. Motor zahrope, me se stresemo in odah- nemo.

»Hotel! Hotel!«

Razkošna hotelska avla tokrat sploh ni zanimiva. Ob treh ponoči so tudi razpoloženja ohlapna. Edini prostor, h kateremu nas podzavestno vleče, je vratarjeva loža. Utujen obraz mladega moža se kiso nasmehne, prosi polne liste. Sivolas, droben, na prečo počesan mož, ki razume tudi nemško in angleško, nam skuša karseda prijazno pojasniti: »Tu ni prostor ... za vas. Tam ... 20 metrov ... apartman za ... dve noči. Jaz ... nesti ... kovčke.«

Tega seveda ni naredil, pač pa je pogumno koračil pred nami. Nakar sem obupana nad vso odisejajo pristavila: »Najbrž bomo 20 kar pomnožile z 10 metri.« Pa ni bilo res! Za vogalom nas je pozdravil prijeten, čisto nov hotelič — čisto bel, iz polomljene nemščine smo ponovno zvedele, da so si ga ljubezno sposodili za dva dni.

Odprl nam je prijazen možak. Pred nami sta bili dve svetli in vabljivi sobi opremljeni s pohištvom iz naravnega lesa in oblaženi z oranžno-rdečim draperijo. Iz pipe priteka osladno sladkobna mehka voda. Vendar se je razveselimo, še bolj pa svežih belih rjuh.

Daljni odmev Majorke

Naslednji dan raziščemo ta naš začasni dom in ugotovimo, da je brezhibno snažen, praktično opremljen, skratka: lep. Kar glasno si priznamo, da bi bilo idealno ostati kar tu. Toda udobja dveh sob — opremljenih s hladilnikom, štedilnikom in vso lično posodo, nam ne bodo zamenjali za eno tripotestno sobo. Tako širokosrčni pa Španci najbrž kljub vsej vjdnosti niso.

Preselitev v že doma naročeni hotel je ponudila še večje razkošje. Velikanska avla, opremljena s peščeno sivimi usnjenimi naslanjaji, je s svojim bohotnim zelenjem in drobnim, živahnim vodomotom potešila še tako zahtevnega človeka. Iz sobe se je ponujal pogled na bazen, obdan z belimi mizicami in stoli, in v ozadju zelene zavese palm in različnih cvetočih vzpenjaljk. Zjutraj nas je pozdravilo sonce in tako smo občudovali vrle čistilce, ki so pomili vsak stol, vsako mizico in spretne roke so z velikanskimi krtačami čistile bazen. Občudovali smo jih, kako brez hrupa so vse opravili, da so gostje lahko počivali.

Can Picafort, čudoviti letoviški kraj v modrem zalivu. Vsa obala, obrnjena proti morju, je posuta z zlato rumenim peskom. Lažalniki in senčniki, klobočki iz slame so enakomerno razporejeni in čakajo turiste, da jim ni treba vlačiti ničesar s seboj. Z morja pihlja veter in hladni razgleda telesa. Vse lepo, le nobene galebe. Kam so odletele nemirne spremljevalke morskega vrveža? Okrog nas pa pravi Babilon! Vsi jeziki pomešani, od arabskega do švedskega. In ljudje, svetli in temni, se prijazno nasmihamo svojemu sosedu, čeprav nam je skupna samo želja po uživanju lepote. Za mestecem se bohotijo nepregledni parki in skrivajo v svojem zelenju pravilčno bele hiše, bazene in igrišča.

Lenobnost pod opoldanskim soncem preide z večerom. Takrat vse oživi. Trgovine se odpro in pločniki se spremenijo v eno samo dolgo gostišče in premikajočo se reko ljudi. Nekega večera obiščemo prikupen lokal z usnjenimi izdelki. Santa Maria je napis s svetlo vijoličastimi črkami nad njim. Je nekako izvzet iz drugih, kjer pred vrati bingljajo torbice, čevlji ali različna usnjena kičasta krama. Ne, Santa Maria je vzvišena po izbranih predmetih in izbranih ljudeh. Visoko rasla ženska vilinsko svetlih las in modrih oči se prijazno smehlja in razkazuje, svetuje in priporoča. Za vsako stranko si vzame nekaj časa, saj se poleg nje sučeta še dve prikupni ženski, očitno domačinki, in majhen, debelušast možak. Temni valoviti lasje obkrožajo zagorelo polt in izpod debelih usnic je vidna bela vrsta lepih zob. In to je vse! Ne, vse je najbrž bila Santa Maria, kajti možček je lastnik, njen lastnik! Lepa svetlolaska pa je njegova žena in solastnica, ki že s svojo zunanostjo privlači kupce.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Štefan Žekš — šestdesetletnik

Ko ga je pred več kot štirimi desetletji pot zanesla v Mursko Sobotico, zanesljivo ni vedel, da bo to tako pomembno v njegovem življenju. Komunalna ga je priklenila, pritegnile pa so ga predvsem tehnične naloge. Postal je tudi cenjen delavec med svojimi kolegi. Beseda je o Štefanu Žekšu, vodji delovne enote Vzdrževanje parkov in mestnih ulic tozdr Komunalna podjetja Sobotica v Murski Soboti, ki je pred kratkim v krogu svojih najbližjih obhajal pomemben življenjski jubilej — šestdesetletnico.

bil kopico priznanj in tudi državno odlikovanje — medaljo dela. Za dolgoletno vestno in vzorno strokovno delo se mu je oddolžila tudi soboška občina, saj je prejel občinsko nagrado, ponosen pa je tudi na republiško plaketo samoupravljanja.

Življenjski cilj Štefana Žekša ni bilo kopičenje materialnih dobrin,

Na svet je prišel 24. julija 1928 v Salamencih, v kmečki družini s štirimi otroki. Osnovno šolanje je opravil v Pečarovicah, nato pa je s truhom za kruhom odšel v Baranjo na sezonsko delo, in sicer v Belje. To se je zgodilo leta 1942, ponovilo pa se naslednja tri leta 1945 so ga najprej mobilizirali, nato pa demobilizirali zaradi mladoletnosti. In tako se je marca 1946 začel izučevati za zidarski poklic pri zasebnem mojstru Štefanu Sraki, zatem pa do leta 1954 pri takratnem gradbenem podjetju Sograd. Naslednjih pet let je bil zaposlen pri Obrtnem podjetju Zidar, od leta 1959 pa v direkciji za komunalne službe, ki se je leta 1962 preimenovala v komunalno podjetje. Do leta 1980 je skrbel tudi za vzdrževanje cest 4. reda v soboški občini. Tega leta je postal vodja delovne enote, kar je še danes.

Z enakim poletom kot v mladeniških letih se je Štefan Žekš vključil v napredno gibanje tudi po osvoboditvi. Še zlasti dejaven je bil kot mladinski funkcionar. Kmalu je postal član SKOJ-a, in sicer okrajnega komiteja, nato pa še republiške mladinske organizacije. Svojo bogato in uspešno dejavnost je nadaljeval v sindikalnih vrstah, saj so mu zaupali odgovorne funkcije v sindikatu obrtnikov; med drugim tudi v zveznem odboru sindikata delavcev, pa v sindikatu gradbenikov in še bi lahko naštevali. Član Zveze komunistov je postal leta 1955. Za svojo izjemno prizadevnost je do-

pač pa skromno, a veselo življenje v krogu domačih. Izkazalo se je, da je bila naložba dobra. Danes se veseli svojih treh vnukov, ki mu vlivajo dodatni optimizem.

Sicer pa je naš slavjenec, ki je znan daleč naokrog in se zdi kot dober znanec iz sosednje ulice, navajen na delo, zato si življenje brez dela sploh ne more zamisliti.

Rad omenja sodelovanje z občani, s katerimi je vedno našel skupni jezik, ko je šlo za prizadevanja za lepšo podobo njegove Murske Sobotice. Vedno se je dobro počutil med svojimi sodelavci v komunalnem podjetju, s katerimi je oral ledino pri ureditvi okrog 300 kilometrov vaških in občinskih cest, ki so danes v glavnem asfaltirane. Po izrazu obraza je takoj opaziti, da to delo opravlja s posebnim zadovoljstvom. Zato mu ključemo še na mnoga, zdrava leta!

Milan Jerše

8. KOLESARSKI MARATON TREH SRC

MED 500 KOLESARJI
275 POMURCEV

Po pomurskih cestah je bil preteklo soboto 8. tradicionalni kolesarski maraton treh src. V sodelovanju z občinskimi zvezami za telesno kulturo v Lendavi, G. Radgoni in Murski Soboti, Pomurskim sejmom Gornja Radgona in KK Pomurje ter pod pokroviteljstvom Radenske ga je pripravilo športno društvo Tišina. Maratona se je udeležilo blizu 500 kolesarjev, od tega 275 iz Pomurja, največ iz soške občine (175). Med njimi je bilo 79 žensk. Številke kažejo, da se v Pomurju vedno več ljudi ukvarja s kolesarstvom. Po tradiciji se je kolesarskega maratona udeležila tudi skupina soboškega društva upokojencev, ki se redno tedensko ukvarjajo s kolesarjenjem. Najstarejši udeleženec je bil že znan, 79-letni Alojz Šbul iz Sotine, najmlajša udeleženka pa 7-letna Klavdija Titan iz Kroga. Posebej velja omeniti tudi skupino kolesarjev iz Titovega Velenja, ki so prišli na maraton s posebnimi kolesi iz starih časov. Zanimivost letošnjega kolesarskega maratona treh src pa je tudi, da udeleženci popili tisoč litrov radenske, 300 litrov mlečnega osvežilnega napitka gibko in 400 litrov krkinega maratonika ter pojedli 400 litrov juhe. Prireditelj je v lepem vremenu lepo uspel.

F. Maučec

NAMIZNI TENIS

ZAČETEK SEZONE

Konferenci NTZJ in NTZS sta sprejeli koledar tekmovalnih sezon 1988/89, ki se bistveno ne razlikuje od prejšnjih sezon, le tekmovalne v zveznih ligah je nekoliko bolj zgoščeno. Od zveznih prireditelj bodo Sobočani letos organizatorji kvalifikacijskega članskega turnirja 3. in 4. decembra 1988, prav v Murski Soboti pa bo 3. in 4. septembra 1988 otvoritev nove sezone z 19. odprtim pionirskim prvenstvom MURSKA SOBOTA, ki je bilo z junija prestavljeno na začetek sezone, na njem pa pričakujemo udeležbo iz vse Jugoslavije.

Od republiških tekmovalnih bo 8. oktobra v Murski Soboti kvalifikacijski turnir za mladince, ki bo odločil o uvrstitvah na sklepni mladinski turnir, 28. in 29. januarja 1989 pa bo republiško člansko prvenstvo za posameznike in dvojice. Tekmovalje v drugi zvezni ligi in republiških ligah se začne 15. oktobra in bo prvi del trajal do 25. decembra 1988, drugi del pa se začne 7. maja in konča 11. junija 1989. Ker Benko in Benkovič odhajata v vojsko, bi ekipa nastopala v drugi zvezni ligi močno oslabiljena, po zadnjih informacijah pa jim je uspelo za eno leto angažirati igralca Olimpije Gasiča in tako bodo imeli zdaj zelo solidno ekipo, ki bi se morala potegovati za uvrstitev od sredine lestvice navzgor.

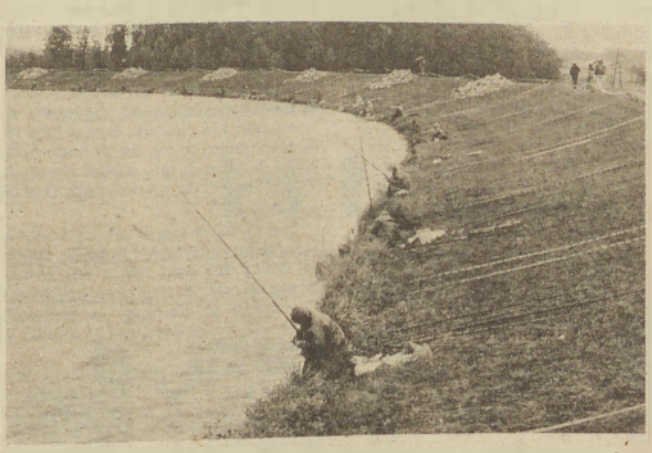
Sicer pa so Sobočani pričeli s pripravami na novo sezono 25. julija in po vrsti let niso odpotovali na kondicijske priprave na Pohorje, temveč so jih izvedli doma, kako pa se bo to obneslo, bomo videli v novi sezoni. S treningom namiznega tenisa so začeli z začetkom avgusta in trenirajo v telovadnici SSC dvakrat dnevno. Upajo, da se bodo dobro pripravili na novo sezono. Najboljši Kuzma, Unger, Ori ter Rihtarič iz Radgona so od 18. do 28. avgusta na republiških pripravah najboljših slovenskih igralcev v Mostu na Soči. V okviru priprav so v Čakovcu že odigrali prijateljsko srečanje z mladinsko reprezentanco Hrvaške ter nepričakovano visoko izgubili z 11:25 (Kuzma 5:1, Unger 3:3, Rihtarič 2:4, Ori 1:5, Smodiš 0:6, Gerendaj 0:6), kar kaže, da so v tem času še v zelo slabi formi, ali pa pri nekaterih napredkih le ne bo takšen, kot smo sprva pričakovali in želeli, čeprav se z dobrim delom v prihodnje zamujeno že da nadoknaditi.

M. U.

ŠPORTNI RIBOLOV

Murska Sobota in Radgona zmagovalec

V organizaciji Ribiške družine Ljutomer je bilo ob akumulacijskem jezeru v Gajševcih republiško tekmovalje članic, članov A in B v športnem ribolovu. Na lepo urejeni, 1,4 kilometra dolgi trasi je sodelovalo 132 tekmovalcev in tekmovalk. Žal je prireditelj pokvarilo slabo vreme, saj je ves čas deževalo. Lep uspeh so dosegli pomurski tekmovalci in tekmovalke. Pri članicah je zmagala Murska Sobota (Šarkanj, Pok, Kuplen) pred Pesnico in Mariborom. Danica Šarkanj je bila najboljša v sektorju A, Silva Pok pa v sektorju C. Pri članih A je zmagala prva ekipa Radgone pred Koroško in Brežicami. Ljutomer je bil peti. Radgonačana Domjan in Matjažec pa sta zmagala v sektorjih A in C. Pri članih B je zmagalo Ruše pred Slovensko Bistrico in Ljutomerom, Lendava je bila enajsta.

Tekmovalje športnih ribičev ob Gajševskem jezeru za prvenstvo Slovenije. Foto: Feri Maučec

POGOVOR Z NOVIM TRENERJEM RK BAKOVCI, ZORANOM ANTOLINOM

TOČKE PRINAŠATI
TUDI Z GOSTOVANJ

Rokometaši Bakovci se že nekaj časa pripravljajo za tekmovalne v prvi slovenski ligi pod vodstvom novega trenerja Zorana Antolina. Z njim smo se pogovarjali o programu priprav in možnostih v novi tekmovalni sezoni.

— Kako ste si zastavili program priprav?

»S pripravami smo začeli že 26. julija. Vadimo štirikrat tedensko na igrišču v Bakovcih. V tem delu priprav namenjam poseben skrb splošnim fizičnim sposobnostim igralcev. V drugem delu priprav, ki bodo na Trakovčanu od 26. avgusta do 2. septembra, pa se bomo posvečali taktično-tehnični pripravi in uigravanju moštva. Tam bomo tudi odigrali več prijateljskih tekem. Sodelovali bomo tudi na rokometnem turnirju v Gornji Radgoni in odigrali nekaj tekem s pomurskimi klubmi. Naša zadnja preskušnja pred prvenstvom pa bo 13. septembra, ko bomo igrali z avstrijskim prvotigašem Wagner Boro iz Gradca.«

— V minuli tekmovalni sezoni si bil standardni igralec. Kako bo zdaj, ko si postal trener?

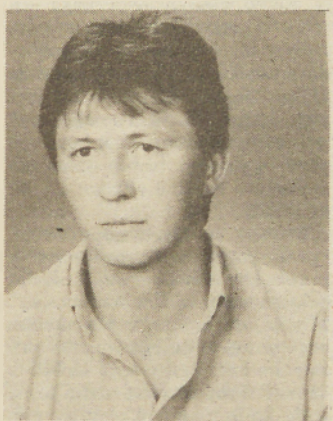
»Biti hkrati igralec in trener je zelo težko, kar sem preskusil že v tekmovalju druge republiške lige. Težko je popravljati napake igralcem, če si sam na igrišču in delas napake. Z igralci se dobro razumem, saj sem z nekaterimi igral več let in upam, da mi bodo pomagali pri delu.«

— V prestopnem roku so nastale nekatere spremembe v moštvi?

»V prestopnem roku smo uspeli zadržati vse najboljše igralce, v naše vrste pa smo pritegnili tudi nekaj novih igralcev iz pomurskih klubov, ki se želijo uveljaviti v višjem tekmovalju. Manjkala nam bosta Anton Buzeti, ki je prenehal z igranjem, in pa Jože Buzeti, ki odhaja v JLA. Prišli pa so Žalodec iz Radgona,

Žugelj iz Črenšovca in Kuhar, ki se je po enoletnem nastopanju za Krog vrnil v matični klub. Računamo pa še na nekaj mladincev.«

— Bakovci so bili v minuli sezoni nepremagljivo moštvo na domačem igrišču. K temu so veliko pripomogli številni gledalci. Ali bo tako tudi letos?

»V preteklem prvenstvu smo vseh 20 točk osvojili na domačem igrišču, kar je gotovo zasluža številnih glasovnih gledalcev. Upam, da bo tako tudi v tej sezoni, ko bomo igrali doma v Bakovcih in v novi športni dvorani v Murski Soboti. Lahko povem, da imamo od vseh republiških ligas največ gledalcev.«

— Prvenstvo se začne 17. septembra. Kakšne so možnosti uvrstitve Bakovci v novi sezoni?

»Čili ekipe v letošnji sezoni je ponoviti lansko uvrstitev ali pa jo še za kakšno mesto izboljšati, vsekakor pa še naprej ostati v tej konkurenci. Radi bi tudi osvojili kakšno točko v gosteh, kar nam v prejšnji sezoni ni uspelo.«

F. Maučec

—ROKOMET—

Beltinka in Krog v Monoštru

Rokometašice Beltinke iz Beltincev in rokometiši Kroga so gostovali v Monoštru na Madžarskem in odigrali prijateljski tekmi z domačima ekipama. Uspesnejši so bili gostitelji in so dobili obe tekmi. Rokometaši Monoštra so premagali Krog z 32:30. Najboljši strelci pri Krogu: Titan 11, Prem 6 in Meolić 3. Rokometašice Monoštra pa so slavile nad Beltinko z 19:11. Najboljši strelci pri Beltinkah: Puklavčeva 8 in Breznikova 2. Povratni srečanja bosta 18. septembra v Beltinci.

—MOTOKROS—

Dirka za državno prvenstvo
odpadla

Na 900-metrski stezi za motokros na Jančevem vrhu je bila preteklo nedeljo le dirka sedmih tekmovalcev v razredu 125 cm, pomešili so se v mednarodni preizkušnji. Zmagal je Gošnik (SA) pred Gajserjem (Zabok) in Eggerjem (Avstrija). Žal Motokrosing klub Radenci ni imel sreče z vremenom in je moral dirko za državno prvenstvo v razredu do 80 cm odpovedati.

V Radencih
olimpijska
reprezentanca

V hotelu Radin v Radencih je na tridesetih pripravah članska državna rokoborska reprezentanca v grško-rimskem slogu in vadi za nastop na olimpijskih igrah v Seulu. Med reprezentanti je tudi Sobočan Frane Podlessek. V Radence pa naj bi prišli na priprave tudi državna reprezentanca v prostem slogu in avstrijska državna reprezentanca.

RADENSKA
POMURJE
TRETJA

V Sarvarju na Madžarskem je bilo mednarodno šahovsko tekmovalje za pokal Pepsi kole. Sodelovalo je 20 ekip iz Avstrije, Jugoslavije in Madžarske. Med njimi sta bili tudi ekipi Radenske Pomurja iz Murske Sobotne in Lendave. Lep uspeh je dosegla Radenska Pomurje, saj je s 23 točkami zasedla tretje mesto. Lendava pa je z 20,5 točke pristala na sedmem mestu. Zmagala je ekipa Zalaegerszega s 24,5 točke. Med posamezniki, kjer je sodelovalo 88 šahistov, je bil izvrsten Jože Gaber, in s 7 točkami od 9 možnih zasedel četrto mesto. Igor Kos, Robi Radosavijević in mladinec Tomi Gruškovnjak si s 6 točkami delijo sedmo mesto. Po 5 točkah sta zbrala Evgen Vida in Dezider Ivanec, 4,5 Jože Gruškovnjak in 4 točke Majda Kováč.

ODPRTI
TENIŠKI
TURNIR

Teniška sekcija radgonskega Partizana organizira v soboto in nedeljo, 27. in 28. avgusta 1988, ob 8. uri 9. odprti teniški turnir za plaketo Kmetijsko-življskega sejma. Tekmovalje bo na igriščih v Radencih in Gornji Radgoni. Pokroviteljstvo nad turnirjem je prevzel sozd Gorenje. Najboljši bodo prejeli plakete sejma in praktične nagrade. Prav tako bodo nagrade dobili najstarejši, najmlajši in najtežji tekmovalci. Žrebanje parov bo v petek, 26. avgusta, ob 19. uri v hotelu Grozd.

—NOGOMET—

Pokal NZS

Odigrane so bile tekme za pokal Nogometne zveze Slovenije. Izidi — Mura:Nafta 6:1, Pesnica:Veržej 2:3, Drava:Mura 3:1, Nafta:Pesnica 4:3.

—ODBOJKA—

POMURJE
ZMAGOVALEC

V okviru sejemskih prireditelj je bil odbojarski turnir. Sodelovalo so tri moške ekipe. Rezultati — Pomurje:Trpin (Gorica) 3:0, Ljutomer:Trpin 3:2 in Pomurje:Ljutomer 2:0. Vrstni red: 1. Pomurje (MS), 2. Ljutomer in 3. Trpin (Gorica).

Dva republiška naslova
Mariji Števanec

V Postojni je bilo atletske prvenstvo Slovenije za člane in članice. Tekmovalje se je udeležilo tudi 6 atletov in atletinj AK Pomurje iz Murske Sobotne. Dosegli so izreden uspeh. Najbolj se je odrezala Marija Števanec, saj je osvojila kar dva republiška naslova. Zmagala je v teku na 400 m s časom 59,14 in na 800 m z rezultatom 2:14,74. Manuela Pergar je bila v teku na 800 m tretja s časom 2:19,37. Enako uvrstitev pa je dosegla tudi v teku na 1500 m s časom 4:52,72. Edita Banfi je bila v teku na 800 m šesta, na 1500 m pa sedma. Pri članah se je izkazal Geza Grabar — v teku na 10.000 m s časom 32:57,24 je zasedel drugo mesto, na 5.000 pa je teklet 15:37,37 in bil osmi. Damjan Špur je bil v teku na 100 in 400 m, na 200 m pa sedmi. Nekateri bodo sodelovali tudi na državnem članskem prvenstvu, ki bo 3. in 4. septembra v Sarajevu.

M. Šeruga

Tri prva mesta
murskim čolnarjem

Sobotno tekmovalje kajakašev in kanuistov na divjih vodah, ki ga je organiziral KK Soške elektrarne (na reki Soči), je pokazalo, da imata Brodarski društvi Mura Krog zelo dobre mladince, Bistrica pa pionirje.

Na republiškem prvenstvu za mlajše mladince v spustu je Roman Kuzmič (Mura, Krog) zasedel 1. mesto, v kategoriji K-1, republiška prvaka pa sta postala tudi Gujman-Kuzmič v kategoriji C-2 mlajši mladinci.

Na tekmovalju pionirjev in pionirk za republiški pokal v spustu pa je le-tega osvojila Anita Gjerek, Tina Jakšič (obe Bistrica) pa je bila druga. Egon Krampač je zasedel 9., Benjamin Jerebic pa 13. mesto (oba Bistrica).

V slalomu je bila najboljša Anita Gjerek, osvojila je 4. mesto. Kaže tudi omeniti, da je ekipa mlajših mladincev Bistrice v spustu osvojila 3. mesto, kroški tekmovalci pa so bili 5.

-aj

Noršinci na šestem mestu

V Predvoru pri Kranju je bilo na sporedu 6. kolo tekmovalja v streljanju z malokalibrsko puško v republiški ligi. Strelci Noršince so nastreljali 719 krogov in zbrali novih 11 točk. Najuspešnejši v ekipi je bil Karel Tiner z 250 krogi pred Brankom Bukovcem, 238, in Janezom Horvatom, 231 krogov. Po šestem kolu vodi Kamnik z 89 točkami, Noršinci pa so s 50 točkami (4198 krogov) na šestem mestu.

Pokal tretjič Noršincem

Na tradicionalnem občinskem tekmovalju v streljanju z malokalibrsko puško, ki ga je pod pokroviteljstvom Občinskega štaba teritorialne obrambe Murska Sobota, na strelišču ob kanalu pripravila Občinska strelska zveza Murska Sobota, je sodelovalo 14. ekip z 55 strelci in strelkami. Zmagala je SD Noršinci (Bukovec, Horvat, Madjar, Vogrinčič) s 686 krogi in tako tretjič osvojila pokal. Druga je bila Mura s 682 krogi, tretja ABC Pomurka MS-Murska Sobota s 666 krogi. Med posamezniki je bil najboljši Viktor Dundek (Mura) s 181 krogi pred Brankom Kučanom (ABC), 180, in Janezom Horvatom (Noršinci), 179 krogov.

Filip Matko

Mura : Ingrad Klavdivar v soboto

Ob koncu tega tedna se začne tekmovalje v slovenski in območni članski nogometni ligi. Zaradi tombole Nogometnega kluba Mura bo prvenstvena tekma prvega kola s celjskim Ingradom Klavdivarjem že v soboto. V prvem kolu območne članske lige igra Veržej doma s Pesnico. Nafta pa gostuje v Slovenj Gradcu.

RAZPORED TEKEM

Pomurska nogometna liga

1988/89

I. kolo — 28. 8. 1988

Tišina : Cankova
Turnišče : Renkovci
Mladost : Dobrovnik
Črenšovci : Polana

Lipa : Beltinka
Bakovci : Dokležovje

Tišina : Bakovci
Turnišče : Lipa
Mladost : Črenšovci

II. kolo — 4. 9. 1988

Cankova : Dokležovje
Beltinka : Bakovci
Polana : Lipa

Dobrovnik : Črenšovci
Renkovci : Mladost
Tišina : Turnišče

VII. kolo — 9. 10. 1988
Črenšovci : Cankova
Lipa : Mladost
Bakovci : Turnišče
Dokležovje : Tišina
Beltinka : Renkovci
Polana : Dobrovnik

III. kolo — 11. 9. 1988

Turnišče : Cankova
Mladost : Tišina
Črenšovci : Renkovci

Lipa : Dobrovnik
Bakovci : Polana
Dokležovje : Beltinka

VIII. kolo — 16. 10. 1988
Cankova : Dobrovnik
Renkovci : Polana
Tišina : Beltinka
Turnišče : Dokležovje
Mladost : Bakovci
Črenšovci : Lipa

IV. kolo — 18. 9. 1988

Cankova : Beltinka
Polana : Dokležovje
Dobrovnik : Bakovci
Renkovci : Lipa

Tišina : Črenšovci
Turnišče : Mladost

IX. kolo — 23. 10. 1988
Lipa : Cankova
Bakovci : Črenšovci
Dokležovje : Mladost
Beltinka : Turnišče
Polana : Tišina
Dobrovnik : Renkovci

V. kolo — 25. 9. 1988

Mladost : Cankova
Črenšovci : Turnišče
Lipa : Tišina

Bakovci : Renkovci
Dokležovje : Dobrovnik
Beltinka : Polana

X. kolo — 30. 10. 1988
Cankova : Renkovci
Tišina : Dobrovnik
Turnišče : Polana
Mladost : Beltinka
Črenšovci : Dokležovje
Lipa : Bakovci

VI. kolo — 2. 10. 1988

Cankova : Polana
Dobrovnik : Beltinka
Renkovci : Dokležovje

XI. kolo — 6. 11. 1988
Bakovci : Cankova
Dokležovje : Lipa
Beltinka : Črenšovci
Polana : Mladost
Dobrovnik : Turnišče
Renkovci : Tišina

Zapisano mimogrede

Jana je objavila reportaža o Kuzmi. To je še en dober zgled, na katerem se vidita žalost in beda anšega revijalnega novinarstva. Novinarka Danica Petrovič je prišla v Kuzmo za pol ure — brez reporter-skega kasetofona, brez fotoreporterja ali fotoaparata. Na hitro se je pogovarjala z vodjo knjižnice in predstavnikom Krajevne skupnosti. Res je, da je predstavnik Krajevne skupnosti dokaj nesporno dal podatke o kraju, a ta tako imenovana novinarka je vse to še bolj nesporno (ali zlonamerno) interpretirala. Objavila je vsak detalj, ki bi lahko bil pri bralcih vzrok za negativen odnos do tega kraja, s tem da je takšne detalje poveljala, več pozitivnih zgledov pa zamolčala. Ob besedi-lju je objavljena fotografija vasi s Primorskega, podpisana kot Kuzma. Takšen »portret« tega kraja najbrž ne bo spodbudil bralcev Jane, da bi knjižnici v Kuzmi poklonili knjige, niti ne bo spodbudil umetnikov, dabi gostovali po goriških vaseh. In tako je, zaradi neprofesionalnosti, prepotence in površnosti Jane, propadla dobra zamisel, ljudje tega kraja so bolj negativno predstavljeni javnosti. Tega si resnično niso zaslužili.

Človek Andreja Grabarja je druga knjiga, ki jo berem v slovenščini (prva je bila Podeželska zdravnica Ruže Vreg). Človek je sijajna knjiga. Spominja me na Andričeva Znamenja ob poti. Podčrtavam to-le Grabarjevo misel: »Prenekateri človek se ves posveti graditvi in urejanju posvetnih zadev. V prispodobi rečeno: ves čas samo ureja svojo obleko in samo nanjo misli. Če čas pa ugotovi, da je ostala samo še obleka, brez človeka, ki se je čisto zgubil.«

Renata Volgyi je simpatično dekle madžarske narodnosti iz Pinc pri Lendavi. Govoriva (na avtobusu od Zagreba do Lendave) o raznih vprašanjih, tudi o mednarodnih odnosih. »Moj materni jezik je madžarski, moja jezika pa sta tudi slovenski in srbohrvaški, ker živim z ljudmi, ki govorijo ta jezika. Rojena sem v Sloveniji, zato sem predvsem Slovenka in Jugoslavanica. V našem kraju žive skupaj Slovenci in Madžari. Mi ne poznamo nobenih nesporazumov na tej osnovi. Prireditve, ki jih imamo na vasi, so dvojezične. Obiskujejo jih Madžari in Slovenci, ne glede na to, kdo jih organizira. Vsi Madžari govorijo slovensko in takoj ko slišijo ta jezik, ga začno govoriti. Slovenci se trudijo naučiti čim več madžarsko, čeprav za sporazumevanje to ni nujno, ker znajo vsi Madžari slovensko.«

V teh norih časih, ko je vsakodnevno sporazumevanje med ljudmi različnih narodnosti vse težje (ob kontaktu s Srbi mnogi Albanci »ne znajo« niti ene srbske besede, Srbi pa ne pade na pamet, da bi se naučili kako albansko, to bi mu bilo poniževalno, pa tudi drugi se vse teže sporazumevajo), se mi zdi zelo pomembno zapisati to nenavadno navadno izpoved nenavadno navadnega dekleta iz Pinc pri Lendavi.

Če v Nedeljskem dnevniku objavim tri strani dolgo besedilo, dobim honorar od 30 do 40 tisoč dinarjev (tri do štiri stotine milijone). Honorar dobim čez približno 30 dni. Podobno je pri mariborskem 7 D. Če tako besedilo objavim v zagrebškem Vjesniku, dobim 20 tisoč po 60 dneh. Od Politike dobim 10 tisoč dinarjev po šestih mesecih. (Res me zanima, kako ho z Vestnikom?) Tudi to je pokazatelj duhovne in gospodarske sfere v naši državi. Moram najti način, da bom dodatno zaslužil — od pisanja se očitno ne more živeti. Spaso Canković

KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota, o. sol. o.

ABC POMURKA
HRANILNO-KREDITNA SLUŽBA
PANONKE
MURSKA SOBOTA
na podlagi sklepa zbora delegatov HKS

RAZPISUJE
dela oz. naloge

DIREKTORJA HKS

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in drugimi samoupravnimi splošnimi akti, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo višjo šolo ekonomske smeri ali pravne smeri in 4 leta delovnih izkušenj,
- ali da imajo srednjo šolo istih smeri in šest let delovnih izkušenj.

Mandat traja 4 leta.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov ABC POMURKA, HRANILNO-KREDITNA SLUŽBA PANONKE, Murska Sobota, Markišavska 3, z oznako za razpisno komisijo.

ČREŠNJEVCI

Obnova vile Holt

Dela pri obnovi vile Holt v Črešnjecih zdaj dobro potekajo in kaže, da bodo končana do konca oktobra. V vili bodo poleg šestih stanovanj kulturna dvorana in prostori za potrebe krajevne skupnosti Črešnjecji—Zbignovci. Gradbena dela izvaja pod nadzorstvom Zavoda za varstvo kulturne dediščine iz Maribora SGP Pomurje iz Murske Sobotne.

L. K.

Gasilstvo v preteklosti

Današnje gasilstvo širom po naši pokrajini je že skoraj kot nekakšna poklicna dejavnost. Tudi po vaseh se srečujemo z novejšo tehnologijo gašenja in skoraj vsak otrok pozna gasilski avtomobil, pa tudi opremo. A vedno ni bilo tako, zato pišem, da bi vrgli pogled malce nazaj. Vsega ni mogoče uspešno prikazovati, če ni dobrih informacij. In soboški gasilski muzej je resnično in dokaz za to. O njem se malo govori in podrobnosti o številnem stanju in vrednosti eksponatov se samo zaupno šepetajo. Zbiranje gasilskih predmetov, zanimivih dokumentov, praporjev in odlikovanj ni krik mode, niti delo posebneža, temveč etnografsko vzpostavljena aktivnost. Dejstvo je, da do sedaj takim podatkom ni nihče namenjal kake posebne pozornosti.

Razstavljene viri osvetljujejo stare prijeme, zanimivosti, samostojnosti in izkušene modele. Zbrano pa še ne daje vsestranskega pregleda. Eden izmed problemov je težko zbiranje in odkupovanje vseh ohranjenih dokumentov za celovito proučevanje prekmurskega gasilstva. Bržkone predstavlja največjo oviro za resno delo in ureditev muzeja tudi potrebni strokovni kader, ki bi s poglobljeno obdelavo znal prikazati pomen in značaj delovanja društev pri obrambi in zaščiti ljudskega imetja.

Vsekakor bi bilo koristno podpreti razširitev in uporabnost gasil-skega muzeja v Murski Soboti. Z njim sprotno krmari gasilski poveljnik Franček Gomboc in skuša tematsko lepo porazdeliti in oblikovati to malo, a bogato gasilsko zakladnico v tesnem razstavnem prostoru. Mnogi dokumenti so redkost in bodo v precejšnji meri služili raziskovalcem naše preteklosti.

Med temi gospodarskimi in drugimi razvojnimi prizadevanji je bilo gasilstvo skozi desetletja posebno negovano in redka organizacija, v kateri so ljudje gledali z zaupanjem, in tako bo očitno tudi v prihodnosti. Pomurja pa se vprašanje, ali smo po naših šolah dovolj resno predstavljeni pomen gasilstva? Spodbude in primerni pristopi so pri gasilstvu vsekakor v pomembni gasilski dejavnosti. To niso programi v razpisi — to je družbena potreba!

Dini Titan

pisma, mnenja, stališča

Pomurje — turistično zdravilišče Evrope

Precej let se že razpravlja o finančnem problemu soboškega letnega kopališča in tudi letos je ta problem spet aktualen. Kaže, da ne moremo, nočemo ali ne znamo najti prave poti iz te zaga-te. Pred leti se je govorilo, naj bi to stvar rešili z zasebnim sektor-jem. Mogoče bi bila to še naj-boljša rešitev. Nastane pa seveda zelo pereč problem — bogatenje zasebnika. Ta stvar pa nam dela že vsa povojna leta velike preglavice. Tu si moram nehote sposo-diti besede tovariša Ivana Sifter-ja, dolgoletnega uspešnega di- rektorja zagrebške tovarne svin-čnikov in zelo uspešnega gospo- darstvenika, ki je v intervjuju za Danas dejal: »Če bi se od leta 1945 naprej borili z enako vne- mo proti revščini, kot smo se proti bogatenju, bi bili danes so- cialistična Švica.« (Večer, 11. ju- nij 1988)

Moram se vrniti na osnovno vprašanje za to razmišljanje, to je soboško letno kopališče. Kako neki ga rešiti iz finančnih zagat? Mislím, da je zdaj v Murski So- boti za nekaj takega idealen pri- mer in čas. Letos smo dobili v Murski Soboti že dve vrtni tople vode, in to v samem središču me- sta. Kakšni so načrti s tema vrtni- nama, ne vem, vem le to, da sta namenjeni ogrevanju stanovanj. Mislim pa, da je to veliko prema- lo. Z marsikom sem se pogovar- jal in vsak je bil z mano vred ze- lo vesel te pridobitve. Vsak je bil mnenja, da bi se moralo to izko- ristiti tudi v zdravstvene namene in nobenemu ne bi bilo žal dati še kaj denarja za to gradnjo. Zdravstvo je vsak dan dražje in nedostopno in vsak bi si z vese- ljem lajšal telesne težave kar tu

doma. Prevoz je iz dneva v dan dražji, pa tudi primeren ni naj- bolj za tovrstno zdravljenje v od- daljenih termalnih kopališčih. Pa tudi gostov imajo v teh kopali- ščih povsod dovolj. Potrebno je čim več takih objektov usposobi- ti, držati primeren red in čistočo, vpeljati dobre gostinske usluge, reklamno in še vse ostalo potreb- no. Prav gotovo, da bi bilo kruha za vse dovolj. Greh bi bil, da vse- ga tega ne bi izkoristili, saj živi- mo — vsaj v Pomurju tako kaže — nad vročim morjem ali vsaj je- zerom. Tako bi lahko kopalno sezono podaljšali skozi vse leto. Toplo vodo bi speljali v obstoje- če bazene, čez čas pa še kakega pokrili ali pa celo dogradili. Mi- slím, da bi se to dalo urediti z ne prevelikimi stroški. Bojim pa se tega, da bi mogoče kdo rekel, da imamo takih kopališč že dovolj. To bi bilo popolnoma zgrešeno in seveda voda na mlin tistih, ki že gospodarijo s takimi kopališči (Moravske Toplice, Banovci, Lendava, Radenska). Tu pa se spet začne naš začarani krog, ki pa je vedno skrit za »najlepšim cvetjem«.

Poglejmo si drugi tak primer termalnega vrelca, to je vrtna pri Rimski čardi. Po že znanih anali- zah je ta voda zelo primerna za zdravljenje kožne bolezni — lu- skavice. Po zagotovilih strokov- njakov je menda ena najboljših v Evropi. Na tem mestu bi bilo lahko še davno primerno zdravi- lišče s hoteli in vsemi drugimi potrebnimi objekti. Narava in te- ren sta za kaj takega prav ideal- na. Ta vrtna pa zdaj že leta in le- ta sameva, prerasla jo je visoka trava in grmičevje; namesto da bi se dobro vloženi kapital že da-

vno vračal in dajal nova delovna mesta ter omogočal ljudem po- trebno zdravje. Zdaj pa vemo, kaj zavira ves ta razvoj. Lastnik vrtnice nima kapitala za gradnjo, drugemu pa je ne odstopi. Tu spet najdemo lepo skrito pravilo: »Če jaz ne morem, kudi ti (drugi) ne boš.« In tako se ta stvar vleče iz leta v leto v našem dobrem go- spodarstvu in seveda še marsikje drugje. Tak način dela in reševa- nja naših problemov nas ne bo pripeljal na zeleno vejo, kvečje- mu le na suh in strohnel štor.

Imam občutek, da se niti ne zavedamo, kakšne možnosti vse se nam ponujajo z našo danost- jo, ko prebivamo na tako ugod- nem »toplém morju«. Mislim, da se veliko ne motim, če rečem, da bi bilo lahko Pomurje evropsko zdravilišče in da bi vsi lahko žive- li samo od gostinstva, turizma, turističnega zdravstva, vrtnar- stva, sadjarstva, vinogradništva in temu podobnega. Takih pri- ložnosti so na svetu malokje, pa sem ga že precej prepotoval in si ga ogledal. Delni zametki tega so zdaj že v madžarskih termalnih kopališčih.

Imamo čudovite gozdove, je- zera, reke, vinograde. Imamo Radensko z mineralnimi vrelci in točenjem brezaikoholnih pijač. Imamo gostinsko šolo in šole za vse druge storitvene obrti. Posta- vili bi lahko nešteto rastlinjakov, kjer bi lahko vse leto vzgajali po- vrtnine, cvetje in drugo. Vse to se da dobro prodati doma, še bolje na tujem. Naša geografska lega- nam to še posebej omogoča. Ali ni bilo nesmiselno rušenje oz. odstranitev železniških tirov (»mariška«) kot povezave s sve- tom? Vse Pomurje bi lahko bilo

eno samo turistično zdravilišče in vsi bi lahko dobro živeli na ra- čun vseh teh naravnih lepot in bogastva, skritega v naši materi zemlji. Vse to bi naši pridni in delavni ljudje znali izkoristiti, treba jim je samo dati možnost, dobre razvojne programe, pred- vsem pa odstraniti bojazen pred bogatenjem in večno skrito in spremljajočo zavist in primitivi- zem.

Nisem strokovnjak za eko- nomsko vprašanja, vendar se sprašujem, kdo bo lahko rešil na- še gospodarstvo iz začaranega (zavoženega) kroga. Prav gotovo da ne tisti, ki se ni bogatil in ni dobral gospodaril. Kdor nima ka- pitala, nima izkušenj, se ne more iti dobrega in pametnega gospo- darja. Odkod pa zdaj dobivamo vsa mogoča posojila? Pa to je vendar kapitalistični svet in nje- gov kapital. Taka pomembna go- spodarska vprašanja se ne dajo rešiti z izkupičkom enega dneva, niti meseca, ne leta. Treba je ka- pital ustvarjati, ga pametno vlagati in obratovati — se pravi, treba se je bogatiti. Pri nas pa nam ustvarjeni kapital poberejo zve- zni in drugi predpisi ali pa tega preveč sami »pojemo« (ostanek vsega). Odkod nam potem denar za razvoj, za raziskave, napredek in modernizacijo?

Razmislím, pljunimo v roke, vse našteje in še druge dobrote nam zemlja ponuja, sklonimo se in lahko so naše. Marsikdo od naših zdomcev bi rade volje vlo- žil denar v te objekte, pa tudi do- ma bi se našli. Poskušajmo, ustvarimo si boljše čase in pri- hodnost.

Ljuzje Veberič,
Murska Sobota

Navadni ljudje umirajo sami ...

Pred nekaj tedni sem poslala na enoto SPIZ-a v M. Soboti ter na republiko Skupnost pokoj- ninskega in invalidskega zavaro- vanja v Ljubljani odprto pismo, katerega vsebino sem strnila v ja članek, ker bi bilo celotno pismo preobsežno za objavo. Povzetek objavljam v želji, da bi bil potek upokojitve (predvsem invalid- ske) čim krajši in enostaven ter v želji, da bi bila človeškost bolj človeška. Pišem tudi v imenu ti- stih, katerih misli so hitrejšje od črke na papirju in jih zatorej ne prenašajo v javno besedo. Ker gre proces invalidskega upokoje- vanja tudi skozi nešteto zdravni- ških pregledov, pri katerih člove- škost velikokrat pade na izpitu, sem se dotaknila tudi tega pro- blema.

V zelo kratkem času sem dobi- la od enote SPIZ-a v M. Soboti tudi odgovor na moje pismo. Od- govor je zelo korekten, v marsi- čem potrjuje moja predvideva- nja, predvsem pa daje napotila, kako urediti pravice iz pokojnin- skega zavarovanja po očetovi smrti. Še vedno sem prepričana, da bi vsa ta navodila morala biti sestavni del uveljavljanja pravic iz naslova upokojitve, uveljavlja- nja nekaterih drugih dodatkov (za nego, varstveni dodatek) ter ravnanje v primeru prenehanja teh pravic. Na žalost še vedno ostaja samo občutek, da je toliko boljše za SPIZ (in njegova finan- čna sredstva), če upokojeni obča- ni »ne vedo« za vse dodatke, do katerih so upravičeni.

Dne 26. julija tega leta je moj oče, ki je umrl 7. julija, dobil od enote SPIZ-a v M. Soboti na do- pisnici obvestilo, da se mora 30. julija ogledati pri zdravniški ko- misiji pri omenjeni enoti. Moja predvidevanja, da je poziv na dopisnici odgovor na prošnjo za dodatke za nego, so bila po od- govoru enote SPIZ-a pravična, čeprav smo bili v družini obve- ščeni, da tovrstne preglede opravlja na domu za to določeni zdravnik. Oče je moral teh pre- gledov opraviti ničkoliko, pre- den je bil invalidsko upokojen.

Ko je bil končno upokojen (po dveh letih bolniškega staleža) lanskega aprila, je moral vse do jeseni čakati na prvo akontacijo, katere vrednost je bila takrat že krepko razveljavljena. Pa še ta prvi denar je prišel po številnih urgencah, saj oče ni mogel pre- nesti, da njegov denar tava nekje po uradih in se izgublja v biro- kraciji.

Ker je bila njegova pokojnina najnižja in ker oče ni imel pre- moženja, je bil po (naključnem)

opozorilu socialne službe v G. Radgoni upravičen tudi do var- stvenega dodatka. Na dan oče- tove smrti je pripotovala iz SPIZ-a v M. Soboti odločba, da ni upra- vičen do tega dodatka, ker proš- nji ni bilo priloženo potrdilo o premoženjskem stanju, čeprav je iz kopije prošnje razvidno, da je bilo potrdilo priloženo.

Verjamem, da se ob velikem številu upokojencev upravičeno dogajajo tudi take napake. Toda moj oče je štirideset let vlagal v pokojninski sklad — življenjske moči je mnogo prežgadal izčrpal pri težkem delu, na koncu, ko je čisto omagal, pa je moral skozi nešteto pregledov, da so uradno potrdili njegovo nezmožnost za delo. Mogoče je malo manj za- pletov pri tistih, ki so invalidsko upokojeni že dolga leta, pa še lahko z zavidanja vredno energijo obdelujejo svoje gorice ...

Formularji o smrti mojega očeta so bili izpolnjeni v veliko kopijah, pa so jih v enoti SPIZ-a kljub temu prezrli. Ne verjamem, da jih bodo prezrli takrat, ko bi morali nakazati naslednjo pokoj- nino.

Očetov zadnji teden je potekal na relaciji splošni zdravnik — napotnica za bolnico — odkloni- tel bolnišnične nege — spet tri dni bolnice in — smrt.

Nekaj dni pred smrtjo sta ma- ma in brat očeta odpeljala z na- potnico dežurnega zdravnika v G. Radgoni za pregled pri urolo- gu v bolnici v M. Soboti. Urolog na kirurškem oddelku nove bol- nice je grobo odsvolil očeta, češ: Kaj iščete tukaj — tu nimate kaj iskati — in ga napotil na interni oddelk. O tem, kako priti do tja s človekom, ki ni mogel hoditi, ni bilo govora. Tudi o tem ne, kdo je odgovoren na napotnico oz. za pravi kraj bolnišničnega pregleda! Bolnik prav gotovo ne!

Na internem oddelku je oče čakal celih šest ur! Rezultat pregleda so bi- le napeljene cevke za odvod vode in odpustitev iz bolnice z diagnozo, da je »ostalo vse v redu«, čeprav smo vsi domači srčno upali, da ga bodo zadr- žali v bolnici in mu skušali pomagati vsaj malo, saj do takrat še nikoli ni bil v bolnici.

Nekaj dníza tem je bil oče s srčnim infarktom prepeljan v bolnico, čeprav so nekaj dni pred tem v isti bolnici ugotovili, da je srce brez posebnosti in čeprav je patolog po občudnji ugotovil, da je pred nekaj meseci že preživel infarkt ...

Morda bo kdo rekel: le čevlje sodi naj kopitar. ... Že prav — toda v nas ostaja občutek, da ni bilo storjeno vse in da bi mu lahko vsaj omilili boleči- no zadnjih dni. Ostaja tudi grenak občutek, da je bil »premahjen« za ustrezno zdravniško pozornost ...

Irena Petek-Forenc

OBČINSKA KONFERENCA ZSMS
LJUTOMER

ODPRTO PISMO

8. 8. 1988 smo bili s strani OK SZDL Ljutomer uradno obveščeni o začetku evidentiranja za člana Predsedstva SR Slovenije. Rok, do katerega naj bi sporočili imena evidentiranih je določen do 5. 9. 1988. Menimo, da je glede na čas dopustov ta rok odločno pre- kratek in predlagamo, da se podaljša. Obenem ugotavljamo, da se v Ljutomeru še ni plegla burja v zve- zi s kandidatu Vinka Vasleta za člana predsedstva SRS in Mojce Drčar-Murko za predsednico Predsedstva SRS. Pred postopki za novega člana predsedstva je po našem mnenju nujno treba jasno in javno odgovoriti na nekaj vprašanj, ki vam jih zastavljamo.

1. Republiškem svetu ZSS

Stanko Klemen, sekretar zadruge Ljutomer—Križevci in član ob- činske volilne komisije, je na enem zadnjih sestankov OO ZSMS Mladi združnik, ki je trajal pozno v noč, trdil, da je RS ZSS izdal navodilo o pripravi in izvedbi Temeljne kandidacijske konference, po katerem je lahko TKK preprosto tudi zbor delavcev.

Glede na to vas sprašujemo: Ali je res, da je RS ZSS izdal navo- dila, po katerih je TKK sklicana in pripravljena preprosto kot zbor delavcev? Posebej pa pričakujemo vaš odgovor na vprašanje, kako naj bi se to določilo uporabljalo v primerih kmetijskih zdru- g, kajti zadruge so organizacije kmetov. V Statutu KZ Ljutomer—Križevci jasno piše, da morajo biti vsi samoupravni organi zadr- ge sestavljeni tako, da imajo v njih predstavniki kmetov 2/3 veči- no. Na TKK v zadruzi, na kateri so obravnavali možne kandidate za predsednika in člana predsedstva SRS, bi torej po našem mne- nju moralo biti prisotnih še dvakrat toliko kmetov, članov zadr- ge, kot je bilo prisotnih zaposlenih v zadruzi. Toda kmetov, član- ov zadruge, na TKK ni bilo, saj nanjo niso bili povabljeni. Če ste res izdali navodila, na katera se je večkrat skliceval vaš občinski sindikalni funkcionar Marko Milič, potem moramo ugotoviti, da ste s tem navodilom slovenskim kmetom, članom zadrug v minu- lni predvolilnih postopkih odvzeli njihovo zakonito pravico, da prek zadrug sodelujejo v razpravah o možnih kandidatih in da predlagajo nove možne kandidate za funkcije v SRS. Ste s tem zavestno kršili volilno zakonodajo? Tako kot ima delavec pravico, da sodeluje v predvolilnih postop- kih enkrat kot delavec v ozdu, drugi kot občan v KS, ima enako pravico tudi kmet — član zadruge! Kako nameravate to krivico popraviti?

2. Republiški konferenci SZDL

Funkcionarji OK SZDL se izgovarjajo, da je do zapletov v zvezi s kandidatu Vinka Vasleta za člana predsedstva prišlo potem, ko so jih iz RK SZDL pozvali, naj obrazložijo odločitev OKK Ljuto- mer, naj se v nadaljnjih postopkih kot možni kandidat za člana predsedstva upošteva tudi Vinko Vasle.

Glede na to vas prosimo, da odgovorite, ali ste res, in če ste, zakaj ste, zahtevali obrazložitev za Vinka Vasleta? Ali ste isto obrazložite- tev zahtevali tudi v Lendavi, kjer je bil Vasle prav tako evidenti- ran?

Ali ste obrazložitev zahtevali samo za Vasleta ali tudi za druge predloge?

Prosimo, da nam na zastavljena vprašanja jasno in konkretno od- govorite, kajti pred vključitvijo v nove postopke moramo vedeti, ali je bil v predhodnih postopkih sporen samo Vasle, ali samo Lju- tomer, ali samo Ljutomer in Vasle skupaj.

Obenem želimo izkoristiti to priložnost, da vas spomnimo na pi- smo, ki so vam ga pred meseci s tem v zvezi že poslali mladinci OO ZSMS Mladi združnik. Odgovor sekretarja republiške volil- ne komisije so na zadrugi neopoblaščno odprli in zadržali več tednov, ne da bi ga izročili naslovniku. OO ZSMS. Šele na zahte- vo mladincev so jim že odprto pismo le izročili. V tem primeru je bilo izraženo tudi upanje, da bodo v občini vse prizadete strani skušale problem sporazumno razrešiti. Po naročilu predstavnikov OO ZSMS Mladi združnik vam sporočamo, da s strani OK SZDL ni bil sklican noben sestanek ali razgovor s predstavniki dotične mladinske organizacije in torej znotraj OK SZDL ni bilo volje za sporazumno razrešitev teh vprašanj.

Za OK ZSMS LJUTOMER
sekretar:
Roman PLOHL

TOVARNA DUŠIKA RUŠE n.sol.o.

**TOZD PROIZVODNJA KREMENCEVEGA
PESKA PUCONCI n.sol.o.**

69201 Puconci
Telefon: (069) 72-520, 72-521
Telegram: Separacija Puconci

NAŠ NASVET:

HIDROIZOLACIJA

Dobro izvedena hidroizolacija je eden od osnovnih pogojev za uporabnost in trajnost gradbenih objektov. Vлага kvari konstrukcijo, hladi prostore in ustvarja nezdravo okolje. Največkrat je med gradnjo storjene napake pozneje težko odpraviti, oziroma je to težko izvedljivo, pa tudi drago, posebno če za saniranje uporabljamo klasične materiale. V svetu — in vse bolj tudi pri nas — pa se uveljavljajo tako za sanacije kot hidroizolacije novih objektov polimerbetonski hidroizolacijski materiali.

Prednosti polimerbetonske hidroizolacije pred klasično izolacijo so: lahko se nanaša na vlažno podlago; je obenem končna obdelava zidu ali gradbene konstrukcije, kjer je lahko izolacija tudi fini zaključni malter; poznejša končna obdelava se lahko izvede v vsaki znani tehniki (pleskanje, polaganje keramike itd.), in to direktno na izolacijo; izvedba izolacije je mnogo bolj enostavna in za približno 30 odstotkov cenejša od klasične.

Naša paleta hidroizolacijskih materialov obsega tako pomožne materiale za pripravo podlage (hidrovezni malterji HI-DROZAT in HIDROKIT), kot več različnih končnih premazov (HIDROTES PLUS), ki se lahko uporabljajo tudi za antikorozivno zaščito betona in končni fasadni sloj.

Izvedba hidroizolacije

Naprej pripravimo podlago. Pri opečni podlagi moramo najprej obdelati podlago s podaljšano cementno malto. Pri sanacijah je treba podlago očistiti vseh navezanih in slabo vezanih delov, tako da imamo stabilno podlago, očistimo pa jo tudi vse umazanije. Če je podlaga presuha, jo rahlo navlažimo. Ob nanosu izolacije pazimo, da premaz ne pride v stik s tekočo vodo, ker bi nam ga sprala.

Način dela

Če izoliramo že med gradnjo, uporabljamo HIDROKIT in HIDROTES PLUS. S HIDROKITOM naprej dodatno zaščitimo vsa kritična mesta, to je predvsem vse stike, nato pa s PREMAZOM HIDROTES obdelamo vso površino, ki jo želimo izolirati. Odvisno od predvidenih pritiskov uporabljamo dva ali tri premaze na površino. Pri sanacijah moramo najprej izključiti neposredni stik z vodo. Mesto vdora vode najprej zapremo s hidrovezno malto HIDROZAT. Delamo hitro, ker se malta strdi že v eni minuti. Ko smo tako zaprli vsa mesta vdora vode, uporabimo HIDROKIT in z njim dodatno zaščitimo vsa kritična mesta. Šele nato s premazom HIDROTES PLUS obdelamo celotno površino. Končni premaz dodatno negujemo kot vse druge betone, če temperature razmere to zahtevajo.

Pri uporabi na zunanjih površinah priporočamo zaščito premaza pred mehanskimi udarci in mrazom s tanko cementno malto.

marles na sejmu

**20.—28. 8. 1988
KMETIJSKI SEJEM
GORNJA RADGONA**

*Obiščite naš razstveni
prostor!*

marles marles je marles

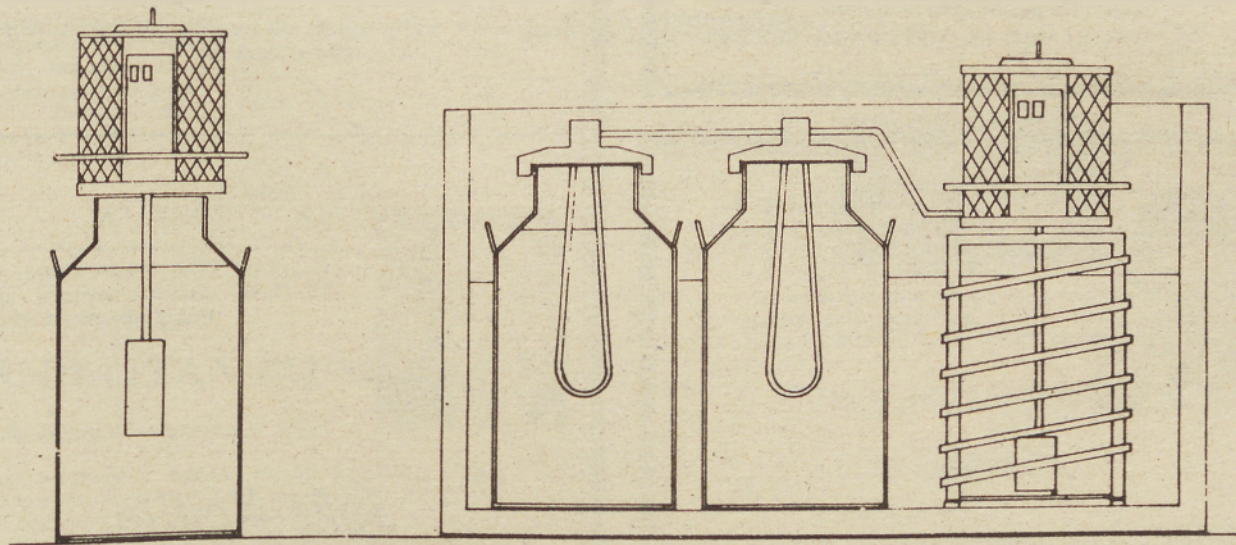
Lth

Loške tovarne hladilnikov Škofja Loka

HLADILNIKI MLEKA ZA SODOBNE KMETIJSKE PROIZVAJALCE

HM 1+1

HM 2+2

Lth

64220 Škofja Loka, Kldričeva 66, Jugoslavija, tel. (064) 60 091

PRI 35 STOPINJAH CELZIJA NA OBISKU PRI POLARNIH LISICAH

LETNO 100 KOŽ POLARNIH LISIC

Krznno že dolgo ni več privilegij posameznikov. Povečan standard večjega števila državljanov je prispeval k večjemu povpraševanju po oblačilih iz krzna, znanih po praktičnosti in trajnosti. Prav tu je iskati vzrok za vse večje število tistih, ki vzgajajo (redijo) živali z iskanim krznom.

V Tropovcih pri Murski Soboti so pri Alojzu Verbanu pred dnevi dobile domovinsko pravico polarne lisice. Alojz že pet let vzreja nutrije, kožuhe pa prodaja zagrebškimi krznarjem. Tačas jih je v boksih, v katerih mora biti tudi voda, 200.

Po dobrih izkušnjah z nutrijami se je odločil še za rejo polarnih lisic. V prostorne kletke je kupil 6 lisic in tri lisjake.

Dolgo, vse do 30. let našega stoletja, je veljalo prepričanje, da je to kožuharico mogoče uspešno gojiti samo v deželah, ki mejijo z arktičnim otočjem. Že v letih pred drugo svetovno vojno pa so osnovali prve farme za vzrejo v Nemčiji. Pokazalo se je, da se polarna lisica zelo hitro aklimatizira. Tačas jo gojijo v številnih državah Evrope.

Lisice se parijo februarja in marca, povzrejo pa tudi do 14 mladičev. Alojz je za samice pripravil 12 kletk, tako da bo že prihodnje leto redil in naslednjo zimo, ko je kožuh gost, odrli okoli 100 lisic. Kože, ki obdelane že zdaj stanejo 480 tisoč dinarjev, bo prodajal zagrebškimi krznarjem, pa tudi na domu.

Alojz krmi lisice z odpadnim mesom iz klavnice, mesom nutrije, od katerih prodaja le kožuhe, čeprav je meso tudi užitno. Sam jim pripravlja tudi z vitamini.

ni obogatene brikete, občasno pa doda k hrani tudi kuhan krompir. Za prehrano je mogoče uporabiti tudi prekuhanu meso poginulih živali in rib. Rastlinske hrane lahko doda dnevno 30 odstotkov. Odrasla žival dnevno poje 500 gramov krmne mešanice. Brejim in doječim lisicam je potrebno dati od 10 do 40 odstotkov več hrane. Živali se hranijo

enkrat dnevno, med laktacijo pa jih je treba krmiti zjutraj in zvečer. Bivališče živali mora biti vetrovno v smeri sever-jug, mrežaste kletke 75 cm nad zemljo in v listnatem gozdu, kjer imajo pozimi in spomladi do živali dostop sončni žarki, ki vplivajo na barvo in s tem kakovost kožuha.

Boris Hegeduš

ARCEOMURKA

Kmetijska zadruga
Ljutomer - Križevci o. sol. o.
Križevci pri Ljutomeru

TOZD
MURSKO POLJE o. sol. o.
Veržej

Razpisna komisija Delavskega sveta tozda Mursko polje, Križevci pri Ljutomeru, razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa

Pogoji:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo veterinarske, agronomske ali ekonomske smeri in 3 oz. 5 let prakse na vodilnih delovnih mestih,
- sposobnost organizacije v perutinarstvu, poljedelstvu in sadjarstvu,
- moralno-politična neoporečnost.

Pismene prijave s priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti kuverti z oznako za razpisno komisijo na naslov:

ABC Pomurka, KZ Ljutomer-Križevci, tozda Mursko polje, Križevci pri Ljutomeru, v 15 dneh po objavi razpisa.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po sklepu DS tozda Mursko polje.

Mandat za opravljanje razpisnih nalog traja 4 leta.

IMPORT-EXPORT

POLJOOPSKRBA ZAGREB

● UGODNI NAKUPI ● VELIKA IZBIRA KMETIJSKE MEHANIZACIJE IN REZERVNIH DELOV ZA TOMO VINKOVIĆ, TORPEDO, URSUS, KOSILNICO GRAMIP ITN. ● POPUSTI

Obiščite nas na radgonskem sejmu!

SLOVENIJATURIST

Haj, pojedite z nami!

Sklad za dopolnilno izobraževanje in OO ZSS delavcev, zaposlenih pri obrtnikih občine Murska Sobotica.

vabita 10. septembra na strokovno ekskurzijo

na mednarodni sejem obrti in drobnega gospodarstva v Celju.

Prijave zbira do vključno 2. septembra SLOVENIJATURIST, Titova 1, Murska Sobotica. Tam dobite vse potrebne informacije.

JEKLO TEHNA

*dobimo
se na*

KMETIJSKEM SEJMU

v Gornji Radgoni
20.—28. avgusta 1988

za vas razstavljamo:

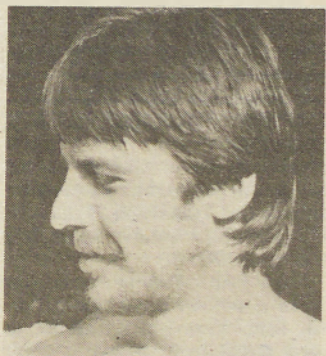
- avtomobile CILIOS-CITROEN
- avtomobile IMV-RENAULT
- kamp prikolice IMV ADRIA
- avtomobile DAHATSU,
- japonska motorje KAWASAKI,
- japonska kmetijsko mehanizacijo HOLDER, ZHN
- CLEMENS, ZRN
- PLATZ, ZRN

Lendavčani oživljajo taborniško organizacijo

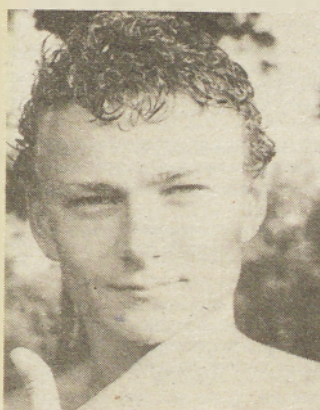
Zveza tabornikov občine Lendava, ki je tačas najdejavnejša v Pomurju, je ob Bukoviškem jezeru pripravila 12-dnevni vodniški tečaj. To je zelo spodbudno za nadaljnji razvoj taborništva v naši pokrajini, četudi je 20 udeležencev nekoliko manj, kot so predvidevali. Tačas je namreč taborništvo v krizi, saj so na šolah redki učitelji, ki so še pripravljeni delati kot mentorji z mladimi taborniki — čebelicami in medvedki.

Pomanjkanje vodnikov pa je poleg finančnih sredstev tudi glavni vzrok, da se je članstvo v taborniško organizacijo zelo skrčilo, da so prenehali delovati številni odredi in da v Ljutomerški občini sploh nimamo taborniške organizacije. Pomurski taborniki nameravajo ob letošnjem praznovanju 125-letnice prvega slovenskega tabora v Ljutomeru postaviti propagandni tabor, v dogovoru s SZDL pa naj bi tudi v Ljutomerški občini ustanovili taborniško organizacijo. Sicer pa smo ob našem obisku tabora ob Bukoviškem jezeru v pogovoru z znanimi in dolgoletnimi taborniki delavci Jožetom Vidalom, Marjanom Žerdinom in Čabo Sabom izvedeli marsikaj zanimivega iz dela in življenja taborniške organizacije. Zanimiva je bila ugotovitev Marjana Žerdina, sekretarja lendavske občinske taborniške organizacije, da so pri oživljanju svoje organizacije lažje reševali materialni kot kadrovi položaj, kajti na nekate-

rih šolah vodstva ne kažejo pravega razumevanja. Razveseljiva pa je ugotovitev, da so v Lendavi rešili klubske prostore, čeprav so ti potrebni precejšnje preureditve, ter da ponovno oživlja taborništvo v Črenšovcih, kjer je bilo včasih jedro taborniške organizacije. V Lendavi so se tudi dogovorili, da bodo taborniško opremo, ki je zelo draga in potrebna vzdrževanja, kupovali in izposojali v občinski taborniški organizaciji. Z razumevanjem in dobrim sodelovanjem s sekretariatom za ljudsko obrambo skupščine občine in TKS občine Lendava so uspeli kupiti nekaj zelo potrebnih taborniških opreme. Vodniški tabor ob Bukoviškem jezeru je bil skrbno pripravljen, čeprav je bil na začetku brez kuharja in so si hrano morali pripravljati kar sami. Kot nam je povedal načelnik lendavske občinske taborniške organizacije Čaba Sabo, je program vodniškega tečaja, ki so ga obiskovali tudi nekateri taborniki iz sobo-

Čaba Sabo

Arpad Gal

ške občine, podoben programu, ki ga ima republiška gozdna šola v Bohinju prilagojen pomurskim razmeram. Tako je program tečaja zajemal organiziranost, cilje, naloge, metode dela, orientacijo, življenje v naravi, pionirstvo in drugo. Mladi mentorji so si na tečaju prav gotovo pridobili osnovno znanje za delo v odredih. Program vodniškega tečaja so tudi izvedli tako, kot če bi bila udeležba dvakrat večja. Skratka, mladi vodniki so si pridobili dovolj znanja pri opravljanju svojega poslanstva v odredih, kot je spoznavanje načina življenja v naravi, domoljubna, domovinska vzgoja, bratstvo in enotnost ter medsebojno tovarštvo, ohranjanje tradicij NOB in revolucije ter drugo, kar krasa taborniško organizacijo. V taboru pa so tudi izvedli taborniški mnogoboj. Tudi Jože Vild, območni starešina tabornikov, je ugodno ocenil prizadevanja lendavske taborniške organizacije in organizacijo vodniškega tečaja, za katerega je menil, da gre za področni tečaj.

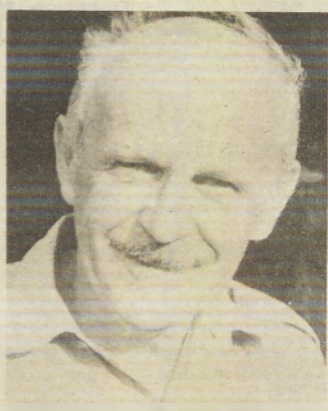
Opozoril pa je tudi na nekatere probleme, s katerimi se taborniki v zadnjih letih srečujejo pri opravljanju svojih nalog. Dejal je, da materialni položaj krizo taborni-

štva povečuje, vendar upa, da bo nekaj zanesenjakov vseeno uspešno opravljalo pglavitne naloge taborništva: domovinsko vzgojo, predanost ohranjanju pridobitev in tradicij NOB ter prenašanje na mlajše rodove, seveda vse v sodobnem duhu, času primerno in sprejemljivo. Tabornike iz soboške občine pa še posebej zavezuje letošnje priznanje Zveze združenj borcev NOB Jugoslavije — zlata plaketa za dosežke in uspehe pri prenašanju tradicij NOB na mlajše rodove, ki so jo dobili ob dnevu borca. Zadovoljstvo, da se je udeležil tabora ob Bukoviškem jezeru je izrazil tudi dijak tretjega letnika srednje elektrotehniške šole v Mariboru Arpad Gal iz Lendave, ki se s taborništvom ukvarja že od petega leta. S taborništvom se ukvarja zato, ker ga privlači narava, v njej živi, jo spoznava in vedno doživlja kaj novega. Za uspešen tečaj vodnikov ob Bukoviškem jezeru si Lendavčani zaslužijo vse priznanje.

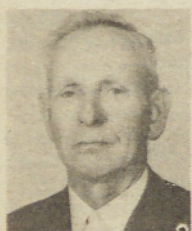
Feri Maučec

Marjan Žerdin

Jože Vild

Zakaj usoda posega tja, kjer je najmanj zaželen? Vzame ti, kar si imel najraje.

V SPOMIN

29. avgusta 1988 mineva 10 let, odkar nas je zapustil dobri mož in oče

Jože Lebar
iz Turnišča

Hvala ti za vse!

VSI NJEGOVI

Ni več trpljenja, ni več bolečine, življenje je trudno končalo svoj boj.
(Gregorčič)

ZAHVALA

Tiho, kakor tiho ugasne dogorela sveča, je po 78 letih ugasnilo življenje naše drage

Jožefe Fük

roj. Fartek
iz Kuzme

V težkih trenutkih slovesa ste nam stali ob strani sorodniki, prijatelji, sosede in znanci, darovali vence in cvetje ali v dobrodelne namene, ustno ali pisno izrazili sožalje in se udeležili zadnjega slovesa od drage pokojnice. Vsem iskrena hvala! Zahvala je namenjena tudi osebi internega in kirurškega oddelka soboške bolnišnice. Zahvaljujemo se g. duhovniku, pevcem žalostink, članom pevskega zbora kuda Stefan Kovač in predstavniku krajevne skupnosti.

VSI, KI SMO TE IMELI RADI

Bolečina da se skrili, pa tudi solze ni težko zatajiti, le vaju, ljuba mama in oče, mi nihče ne more več vrniti.

V SPOMIN

2. avgusta bo minilo šest let, odkar me je mnogo prežgodaj za vedno zapustila ljuba mama

Ana Kodila

Še danes je težko dojeti, da te, ljuba mama, nimam že šest dolgih let.

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja.

ZAHVALA

v 59. letu starosti nas je mnogo prežgodaj zapustil naš dragi oče, svak, stric in sorodnik

Janez Gyurica

kmetovalec
iz Sela 120

Ob nenadni in boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. župniku za pogrebni obred in govorniku KS tov. Grabarju za poslovične besede ter pevcem za odpe-te žalostinke.

Posebna hvala za vsestransko pomoč družini Tončke Kržanko iz Vučje Gomile, Ivanu Turku in njegovi družini z Vaneče ter družini Bele Kuharja z Vaneče.

Iskrena zahvala vsem sosedom in prijateljem!
Žalujejo: sin Feri z zaročenko Zdenko Novak, Denisom, Zdravkom in Zdenkico, očim Jože Horvat z družino iz Prosenjakovec in sestra Rozika z družino iz Nemčije

Minilo žalostno je leto, odkar zapustil svoje drage si. Čeprav tvoj glas se več ne sliši beseda tvoja v nas živi, povsod te čutimo mi vsi, med nami nepozahen si.

V SPOMIN

4. septembra bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in sorodnik

Franc Embersič

iz Trdkove

Še vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostaja le praznina, ki jo polni bolečina.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in stojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

19. julija 1988 me je komaj v 51. letu starosti zapustil še dragi oče

Jože Kodila

Resnica je kruta in neizprosna.

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste mi v najtežjih trenutkih stali ob strani in očeta pospremili na njegovi zadnji poti.

Dom brez vaju je ostal prazen, v mojem srcu pa krvaveča rana. Dragi oče in mama, odslej bo to srce ponosno bilo za vse tri.

Neutolažljiva hčerka Jožica in drugo sorodstvo

ARCROMURKA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

Tudi letos bomo sodelovali na mednarodnem Kmetijsko-živilskem sejmu v G. Radgoni. Predstavili se vam bomo z našimi izdelki in prodajnim programom vozil Zastava, protieksplozijsko zaščito, orožjem Zastave ter drugimi novostmi, ki se pri nas prvič pojavljajo na tržišču. Obiščite nas v dvorani sozda ABC POMURKA.

SERVIS motornih vozil in kmetijskih strojev

PRODAJA vozil z zastavo in rezervnih delov

zaščita **Dinitrol** zaščita **anti-explo**

K

Komisija za delovna razmerja
ELEKTRO-KONTAKT ZAGREB
Tozd Elektromaterial
LENDAVA

objavlja
prosta dela in naloge

1. KONSTRUKTER DELOVNIH NAPRAV IN PIPRAV I (1 delavec)
Pogoji:
— visoka izobrazba strojne smeri.
— 3 leta delovnih izkušenj na področju konstruiranja naprav in priprav.
— poskusno delo 3 mesece
Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas.

2. PROGRAMER SISTEMOV INFO (1 delavec)
Pogoji:
— višja ali srednja izobrazba organizacijske, informacijske, tehniške ali ekonomske smeri
— 2 leti delovnih izkušenj z višjo oziroma 3 leta s srednjo izobrazbo na področju programiranja,
— poskusno delo z VS izobrazbo je 3 mesece, s SS izobrazbo pa 2 meseca,
— pasivno znanje angleškega jezika.
Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas

Pod 1. in 2. točko je možnost sklenitve delovnega razmerja tudi s pripravnikom.

3. KONSTRUKTER DELOVNIH NAPRAV IN PIPRAV III — pripravnik (1 delavec)
Pogoji:
— srednja izobrazba strojne smeri.
Delovno razmerje sklenemo za določen čas

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: ELEKTRO-KONTAKT ZAGREB, tozd Elektromaterial, Kolodvorska 8, 69220 LENDAVA.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (Informativni del, Pionirski horuk, reklame in glasba), 18.00 »21-232«.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (Informativni del, Stokovnjak odgovarja, reklame in glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (Dežurstvo od 14 do 16 na telefon 21-232).	10.05 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem val, 12.00 Spored in madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldne (Aktualni prispevek, minuta za varstvo okolja, športne in druge novice, kmetijska oddaja, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (Informativni del, športna oddaja, kronika, glasba in reklame), 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (Informativni del, reportaža s pogovorom v živo, glasba, reklame), 18.00 Sotočje.	16.00 Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 Aktualno (Informativni del, gošpodarska tema, glasba in reklame), 18.00 Vprašanja - odgovori, 18.30 V zabavnem taktu.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (Informativni del, prispevki iz kulturnega življenja, reklame, glasba), 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
16.20 Tednik, ponovitev, 17.20 Poletna noč, ponovitev sužnja Isaura, brazilska nad. Sledge Hammer, 5. dela amer. naniz. 18.30 Oliver Twist, angl. nadaljevanka, 19.00 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 19.59 Zrcalo tedna, 20.20 Cagney in Lacey, am. nanizanka, 21.05 Na krilih vetra, 8. del dokument. serije, 21.55 TV dnevnik, 22.10 Poletna noč, Manhattan bo moj, am. nad. Inform. oddaja za goste iz tujine, 0.00 Rosemarin otrok, ameriški film.	17.20 Ponovitev otroških oddaj, Radovedni Taček: Vlak, 17.30 Pamet je boljša kot žamet: Kdo preganja črve v lesu, 17.35 Predigra življenja, ponovitev poljske otroške nadaljevalke, 18.05 Poletna noč, ponovitev Manhattan bo moj, ameriška nad. 19.05 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 19.59 Naš utrip, 20.20 Zrebanje 3 x 3, 20.30 Mednarodno letališče, ameriški film, 22.10 TV dnevnik, 22.25 Poletna noč, Manhattan bo moj, ameriška nad. Inform. oddaja za goste iz tujine, Rožnata nanizanka.	DEŽURSTVO: 9 do 13 na telefon 21-232.	16.50 Naš utrip, 17.05 Zrcalo tedna, 17.20 Poletna noč, ponovitev, Manhattan bo moj, ameriška nad. 18.20 Spored za otroke in mlade, Radovedni Taček, 18.35 Mala Nada, otroška nadaljevanka, 19.05 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 I. Pelant: Tretje nadstropje češkoslovaška nadaljevanka, 21.10 Mozaik kratkega filma: Zlate medalje Los Angelesa, 22.15 TV dnevnik, 22.30 Poletna noč, Manhattan bo moj, ameriška nad. Informativna oddaja za goste iz tujine. Ne-navadne zgodbe.	17.10 Poletna noč, ponovitev Manhattan bo moj, ameriška nad. Tudi takšni se rodijo, 18.40 Spored za otroke in mlade: Pamet je boljša kot žamet - kuharska učenost, 18.45 Hura, pekli bomo koruzo, 19.05 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 R. Bajic, S. Stefanović Ravasi: Odkos drama TV Beograd, 21.30 TV dnevnik, 21.45 Poletna noč, Manhattan bo moj, ameriška nad. Informativna oddaja za goste iz tujine. Ne-navadne zgodbe.	17.00 Poletna noč, ponovitev Manhattan bo moj, ameriška nad. Nenavadne zgodbe, 18.25 Spored za otroke in mlade, ZBIS: Infantini rojstni dan, 19.05 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Film tedna: Nana Akota, nemški film, 21.40 TV dnevnik, 21.55 Poletna noč, Manhattan bo moj, ameriška nad. Inform. oddaja za goste iz tujine. Knji-ga šal 8. del.	16.55 Poletna noč, ponovitev Manhattan bo moj, amer. nadalj. Knji-ga šal, 8. del, 18.20 Spored za otroke in mlade, predigra življenja, poljska mlad. serija, 18.50 Risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Tednik, 21.10 Ch. Dickens: Pusta hiša, angleška nadalj. 22.00 TV dnevnik, 22.15 Poletna noč, Manhattan bo moj, TV nadaljevanka, Informativna oddaja za goste iz tujine, Sledge Hammer, 6. del amer. naniz. 24.40 min.
Program: Lj 2 19.00 Domači ansambli: Ansambel Nika Zajca, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Poročila, 20.50 Dokumentarna serija, 21.35 En avtor - en film, 22.00 Igrani film do 23.30.	Program: Lj 2 17.40 Več kot igra, ponovitev TV nadalj. 18.40 Dal-las, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Glasbeni večer, 21.30 Poročila, 21.35 Oddaja iz kulture, 22.05 Športna sobota.	9.20 Živ-žav, 10.15 Oliver Twist, angl. nadaljevanka, ponovitev, 10.45 Cagney in Lacey, ameriška nanizanka, ponovitev, 11.30 Domači ansambli: Štirje Kovači, 12.00 Kmetijska oddaja TV Novi Sad, 13.00 Video strani, 15.45 W. Woods: Šefi, ameriška nadalj. 16.35 Pri-sluhni moji, oddaja za slušno prizadete, 17.15 Wi-chita, ameriški film, 18.35 Risanka, 18.47 TV mernik, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Mirko Kovač: Večerni zvo-novi, nadaljevanka TV Zagreb, 21.10 Zdravo, 22.40 Informativna oddaja za tuje turiste.	Program: Lj 2 9.00 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gosta Berling (drama), 21.00 V ospredju, 22.00 Dnevnik, 22.25 Nočni program	Program: Lj 2 9.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Woyek (film), 21.20 Potopis, 21.50 Dnevnik, 22.15 Nočni program	Program: Lj 2 9.00 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Woyek (film), 21.20 Potopis, 21.50 Dnevnik, 22.15 Nočni program	Program: Lj 2 9.00 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Woyek (film), 21.20 Potopis, 21.50 Dnevnik, 22.15 Nočni program
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program 8.30 Poletno dopoldne, 12.00 Počitniški spored, 16.50 Ponovitve, 18.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Policijske zgodbe, 21.40 Zabavna oddaja, 22.40 Dnevnik, 23.00 Kultura, 0.05 Nočni program	Prvi program 8.05 Poletno dopoldne, 14.15 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Koča strica Toma (film), 21.55 Dnevnik, 22.15 Nočni program.	Program: Lj 2 8.55 Poročila, 9.00 Danes za jutri, igrani film, 12.00 Anglinipe, 14.15 SPA: formula 1 za veliko nagrado Belgije do 16.30/45 (Francor champs), 16.30 SP v motociklizmu - 500 ccm, posnetek iz Brna, 17.10 Športno zabavno popoldne - nadaljevanje, 18.00 Titov Vrbas: Mladinsko EP v košarki, finale, prenos, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Poletu 2000, avstralska poljudno-znanstvena serija, 20.45 Poročila, 20.50 Mali koncert, 21.20 Glasbena oddaja, 22.00 Športni pregled.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.00 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gradnja Panamskega kanala, 21.07 Hollywoodske žene (film), 22.40 Dolgo vroče poletje, 0.20 Velika dolina	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.10 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gradnja Panamskega kanala, 21.07 Hollywoodske žene (film), 22.40 Dolgo vroče poletje, 0.20 Velika dolina	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.20 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hollywoodske žene, 21.50 Grofica in njen polkovnik (film), 23.15 Kobra,	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.40 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kaj bi bilo, če..., 21.55 Poletna videoteka, 0.20 Mannix,
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 15.20 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stari, 21.20 Dunajski bonbončki, 22.05 Kravavo preklestvo (film), 23.30 Jutro potem (film), Drugi program 16.05 Glasbene želje, 17.00 Srce, 17.55 Tedenski tv spored, 18.30 Lokalni programi, 19.00 Čas v sliki, 20.15 Reke in jezera, 21.20 O Romih, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Sport, 22.50 Umetni-ne	Prvi program 9.00 Počitniški spored, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Nogomet, 19.00 Dunajska glasba in anekdote, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Berolina 88 (glasbeno tekmovalje), 22.00 Šport, 22.30 Zlati časi, 0.50 Zabavna oddaja,	Prvi program 10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.20 Drugo življenje Matije Pascala, 14.30 Glasba, 15.15 Dokumentarna sestavljenka, 16.45 Nobelova nagrada (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Angel varuh (nadaljevanka), 20.50 Doodsworth (film), 22.30 Dnevnik, 22.55 Nočni program	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.00 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hotel, 21.15 Schilling, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Do meja veselja,	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.10 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Gradnja Panamskega kanala, 21.07 Hollywoodske žene (film), 22.40 Dolgo vroče poletje, 0.20 Velika dolina	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.20 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hollywoodske žene, 21.50 Grofica in njen polkovnik (film), 23.15 Kobra,	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.40 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kaj bi bilo, če..., 21.55 Poletna videoteka, 0.20 Mannix,
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke, 10.20 Delta, pon. 10.45 Otok Guano, pon. 11.00 Telovadba za invalide, 16.50 Amaterski film in video kategorija, 17.05 Spored za 4 dni, 17.15 Za upokojence, 17.45 Teka, uporabni napotki, 18.00 Okno, služnostni program, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Kdo kaj ve, kviz, VI. oddaja, 22.40 TV dnevnik.	8.30 Naš ekran, pon. 19.05 Tretji kanal, 9.05 Enovitost živega sveta, 10.10 Nevidni detektiv, pon. 10.55 Za otroke, 11.20 Sosedje, pon. 35. dela, 15.35 Vroči veter, pon. 16.30 Glasbeni film, 17.00 Dnevnik, 17.15 Mala Bice-Boca, TV film, 17.35 O davkih, 17.50 Barkochba, 18.45 Smrki, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Glasbeni film, 21.20 Mladi volkov, francoski film, 23.00 TV dnevnik.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 14.40 Otroški in mladinski spored, 19.30 Čas v sliki, 20.16 Poklic: glasbenik, 20.30 Ob 70-letnici Leonarda Bernsteina, 22.30 Iskanje luči (dok. film),	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Ponovitve, 15.00 Počitniški spored, 18.00 Družinski magazin, 18.30 Falcon Crest, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hotel, 21.15 Schilling, 22.00 Čas v sliki, 22.22 Do meja veselja,	9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke, 11.20 Telovadba za invalide, 17.05 Spored za 3 dni, 17.10 Z roko v roki, varstvo umno pri-zadeti, 17.20 Sotrpini, re-habilitacijski magazin, 17.40 Koledar 1988, maga-zin, 18.40 Nils Holgersson, risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Reke tečejo naprej, 3. del avstralske serije, 20.50 Studio '88, 21.35 Nacionalni park Kiskunság, 22.00 Videoklipi, 22.35 TV dnevnik.	9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke, 10.00 Sammy Davis show, glasbeni film, 16.35 Fronta brez milosti, 9. del: Smrtna past, 17.35 Literarne uganke za otroke, 18.00 Novo šolsko leto, nagovor ministra za prosveto, 18.25 Belouška, kratki film, 18.40 Za boljši jezik, 19.20 Madžarska-Avstrija, nogomet, prenos iz Linza, 21.15 TV dnevnik, 21.45 Edina pot, dansko-angleški film, 23.10 TV Dnevnik.	9.05 TV doktor, bolezni dihal, 9.45 Čiribini, enode-janka Zs. Möricza, 16.40 Tretji kanal, mesta Evrope: Pariz, 17.30 Na obrobju sveta, film o otoku Sahalin, 18.20 Telesport, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Primer za dva, kriminalka, 21.10 Varstvo mest, 21.50 I. svetovna vojna, 3. in 4. del ameriške se-rije, 22.35 Paganini: Etide, angleški film, 23.00 TV dnevnik.

Petek, 26. avgust, ob 22.10

MANHATTAN BO MOJ,

ameriška barvna nadaljevanka (8 delov)

Serija je priredba novejših knjižnih uspešnic Judith Krantz, avtorice Mistralove hčere. Dogajanje je postavljeno v New York med časopisne mogote, seveda pa se zgodba suče tudi v drugih atraktivnih krajih, od Londona in Monte Carla, do Toronta in San Franciscu. Serija je saga o družini Ambervilleovih, o njenem vzponu in padcu, je prava Dinastija v podlih ljudi.

Osrednja osebnost je Zachary Amberville, ki po zadnji vojni iz skromnih začetkov postane časopisni mogotec v New Yorku. V njegovi senci je privlačni brat Cutter, ki je veliko manj sposoben, in bi rad uničil njegov imperij, in tiste, ki jih ima rad. Maxi je Zacharyjeva hči, ena od treh Ambervilleovih otrok, ki se je pripravljena boriti s Cutterjem za to, kar je oče ustvaril. Njena mati Lilly je Angležinja iz aristokratskih krogov, ki jo je Zachary srečal v Londonu, ko se je ukvarjala z baletom, a ni uspela. Vzela je Zacharyja, vendar je njun zakon že od medenih tednov naprej za oha polomija. Ko Lilly prvič sreča Cuttera, ji ta takoj postane privlačen in začne se dolga, skrivna romanca...

NAROČITE VESTNIK

SOBOTA, 27. avgust, ob 20.30

MEDNARODNO LETALIŠČE,

ameriški barvni film

Veliko mednarodno letališče: prizorišče številnih, za gledalce vedno privlačnih filmskih dogodkov in scen. Vsakdanji vrvež, neprestano hiteenje, napetost v zraku, množica potnikov, vojska letališkega osebja. Tu se srečujejo najrazličnejši ljudje, tu je stičišče najraznovrstnejših pripeljav in človeških usod. Vse to ima na skrbni budni in povsod pričujoči šef David Montgomery. Kot dirigent vodi veliko ekipo, v kateri ne sme nihče zatajiti. Med njimi pa se dan za dnem mora mali deček brez staršev Pepe, na katerega se naveže letališki veteran Rudy Van Leuven, ki pravkar odhaja z ženo na počitnice na Havaje. Kup nujnih opravkov povzroči, da David Montgomery ne odpre takoj pisma, ki mu ga je predala tajnica. Ko to nazadnje stori, je zadnji čas, če ne prepozno: anonimni pisec mu sporoča, da je v letalu, ki leti v Honolulu, bomba. Akcija steče takoj: v avionu je Rudy Van Leuven, strokovnjak, ki pozna letala. Skupaj z ekipo v letališkem stolpu ho morda lahko prepreči nesrečo. Na tleh živna vojna, v avionu razburjenje, strah, panika. Dramatične scene na avionu se prepletajo z vzne-mirjenjem na letališču. Kako se bo izteklo? Se bo letalo uspelo vr-niti na domaća letališča? Med preplašeniimi in razburjenimi ljud-mi je tudi mali Pepe, ki strahoma pričakuje povratek svojega sta-rega prijatelja Rudyja.

Četrtek, 1. avgust, ob 20.05

FILM TEDNA:

NANA AKOTA,

ganski barvni film

V nemško-ganski koprodukciji je nastal zanimiv film, kakršnega si je redkokdaj lahko ogledamo na malih ekranih, v kinodvoranah pa sploh ne. Nana Akota je vaska komedija, ki jo je režiral ganski režiser King Ampaw, potem ko je skupaj z Nemci že posnel uspeh film KUKURANTUMI - Pot v Akro. Srečanja z manj znanimi kinematografijski so vselej tudi srečanja z manj znanim svetom, v katerem vladajo druge navade in ki ga pretresajo drugi problemi. Film Nana Akota poskuša ujeti trenutek, ko usodno trči stari in novi čas, ko se mora tradicija umakniti, da bi lahko zavladali drugačni odnosi. Nana Akota je vaski veljak, šef, kakor mu pravijo, ki v svojo čast in slavo, pa seveda tudi v čast vasi, gradi novo palačo. Delo napreduje počasi, ker primanjkuje cementa, razen tega pa se v vasi kopičijo drugi problemi. Grozi pomanjkanje hrane, manjka vode. Vaski učitelj poskuša Nani Akoto odpre-ti oči, a stari šef je trdoglav, oklepa se svoje privilegirane vloge, predvsem pa se ukvarja sam s seboj, usihajo mu moške moči, za-tekla se k vraču, zamika ga nova, še mlajša žena. V vas pa se vrne mladi nečak, ki je študiral v mestu, in bi zdaj rad svoje znanje uporabil v praksi. Prepričan je, da bo v vasi našel vodni izvir, ver-jame v napredek in boljše življenje. Seveda pride do hudih trenj, z nazadnje se izkaže, da je bil poglavar pravzaprav razumen in preudaren mož.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSLA SOBOTA OD 26. avg. do 1. septembra

26. avg. ob 18. in 20. uri amer. akc. film AMERIŠKI NINJA, II. del. Režija: Sam Firstenberg, igrajo Michael Dudikoff, Steve James idr. FILM Z MNOGO ODLIČNO KOREOGRAFIJAMI BORBAMI, NAPETIMI SITUACIJAMI, AKCIJO!

28. avgusta ob 16., 18. in 20. uri amer. akc. film AMERIŠKI NINJA, II. del

29. avgusta ob 17.45 in 20. uri amer. film ROJEN VOJAK. FILM SPADA MED BOLJŠE VOJNE DRAME. USPEŠNA REZIJA IN ODLIČNA IGRA Clintia Eastwooda?

30. avg. ob 17.45 uri amer. film ROJEN VOJAK.

30. avg. ob 20. uri amer. komedija MORSKA DEKLICA V NEWYORKU. IZREDNO PRIJETEN FILM. ODLIČNO ODIGRAN IN REŽIRAN. JE ENA OD NAJVEČJIH USPEŠNIH STUDIA WALTA DISNEYA ZADNJIH PET LET!

31. avg. ob 18. in 20. uri amer. komedija MORSKA DEKLICA V NEWYORKU.

1. sept. ob 18. uri avstralska komedija KROKODIL DUNDEE. Režija: Peter Fauman, v glavni vlogi Paul Hogan in Linda Kozlowski.

1. sept. ob 20. uri amer. erotični film DOBER TEK — trda erotika. Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

PICE GOSTILNE LOVSKI DOM CANKOVA

tudi na radgonskem sejmu, nasproti razstave živine.

Obiščite nas! Cene ugodne!

Prodam

ZASTAVO 101, letnik 1977, z rezervnimi deli, in AVTOMATIK A3 MS, 1985, ugodno prodam. Gomilica 125. M-6049

ZEMLIŠČE ZA ZIDAVO, 24 arov, prodam za 400 SM. Informacije: Stavešinski Vrh 49, p. Sp. Ivanjci. GR-18557

MEŠANI GOZD V BLIŽINI RADENEC prodam najboljšemu ponudniku. Smodiš, Radenski Vrh 21, Radenci — popoldne. GR-18558

RENAULT 4 GS, I.3, in 30 vreč apna prodam. Telefon: 74 034, ob delavnikih do 14. ure. GR-18559

MOPED APN 6, star 10 mesecev, prodam za 1.400.000.— din. Črnci 45, p. Apače. GR-18560

STARO HIŠO prodam. Informacije: Štefan Maučec, Gančani 126. LE-16903

ZASTAVO 101, starejši letnik, poceni prodam. Vrtnjak, Ključarovi 15, telefon: 87 658. LE-16904

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE V SREDIŠČU Murske Sobotice prodam. Telefon: 23 296. M-6009

PREDSETVENIK METALNA RAU, širina 2,2 m, prodam. Jože Seršen, Veržej. M-6083

KRAVO, staro osem let, brejo sedem mesecev, prodam Ivan Geli, Velika Polana 144. M-6084

DIANO 6, 1977 letnik, in trajno-žarno peč, staro dve leti, prodam. Tanja Kocijan, Beltinci, Panonska 7 (posestvo). M-6085

ŠTEDILNIK S PEČICO in štiri vrata za zastavo 101 poceni prodam, Vida Kovač, Mojsirska 1. M-6087

MOTOR BT 50, še z garancijo, prodam. Telefon: 23 315 ali Murska Sobota, Okt. revolucije 1. M-6088

KRAVO s tetelom (po izbiri) prodam. Pečarovi 112. M-6101

RENAULT 4 TL SPECIAL, letnik 1978, prodam. Štefan Žerdin, Hotiza — Brezovec del 4, Lendava. M-6102

HIŠO V MOTOVILCIH 28 prodam. Informacije: Motovilci 29 ali telefon: 22 608. M-6104

TALBOT HORIZON prodam. Šalovci 224 ali telefon: 74 412. M-6104

HARMONIKO, 80-basno, novo,

nerabljeno, prodam. Telefon: 22 884. M-6106

ENOREDNI TRGALNIK ZA KORUZO SIP, v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Andrejci 8. M-6107

HIŠO V LUKAVCIH 83 pri Križevcih pri Ljutomeru, na 30-arski parceli, prodam. Telefon: 87 152 — Zadravec. M-6108

RENAULT 18 TLJ, letnik 1984, prodam. Lipovci 38. M-6515

PUJSKE (približno 20 kg) prodam. Klement, Gradišče, p. Tišina. M-6109

SILAŽNI KOMBAJN MIX-2 prodam. Anton Gyerkeš, Nedelica 92. M-6110

ŽELEZNO SLAMOREZNICO prodam. Ostrič, Markovci 80. M-6111

APN 6 ugodno prodam. Edi Friškič, Gregorčičeva 51, telefon: 24 186 M-6112

MALE PUJSKE in strešno opako (zavezo), rabljeno, prodam. Tropovci, Kolesarska 27. M-6113

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, pralni stroj (oba Gorenje) in peč na trdo gorivo magma, vse dobro ohranjeno, prodam. Telefon: 26 557. M-6114

ZASTAVO 750, letnik 1974, registrirano do avgusta 1989, ugodno prodam. Lutverci 35, p. Apače, telefon: 74 217. M-6115

OSEBNI AVTO KADET TB, v dobrem stanju, registriran do decembra, prodam. Vadarci 112, telefon: 76 997. M-6116

KORUZO ZA SILAŽO, 1,30 ha, z njive, prodam. Gančani 126. M-6120

OMARO ZA DNEVNO SOBO prodam. Voroš, Cvetkova 19, M. Sobota. M-6121

DVE KRAVI, breji šest mesecev, zaradi bolezni lastnika prodam. Naslov v upravi lista. M-6122

PEC ZA CENTRALNO KURJAVO FERROTHERM z bojlerjem. 35.000 kalorij, malo rabljeno, ugodno prodam. Telefon: 46 342. M-6123

TELEVIZOR, črno-beli, prodam. Večeslavi 12. M-6124

KAVČ IN DVE OMARI prodam. Kopitarjeva 7, Murska Sobota, telefon: 21 994. M-6130

REGAL ZA DNEVNO SOBO, šivalni stroj slavic in dvoredni pletilni stroj singer, vse rabljeno, prodam. Vukan, Naselje Ljudske pravice 31, telefon: 25 359. M-6126

TRAKTOR ZETOR 5911 s plugom prodam. Franc Slavic, Stanetinci 40, p. Videm ob Ščavnici. M-6127

TOMOS ELEKTRONIC IN OKNO (210 x 175) prodam. Šafarsko 23. M-6128

OTROŠKO POSTELJICO z vzmetnico jogi prodam za 200.000.— din. Korosec, Murska Sobota, St. Rozmana 9. M-6129

GOSTILNA ŠIPLIČ, PUŽEVCI, vabi v petek, 26. avgusta, in v soboto, 27. avgusta, na

DOMAČE KOLINE z BUJTO REPO

Vljudno vabljeni!

OPEL REKORD 1.9, letnik 1974, prodam. Skakovci 35 ali telefon: 76 688. M-6131

SEDEŽNO GARNITURO, staro eno leto, prodam za 1.000.000.— din. Korosec, M. Sobota, St. Rozmana 19. M-6129

KADETI L in hladilnik gorenje prodam. Telefon: 26 346. M-6133

ELEKTRIČNI INVALIDSKI VOZIČEK z elektronskim vodenjem, 40-kanalni voki-toki znamke concord z vso opremo, CB HY-HAIN, namizni mikrofoni z ojačevalnikom, polnilec 24 V, 10 AMPEROV, akumulator 97 AH in VIVO VAUXHALL, letnik 1975, s kadetovim motorjem, prodam. Dolnja Bistrica 28. M-6134

KLINKERSKE PLOŠČICE, 35 m², prvotne, prodam. Veščica 28. M-6138

STISKALNICO, železne konstrukcije, 200 l, in mlin za grozdje prodam. Kobilje 22. M-6139

PRIKOLICO ZA KAMPIRANJE s predprostorom in leseno hišico, z vso opremo, postavljeno ob bazenu v Moravskih Toplicah, možna prestavitve na morje, prodam ali zamenjam za

GOSTILNA ŠIPLAK—SIJARTO PUCONCI, vas vabi 26., 27., in 28. avgusta na DOMAČE KOLINE IN POSOLANKE.

novější avto ali parcelo v Pomurju. Telefon: (063) 853 231, interna 320. M-6140

TRAKTOR IMT 540 prodam. Morvarjevi 6, Prosenjakovci. M-6141

MOTORNIO ŽAGO STIHL 028 ter univerzalni slamoreznik (triumf) prodam. Nedelica 72. M-6142

ZASTAVO 128, letnik 1985, in prikolico za prevoz živine (150 x 250) prodam. Jože Benalunč, Pertoča 98. M-6145

OPEL REKORD prodam. Skakovci 40 a. M-6146

JUGO 55 (model za izvoz), letnik 1986, prevoženih 19.000 km, prodam. Hodoš 67 a. M-6147

SILAŽNI KOMBAJN prodam. Milan Mesarič, Lipovci 123. M-6148

MALE PUJSKE, stare sedem tednov, prodam. Gradišče 22. M-6151

GOZD V ČEPINCIH, 60 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-6155

TRAKTOR TORPEDO, 62 KM, star dve leti, in nahrbtno motorno škropilnico prodam. Anton Kocuvan, Prečetinci 39, Bučkovi. IN-16985

ZASTAVO 101 T (poškodovano), letnik 1985, prodam. Telefon: 76 884. M-6156

KORUZO ZA SILAŽO, 50 arov, prodam. Gradišče 3 a. M-6157

AUSTIN MAXI — 1500, letnik 1970, prodam. Telefon po 16. uri: 26 180. M-6159

GRADBENO PARCELO, 29,66 ara, primerno za zidavo hiše ali počitniške hišice, blizu glavne ceste in mejnega pasu (Avstrija), na lepem preglednem mestu, prodam. Gerlinči 14. M-6160

FORD ESCORD, letnik 1971, in motor 1300 za ford, registriran do julija 1989 ter starejšo hišo v Murski Soboti prodam. Informacije po telefonu: (069) 21 925. M-6161

MOTORJA JAWO 350 z bočno prikolico in PANONIJO, letnik 1957, ter zastavo 101, neregistrirano, prodam. Voroš, Predanovci 50. M-6163

OPEL REKORD AVTOMATIK, letnik 1975, prodam. Sodšinci 48. M-6164

ORGLE ELKA X 50 in KLARINET AMATTI SPECIAL prodam. Telefon: 72 048. M-6165

ZASTAVO 750 prodam. Telefon: 74 293. M-6166

BARVNI TELEVIZOR GORENJE, star osem let, prodam za 300.000.— din. Telefon: 21 298. M-6168

ZASTAVO 101, letnik 1978, generalno obnovljeno, dobro ohranjeno, registrirano do 3. 8. 1989, ugodno prodam. Štefan Litrop, Velika Polana 113. M-6169

RAČUNALNIK SCHNEIDER CPC 464 prodam. Telefon: 22 544. M-6170

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Rakičan, Panonska 7. M-6171

ZASTAVO 750 LE, 1984, PRODAM. Štefana Kuzmiča 7, Murska Sobota, telefon: 22 885 M-6194

VINOGRAD, žični nasad, 12 arov, v okolici Kapele, in osebni avto GOLF ugodno p odam. Informacije po telefonu: 23 331. M-6172

KORUZO ZA SILAŽO, 80 arov, prodam. Kerec, Renkovci 80, telefon: M-6174

RENAULT 4 prodam. Šalamenci 7. M-6176

MOPED TOMOS AVTOMATIK, v zelo dobrem stanju, ugodno prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 78, ali telefon: 48 341. M-6177

AVTOMATIK M3, star sedem mesecev, in motor puch 175 prodam. Počič, Panovci 11. M-6187

VINOGRAD s kletjo v Dobrovniških goricah prodam. Telefon: 23 463. M-6179

VW JETTA, letnik 1981, dobro ohranjen, prodam. Murska Sobota, Kočičeva 1, telefon: 22 971. M-6180

VW PASAT CARAVAN, leto izdelave 1984, vožen tri leta, primeren predvsem za obrt, ugodno prodam. Informacije po telefonu: 061 40 353. M-6181

TOMO VINKOVIČ, 18 KS, s priključki, prodam. Ludvik Ferencek, Murska Sobota, Cankarjevo naselje 24. M-6182

KORUZO ZA SILAŽO in rešetke za živino prodam. Štefan Cigut, Lemerje 1. M-6183

ZAHVALA

Pri zahvali za pokojnim

ALFONZOM BALAZICEM

je pristrčna zahvala namenjena tudi NK Dokležovje.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

LESENO VRTHNO UTO (4 x 8 m), primerno za skladišče ali garažo, prodam. Telefon: (069) 87 333. IN-16912

RDEČE DOMAČE VINO, 400 l, pralni stroj, vinograd (laški rizling) in sadovnjak prodam. Logarovci 53 a. M-6089

BREJO KRAVO prodam. Turnišče, Stefana Kovača 121. M-6093

POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Murska Sobota, Cvetkova 19, telefon: 23 015. M-6094

STUDIO HITACHI, snema disko glasbo direktno z laserskega gramofona na kasete, vrhunska kvaliteta snemanja, napredaj. Logarovci 53 a. M-6089

MOPED APN 4, dobro ohranjen, prodam. Robert Kerčmar, Križevci 199 v Prekmurju. M-6091

75 AROV ZEMLIŠČA, primerno za vinograd in gradnjo, v bližini Nogo-ve, prodam. Brigita Bence, Gornja Radgona, Grajska 27. M-6092

ELEKTROMOTORČEK KOVINA, 220 V, 10 A, 15 KM, 2 x 25 E, 385 V, po stari ceni prodam. Srednja Bistrica 52. M-6095

TELEVIZOR GORENJE, črno-beli, malo rabljen, prodam. Dokležovje 27. M-6097

RAČUNALNIK SCHNEIDER CPC 464, zeleni monitor in barvni tiskalnik seikosh GP 700A prodam. Telefon popoldne: 71 340. M-6098

OSEBNI AVTO SAAB 99 GL prodam. Informacije po telefonu zvečer: 21-938. M-6072

ENOOSNO PRIKOLICO, 4 t, prekučno, prodam. Pince 43, p. Lendava. LE-19128

DIANO z rezervnimi deli in novimi gumami ter motor AMIZA 8 prodam. Telefon: 75 792. LE-19126

BOČNO KOSO s priključkom za traktor steyr, tip 84, prodam. Fordan, Pince 32. LE-19124

DIANO, letnik 1981, v zelo dobrem stanju, prodam. Cena po dogovoru. Šomen, Lendarske gorice 443, telefon do 14. ure: 75-201. LE-19122

JESENOVA ALI JEŠLOVA DRYA (metrska), prodam. Velika Polana 133, telefon: 22-210, interna 395, dopoldne. LE-19116

PRIKOLICO ZA OSEBNI AVTO, 450 kg, prodam. Benko, Sotina 51. M-6119

REGAL, skoraj nov, ugodno prodam. Telefon: 24-079. M-NJ

FIAT 750, KOMBI, letnik 1983, prodam. Telefon: 71-278. M-MM

MOŠKO USNENO JAKNO št. 48, malo daljšo, novo, prodam. Novak, Lendavska 19 a. M-MM

LADO 1200, starejši tip, dobro ohranjeno, prevoženih 96.000 km, registrirano do 10. 8. 1989, prodam. Karl Žuman, Ljutomer, Ormoška 27, telefon: 81-889. IN-16919

KRAVO, brejo šest mesecev, staro osem let, prodam. Lukavci 37, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-16918

NOSILCE, dolge 3,60 m, prodam. Marko Filipič, Branoslavci 16. IN-16917

GOLF, letnik 1978, obnovljen, prodam. Telefon: ob delavnikih dopoldne: 81-829. IN-16916

PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE PRLEKJA, dobro ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. Mirko Kosi, Krapje 30, p. Veržej. IN-16914

WARTBURG KARAVAN, letnik 1978, prodam. Franc Trajbar, Pristava 41, Ljutomer. IN-16913

KLASICNI PARKET, II. vrstni, prodam. Telefon: 81-895 — Jože. IN-16920

VSELJIVO STAREJŠO HIŠO, PODKLETENO, z garažo in velikim dvoriščem v Ljutomeru, ugodno prodam. Telefon: (069) 81-794. IN-16998

RENAULT 8 (lahko po delih), prodam. Telefon: 26-239. M-RK

ZAMRZOVALNIK in televizor črno-beli, prodam. Meglič, Murska Sobota, Stara ulica 6. M-6185

VESPO PX 200 E, novo, prodam. Telefon: 25-338, zvečer. M-6186

TROSED, dva stolja in mizico, rabljeno, prodam. Černelavci, Avnojaska 82 (novo naselje). M-6188

ZASTAVO 750 prodam. Ogled v Elradu, Gornja Radgona, Popoldne pa: Alojz Litrop Ivanjševski vrh 17, Sp. Ivanjci. M-6189

MOŠKVIČ 1500 in prikolico za živino prodam. Gomilice 73. M-6190

KRAVO, staro osem let, brejo osem mesecev, prodam. Velika Polana 213. M-6192

TRAKTOR IMT 560, letnik 1984, s kabino, nujno prodam. Sobočan, Žički 74. M-6192

SILAŽNI KOMBAJN, v dobrem stanju, prodam. Slana Jožef, Brezovica 3. M-6193

ZASTAVO 750 prodam. Janez Koštric, Melinci 38. M-6195

AVTO KOMBI 80 T3, letnik 1986, prevoženih 19.000 km, vozen z B kategorijo, prodam. Telefon: 76-857. M-6195

AVTO ŠKODA 105 L, letnik 1978, dobro ohranjen, prodam. Malačič, Noršinci n. h. M-6199

RENAULT 4 IN ZASTAVO 126 P ugodno prodam. Marjan Slak, Cankova 21. M-6530

SILAŽNI KOMBAJN zelo ugodno prodam. Alojz Berden, Filovci 67 a, ali telefon: 76-209. M-6200

OSEBNI AVTO KADET TB, v dobrem stanju, registriran do decembra, prodam. Vadarci 112, telefon: 76 997. M-6116

Ste morda pred kratkim opravili šoferski izpit in imate še knjigo (Vse o prometnih predpisih), ki bi mi jo lahko posodili ali prodali. Vse informacije na upravo lista.

KRAVO s tetelom prodam. Lipovci 86. M-6202

GOLF, bencin, letnik 1982, prevoženih 67.000 km, prodam. Telefon od 18. do 20. ure: 25-106. M-6203

KRAVO, brejo devet mesecev, prodam. Odranci 370. M-6204

V SPOMIN
24. avgusta je minilo žalostno leto,
odkar nas je za vedno zapustila
naša draga mama, tašča, babica in
prababica

Irma Džuban

roj. Dani
iz Rankovec

Težko se je sprijazniti z usodo, da te od nikoder več ni. Ostala je praznina, v naših srcih bo ostal spomin nate do konca dni.

Žalujemo: hčerka Ema z možem Karlom, hčerka Marija z možem Ivanom ter vnuki Karči, Nada z možem Jožetom in Metka z možem Ferijem ter pravnuke Aleš in Špelca

Ne jokajte ob mojem grobu,
je tiho k njemu pristopite,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.

V SPOMIN

28. avgusta 1988 bosta minili dve leti, odkar smo se za vedno poslovili od naše drage mame, stare mame in babice

Franciške Horvat

iz Puconec 13

Težko je spoznanje, da te ni in da te nikoli več ne bo med nami, a v naših srcih živiš in boš živel do konca naših dni.

Hvala vsem, ki ste jo ohranili v lepem spominu!

VSI NJENI

Če bi solze mrtvega zbudila,
rebe, dobri mož in oče,
ne bi črna zemlja krila.

V SPOMIN

17. avgusta je minilo žalostno leto,
odkar je prenehalo biti srce našega
dobrega moža, očeta, starega očeta,
brata in strica

Štefana Berglesa

iz Tešanovec

Se vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostajata le praznina in žalost, ki jo polni bolečina.

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

Žalujemo: žena Irma, sin Ernest, hčerka Ibolka z možem Zoltanom ter vnuka Boris in Marjanca

V SPOMIN

25. avgusta je minilo žalostno leto, odkar je prenehalo biti srce našega dragega moža, očeta in dedka

Alojza Vinkoviča

iz Bratonec

Se vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostaja le praznina, ki jo polni bolečina.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je za vedno zapustila draga žena, mama in stara mama

Klara Cör

iz Otovec 89

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili v težkih trenutkih z nami in nam izrekli sožalje.

Hvala vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti, in vsem, ki ste darovali cvetje.

VSI NJENI

V SPOMIN

11. septembra bodo minila štiri žalostna leta, odkar je prenehalo biti srce našega dragega očeta, brata in zeta

Viljema Huberja

z G. Slaveč

Še vedno slišimo tvoj glas in čakamo, da se vrneš, a ostaja le praznina, ki jo polni bolečina.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, tašča, stara mama in prababica

Marija Časar

iz Markovec

Ob tej boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, botrini, prijateljem, kolektivu Platane in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in šopke ter darovali v druge namene, nam pa ustno ali pisno izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku Camplinu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnicu KS tov. Zorki za ganljive besede ob slovesu.

Markovci, Lesce, Bled, Avstrija

Žalujemo: hčerke Cecilija, Marija in Ana z družinami, vnuki in pravnuke ter svakinjo z družino

Ko solza po licu polzi,
nihče ne ve, kako boli,
morja solz bi potočili,
da bi lahko te prebudili.

Zelo boleč je spomin na 26. avgust, ko mineva eno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Jožef Graj

iz Srednje Bistrice 83

Težko sprejemamo resnico, da te ni. Imeli smo te radi, zato te vedno obiskujemo, ti pa molčiš, ne čutiš solza, ne vidiš naših potrlih src, vonj cvetja te ne prebudi. Ostaja nam samo vprašanje brez odgovora: zakaj, oh zakaj?

Hvala vsem, ki obiskujete njegov grob.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega uplajenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 43. letu starosti nas je po težki boleznini zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Alojz Ficko

iz Vidonec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici KS, sodelavcem Cestnega podjetja iz Murske Sobote, kolektivu Benka iz Puconec ter učencem 3. in 7. razreda OŠ Grad.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Vidonec, 10. avgusta 1988

Žalujemo: žena Marija, sinovi Rihard, Andrej in Boštjan, hčerka Melita, mama, brat in sestra z družinama ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

Zelo boleč je spomin na 28. avgust, ko minevajo štiri leta, odkar je v prometni nesreči izgubil življenje naš dragi mož, oče in stari oče

Elek Celec

iz Polane 24

Hvala vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI, KI SMO TE IMELI ZELO RADI

Ze pet let v hladnem grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Ne mine ura, dan, ne noč,
povsod v mislih si navzoča.

V SPOMIN

1. septembra bo minilo pet let, polnih žalosti, odkar me je zapustila moja draga žena

Gizela Kučan

iz Panovec

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo. Ostala sta praznina in spomin nate. V mojem srcu še živiš in boš živel do konca mojih dni.

Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob, ga krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

ŽALUJOČI: MOŽ KAREL

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje predrage sestre

Angele Zamuda

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste z mano delili žalost in pospremili žaro z njenimi posmrtnimi ostanki na mnogo prerani zadnji poti.

Hvala za darovane vence in cvetje ter za ustno ali pisno izrečeno sožalje.

Iskrena hvala članom učiteljskega kolektiva za organizacijo in izvedbo nepozabnega žalnega ceremoniala in vso pomoč, ki ste mi jo nudili v težkih trenutkih, ter dobrim sosedom, ki ste mi z izredno skrbjo ves čas stali ob strani.

Posebna hvala zdravnikom in medicinskemu osebju onkološkega inštituta v Ljubljani, ki so ji želeli ohraniti življenje.

Najiskrenejša hvala Mariji Pučkovi in Angeli Ocepki, ki sta s svojo plemenito in nesebično skrbjo drago sestro obiskovali skoraj vsak dan, ves čas njenega zdravljenja, jo bodrili in ji lajšali bivanje v bolnici, daleč od doma.

Hvala vsem govornikom za tople besede in iskren prikaz njenega plemenitega življenja, g. župniku za lep nagovor in obred ter pevcem za odpete žalostinke. Vsi, ki ste zanjo karkoli storili in jo imeli radi, bodite zahvaljeni, vem, da je tudi pozabiti ne boste mogli!

ŽALUJOČA SESTRA MARICA

Lani ta čas smo zrlj še v tvoj obraz,
a letos nikjer več te ni,
zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce.
Srce ljubeče v grobu spi,
nam pa rosijo se solzne oči.

V SPOMIN

28. avgusta bo minilo najbolj žalostno in boleče leto, odkar nas je prezgodaj zapustil naš najdražji sinek, bratec in vnuk

Kristjan Cigut

iz Rankovec

Nepredvidnost, kaj si storila, najljubše na svetu si nam vzela.

Ne moremo dojeti resnice, da si odšel in se nikoli več ne boš vrnil med nas. Tvoje kolo je obležalo na robu ceste, korak je obstal, glas onemel, ne slišita se več besedi: ati, mamica. V našem domu je praznina, v naših srcih bolečina, ki ne bosta nikoli minili.

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite ob njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate sveče.

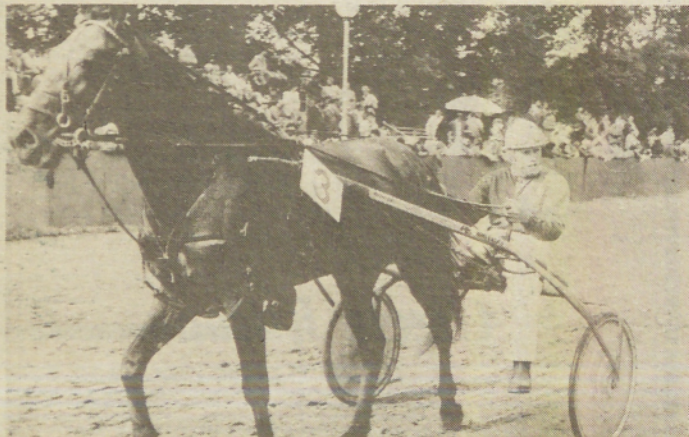
ŽALUJOČI: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

KASAŠKE DIRKE V GORNJI RADGONI

DUVAN MS REPUBLIŠKI PRVAK, FRU FRU DRUGI LAMETO TRETJI

V okviru sejmskih prireditev so bile preteklo nedeljo na hipodromu Bratstva in enotnosti v Gornji Radgoni tradicionalne kasaške dirke, ki jih je pod pokroviteljstvom Pomurskega sejma Gornja Radgona pripravil Konjeniški klub Ljutomer. Sode-

go mesto sta se borila domačina Fru Fru (Slana, Bolehnečici) in Lameto (Puhar, Veržej). Uspešnejši je bil Slana in zasedel drugo mesto. Puhar pa se je moral zadovoljiti s tretjim. V dirki triletnikov, ki je prav tako štela za prvenstvo Slovenije se je izkazal

Marko Slavič mlajši iz Ključarovec po osvojitvi naslova republiškega prvaka z Duvanom MS med triletniki na hipodromu v Gornji Radgoni. Foto: Feri Maučec

lovalo je 35 konj iz Slovenije in Hrvaške. Slabo vreme je pokvarilo obisk, tako da se je na prireditvi zbralo le okrog tisoč ljubiteljev kasaškega športa, a so bili gotovo zadovoljni, saj je bilo nekaj lepih voženj. Slabo vreme je vplivalo tudi na kilometrske čase, ki bi bili sicer veliko boljši, saj je radgonska steza znana po dobrih časih.

V dirki dveletnikov, ki je štela za prvenstvo Slovenije, je po pričakovanju zmagala Arosa, saj ni imela pravega tekmeca. Za dru-

Duvan MS (Marko Slavič mlajši, Ključarovec), in je zmagal s prejšnjo prednostjo pred Neno II (Cvetko, Maribor). Zanimivo je, da je bil enak vrstni red tudi lani v Gornji Radgoni, vendar sta takrat tekmovala med dveletniki. V najhitrejši dirki je zanesljivo zmagal Fit Avi (Hrovat, Ljubljana), saj je dobil oba teka in postal končni zmagovalec pred Calypso (Krušič, Ljubljana) in Talbotom (Koprivšek, Maribor).

F. Maučec

Skrb za lepši videz Murske Sobote

Osnovna naloga delovne enote Vzdrževanje parkov in mestnih ulic tozda Komunala podjetja Sobota je skrb za čistočo in lep videz Murske Sobote, pa tudi za vzdrževanje zelenice, prometne signalizacije in drugih komunalnih objektov. Sušno obdobje jim povzroča precej preglavice, kar je še posebno opazno na cvetličnih gredah, novozasajenih drevedih, kjer so listi skoraj povsem oveneli, medtem ko je trava zgo-

rela. Kljub temu si 24 delavcev, kolikor jih je zaposlenih v tej delovni enoti, prizadeva rešiti, kar se še da.

Spričo omejenih sredstev za vzdrževanje raznih komunalnih objektov in naprav morajo biti s sedanjim številom delavcev zadovoljni, čeprav so občasne težave v konicah, zlasti spomladi in jeseni, ko se obnavljajo razne kulture, predvsem enoletne ozi-

roma dvoletne cvetlice. Takrat bi gotovo potrebovali še več delavcev. Podobno velja za zimski čas, ker peščica zaposlenih s skromno strojno opremo ne zmore vedno pravočasno odpraviti snežnih ovir. Ob podatku, da so predlani delali v nemogočih snežnih razmerah, tudi po 9 ur nepretrgoma, je pričakovati večje razumevanje ljudi. Želijo pa si tudi boljšega odnosa občanov Murske Sobote do zelenice.

Že lani in letos je bilo veliko narejenega pri ureditvi drevoredov. V tem času so posadili okrog 480 sadik raznih kultur, jesena, javorja in lipe. S tem želijo prispevati k lepšemu videzu pomurskega središča. Letos načrtujejo še posaditev drevoredov v Mali novi ulici in drugje, pri čemer se bodo ravnali po predlogih občanov, predstavnikov krajevnih skupnosti in drugih odgovornih dejavnikov, ki jim ni vseeno, kakšna je podoba Murske Sobote. M. Jerše

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

DVA MRTVA, VEČ HUDO POŠKODOVANIH

Minuli teden je bilo več prometnih nesreč, ki so zahtevale tudi človeška življenja. Neprimerna hitrost in izsiljevanje prednosti pa so poglaviti vzroki za vse nesreče.

Zaletel se je v prometni znak

15. avgusta se je pri Puconcih zgodila huda prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Stefan Santavec iz Pečarovec se je peljal iz Puconec proti Šalamencem. V ostrem desnem ovinku ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo na bankino, nato pa vrglo v drog prometnega znaka. Vozilo se je prevrnilo in obstalo na travniku. Med prevračanjem je voznik padel iz avtomobila in se hudo poškodoval, med prevozom v bolnišnico pa umrl.

Vozil brez izpita in dovoljenja

15. avgusta se je zgodila prometna nezgoda pri Presiki. Milan Zadravec iz Vuzmetince je vozil neregistrirano motorno kolo brez izpita iz Stroče vasi proti Presiki. Zaradi neizkušenosti in domnevne vinjenosti je zapeljal na bankino, od tu pa ga je vrglo v drog prometnega znaka; pri čemer se je hudo poškodoval.

Zavil pred avtomobil

20. avgusta se je zgodila prometna nezgoda v Crenšovcih. Voznik osebnega avtomobila Avgust Smej iz Kobila se je peljal proti Lendavi. Na koncu naselja je dohitel pešca Ivana Ritlopa iz Žižkov, ki je ob sebi potiskal kolo. Ko ga je voznik osebnega avtomobila že prehitel, je ta nenadoma stopil na levo pred avtomobil, da bi prečkal cesto in zavil proti Žižkom. Kljub zaviranju je voznik

pešca in kolo zadel. Pešca je vrglo na pokrov avtomobila, nato pa na cestišče. Pešec je dobil tako hude poškodbe, da je še istega dne v bolnišnici umrl.

Zaletel se je v moped

20. avgusta se je zgodila prometna nesreča v Paričnjaku. Voznik kolesa z motorjem Dominik Belak iz Paričnjaka in njegov brat David kot sopotnik sta se peljala po naselju ter se ustavila ob desnem robu vozišča. Za njima se je pripeljal voznik osebnega avtomobila Stefan Lazar iz Radence. Zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti je Lazar prepoznal opazil Belakova. Zadel ju je z avtomobilom in zbil po tleh. Dominik Belak je hudo poškodovan, brat David pa je dobil le lažje poškodbe.

Otroci povzročajo požare

18. avgusta je zagorela lopa ob govejem hlevu KG Rakičan, ekonomska enota Petanjci. Požar se je razširil tudi na goveji hlev, lopa pa je zgorela. Ugotovljeno je bilo, da so požar zanetili otroci iz vasi.

20. avgusta pa je zagorelo gospodarsko poslopje Franca Gastonje iz Markovec. Zgorelo je ostrešje gospodarskega in stanovanjskega poslopja, nekaj sena in slame. Škode je za 10 milijonov dinarjev. Požar so

pogasili domači gasilci. Vzrok za požar je otroška igra z vžigalicami.

Zgorel je avtomobil

20. avgusta se je med vožnjo proti Kušanovcem vnel avtomobil Stefana Novaka iz Brezovec. Požar je povzročila napaka v električni inštalaciji. Voznik požara ni mogel pogasiti, zato je avtomobil zgorel.

Sosedi zažgala hišo

19. avgusta je zgorela starejša stanovanjska hiša Marije Perša iz Dolgovaških Goric. Hiša, velikosti 7 krat 5 metrov, je zgorela v celoti z opremo vred. Škoda znaša okoli 15 milijonov dinarjev. Ugotovljeno je bilo, da je požar iz sovraštva zanetila soseda Otilija Ščavničar.

Čigavi so ukradeni predmeti?

Delavci milice in uprave za notranje zadeve so na območju Ljutomera raziskovali vrsto tatvin bencina in predmetov iz avtomobilov. Med drugimi so ugotovili dve tatvini v Barovcih med tamkajšnjo prireditvijo Banovska noč. Iz teh tatvin imajo klešče za rezanje pločevine in zračno tlačilko, ne vedo pa, čigava sta ta predmeta. Če komu omenjena predmeta manjkata, in če je bil na Banovski noči, naj se javi na upravi za notranje zadeve.

J. D.

GORIČKO NASVIDENJE!

81-letna Marija Peović iz Splita ima za seboj že dobrih 40 akcij. Pravi, da ima rada mlado generacijo, obenem pa meni, da premalo spoštuje delo in pridobitve naše revolucije.

S sklepno slovesnostjo se je pred domom učencev Stefan Kovač v Murski Soboti uspešno končalo še eno brigadirsko poletje na Goričkem. Od brigadirjev se je v imenu gostiteljev poslovlil predsednik soboške občinske skupščine, Andrej Gerencér, in se jim zahvalil za ves trud in delo. V krajšem kulturnem programu so skupaj z brigadirji nastopili vojaki soboškega garnizona, potem pa je komandant akcije Janez Arhar podelil priznanja. MDB Stane Žagar iz Radovljice je dobila pohvalo akcije, vse pre-

ostale brigade pa trak akcije. Za zvezno priznanje Veljko Vlahović je skupščina izmene predlagala MDB 25. maj iz Mališeva, za republiško pa MDB Tošo Arsov iz Štipa.

Akcijo je uradno končal sekretar centra za mladinsko prostovoljno delo pri RK ZSMS Mirko Vaupotič.

In kakšni so rezultati letošnje akcije? V drugi izmeni so uredili dobre tri kilometre ceste Kovačevci—Vidonci in odsek ceste do Prosečke vasi. Brigade so v povprečju za 31 odstotkov presegle normo; v

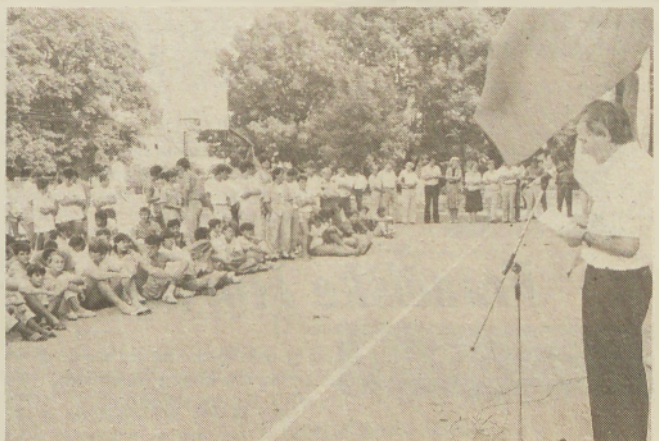
obeh izmenah pa je povprečje 145 odstotkov. Skupna vrednost opravljenih del pa je dobrih 290 milijonov dinarjev.

Seveda pa akcije niso samo delo, ampak tudi druženje mladit iz različnih krajev naše domovine. Kljub velikim problemom, v katerih je naša družba, pa med mladimi brigadirji ni prišlo do nobenih trenj in nasprotij, kar nekako potrjuje, da so neposredni stiki med pripadniki različnih narodov in narodnosti nujni, saj se lahko le na tak način bolje spoznajo

Kljub nekaterim nepopolnim brigadam pa se je letošnje akcije udeležilo skoraj 400 mladih, ki so prišli iz vseh republik in pokrajin, razen Črne gore. Bili so iz Alibunarja, Hadžicev, Sarajeva, Brusa, Dimitrograda, Mališeva, Štipa, Splita, Radovljice, brigada mladih zdomcev iz Nemčije ter skupina Rdečega križa Slovenije.

in potem tudi laže razumejo drug drugega.

S. Eöry

Prvi mož soboške občine, Andrej Gerencér, se je brigadirjem zahvalil za njihov trud in delo.

GD Središče

Dobili orodno vozilo

Gasilsko društvo Središče, ki bo prihodnje leto praznovalo 70-letnico delovanja in sodi med manjša društva, je pripravilo preteklo nedeljo slovesnost ob prevzemu orodnega gasilskega vozila. Društvo si je pred desetimi leti zgradilo prizidek k vaškemu domu, pred štirimi leti kupilo novo motorno brizgalno, tako da ima dve, lani pa so se lotili akcije zbiranja prispevkov za nakup orodnega gasilskega vozila. V okoliških vaseh so zbrali 3.138.230 dinarjev, Lovsko društvo Prosenjakovci je prispevalo 150.000, Mlinopek Murska Sobota 200.000, 50 odstotkov samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari Murska Sobota, manjkajoči del pa vaščani in gasilci. Vozilo je stalo 12.500.000 dinarjev. Letos so tudi zgradili nove garaže.

Na proslavi je prebral kroniko društva predsednik Janez Prelec, orodno vozilo je predal poveljniku Zoltanu Papu predsednik sveta KS Prosenjakovci Mirko Vörös, v imenu Občinske gasilske zveze Murska Sobota pa je govoril predsednik Ernest Eöry. Priložnostni kulturni program so pripravili učenci osnovne šole iz Prosenjakovci in folklorna skupina tovarne Pletilstva Prosenjakovci. F. Maučec

IZVOZ ZA AMERIŠKO VOJSKO

Ameriška armada ima v nekaterih evropskih državah, ki so članice NATO pakta, stacionirano vojaško osebo v svojih bazah. V bazah so Commissary — neke vrste samopostrežbe, kjer lahko vojaki kupujejo vsako vrsto blaga po ugodnih cenah. Večino blaga v teh trgovinah je ameriškega porekla, ki ga dostavljajo iz ZDA. S prehrabeniimi artikli pa se oskrbujejo v Evropi.

Baze se oskrbujejo z mesom predvsem iz ZRN in Anglije oziroma od dobaviteljev iz tistih držav, v katerih so baze stacionirane. Ker je Jugoslavija blizu (obstaja pa tudi meddržavni interes), ima možnost oskrbovanja v okviru običajnih komercialnih pogojev.

Kot proizvajalec mora zadostiti sanitarnim ter kvalitnim standardom. Nad nase neoporečno proizvodnjo in prevzemom pa bdijo inšpektorji ameriške vojske. Boris Hegedüs

DINAR NA MADŽARSKEM SE DEVIZA — Tako kot v večini večjih turističnih in obmejnih krajih na Madžarskem so tudi v Monoštru (Szentgottardu) uredili trgovino, v kateri prodajajo blago za devize. In zanimivo je, da ima 'devizni status' tudi naš dinar, čeprav je vse manj vreden. Kupimo pa lahko zanj vse, kar ponujajo v takšnih trgovinah — od pick salve do igrac, cigaret... Ena izmed trgov v monoštrski trgovini.

Jani D.